

IDRIJSKI RAZGLEDI

I. LETO

1. FEBRUAR 1956

STEVILKA 1

Idrijski grad

Izdaja Mestni muzej v Idriji. — Uredniški odbor: Božič Lado, Jeram Janez, Gantar ing. Ivan, Murovec Stan-ko, Božič Slavica, Turk Zinka. — Odgovorni urednik Logar Srečko. — Izhaja vsake tri mesece. — Ce-loletna naročnina din 200.—, za inozemstvo din 300.— — Naslov: »Idrijski razgledi«, Idrija, poštni predal 11, telefon: Idrija 35, tek. rač. pri Narodni banki, Idrija, št. 652-T-108, telegram: Idrija muzej.
Tisk tiskarne »Jadrane« v Kopru.

1179/1967

~~N 15.253/1956~~

»Idrijskim razgledom« na pot

Pred dobrimi 50. leti je bila Idrija žarišče socialdemokratske, tiskarske, založniške knjižne in časopisne dejavnosti. Mala privatna tiskarna je omogočala tiskanje tedaj naprednega časopisa »Naprej« in njegovih brošur, ki so utirale pot naprednim idejam v slovenski javnosti.

Ko začnemo po 50. letih, izdajati tromesečnik, ki naj se razvije v mesečnik, ni več take široke potrebe, niti ni to naš namen. Naš tromesečnik naj služi prebivalstvu idrijske komune, njegovi vzgoji in spoznavanju nalog, dela in razvoja naše politično teritorialne in ekonomsko socialne enote kot tudi spoznavaniu dela celotne soc. skupnosti. Naša sedanja družbena ureditev zahteva najširše sodelovanje državljanov v družbenem upravljanju, zato pa tudi poznavanje vseh nalog, pravic in dolžnosti prebivalstva v ožji in širši komunalni skupnosti. Spoznavanju tega naj služi naš list, to je naš namen. Objavljanje odlokov, odredb in sklepov občinskega ljudskega odbora in njegovih zelo številnih organov na doslej običajen način na oglasnih deskah ni več zadostno, že zastarelo. Naši občani morajo imeti vse to vedno pri rokah, da bi bili tako stalno na tekočem o delu in življenju v občini, da bi temu delu in razvoju sledili in pri njem tudi sodelovali.

Poleg tega je nujno, da se našemu ljudstvu približa tudi dejavnost podjetij, ustanov in društev. To je mogoče na razne načine in z oblikami, ki naj bodo dostopne vsakemu našemu občanu. Tudi za te velja vabilo: Svoje delo in svoje račune razgrnite pred našo socialistično javnost!

To je ena stran našega lista, druga bo odprta sodelovanju občanov. Nihče naj se ne straši napisati stvarne kritike te ali one dejavnosti. Dobri nasveti in predlogi bodo vedno lepo in hvaležno sprejeti. Računamo pa tudi na razprave in članke iz našega preteklega in sedanjega življenja kakor tudi na drobne kronične zapiske važnejših dogodkov na našem področju.

Zlitje obeh tokov sodelovanja v listu: organov samoupravljanja in družbenega upravljanja ter vseh delovnih ljudi bo tudi preko lista ustvarilo na vseh področjih dela in življenja močno povezano, krepko celoto naše komune. S tako medsebojno povezavo bomo ustvarjali in gradili k napredku težečo celico naše socialistične skupnosti in z njo tudi našo celotno socialistično družbeno skupnost.

Novemu listu, ki naj bo dokaz naše vsestranske prizadevnosti in našega skupnega dela, želim srečno pot v vsako našo družino!

Božič Lado,

predsednik občinskega ljudskega odbora

BOŽIČ LADO: IDRIJSKO ČIPKARSTVO

Zaslужek idrijskega rudarja ni bil nikoli tako velik in obilen, da bi rudar lahko brez skrbi živel in vzdrževal svojo družino. Zato je bil prisiljen, da je poleg delovnih ur v rudniku iskal še drugih možnosti za zaslužek. V prostem času je hodil na tako imenovano »sujšno« ali »svojščino«, t. j. na priložnostno delo v soseski, pri občini ali rudniku, kjer so mu dodajali skromne prispevke k preživljanju družine. Nič manj kakor rudar se je za družino trudila njegova žena, ki je izven družine pridela za vsako delo in k moževemu zaslužku pridala svoj delež. Tako je bilo, kar pomnimo. Prav posebno stalno zaposlitev in gotov mesečni zaslužek pa je dala naši ženi nova obrt, ki se je preselila k nam iz zunanega sveta, se pri nas udomačila, prevzela ime idrijskega kraja in se razvila do take popolnosti, da je njene izdelke poznal ves svet. Bila je to ženska domača obrt čipkarstva, ki je postalo za idrijsko kotlino zelo pomemben činitelj.

Kdaj se je pričelo v Idriji čipkarstvo, ni mogoče točno ugotoviti. Zgodilo se je najbrž šele tedaj, ko se je rudnik že precej razvil, kraj razširil in prebivalstvo pomnožilo, tedaj ko je šel njegov glas po širnem svetu, to je malo prej, ko je rudnik prišel v državne roke. Prvi lastniki in delavci v rudniku so bili Nemci. V nemških deželah je bilo že razvito rudarstvo. Ob številnih rudnikih je verjetno že tedaj živel ta panoga ženske domače obrti. Iz teh rudarskih krajev se je najbrž preselila tudi k nam. Zgodovina pravi, da je bila prva, ki je širila čipkarstvo po nemških rudarskih revirjih Barbara Uttmann (1514—1575), žena rudniškega posestnika Krištofa iz Nürnberga. Čipkarstvo je najprej širila po Nemčiji, nato pa tudi med Hrvati in Slovenci. Pripomniti moramo, da Nemčija ni zibelka čipkarstva, temveč verjetno Azija. Iz Azije so ga prenesli na svojo domačo zemljo Holandci, od koder se je pričelo širiti najprej v Nemčijo in od tu na jug, kjer se je v naših krajih srečalo s širjenjem čipkarstva iz Benetk. Benečani so čipkarstvo prav gotovo, tako kot Nizozemci, prinesli iz vzhodnih dežel. Zato moramo trditi, da je čipkarstvo vzhodnega izvora in da je tudi idrijsko čipkarstvo le mogočna veja tega debla.

Po dolini Idrijce se je širilo čipkarstvo proti Idriji tudi iz Benetk. Kdaj je to bilo in do kam je segal vpliv Benetk, ne vemo. Zelo verjetno je, da je bila Sp. Idrija ne-

kaka meja na vzhodu. Bila je namreč poseljena prej kot Idrija. Iz listine v začetku 19. stoletja, ki navaja čipkarice in krošnjarke s čipkami, lahko ugotovimo, da so bile najstarejše čipkarice doma iz Spodnje Idrije. Iz tega sklepamo, da je bila čipkarska obrt prej razvita v Spodnji kakor v Zgornji ali današnji Idriji. Pri vsem tem se nam pojavlja drugo vprašanje: Kako se je udomačilo čipkarstvo v Sp. Idriji? Ali je bila ta le kmetsko ali morda rudarsko naselje? Kraj sam ne nudi možnosti kmetškega razvoja, saj leži prav tako kot Idrija v ozki dolini in ob kolenu Idrijce, med visokimi hribi, ki padajo strmo nad Idrijco in njenim pritokom Kanomljico. Naselje je moralo torej nastati iz drugih vzrokov. Morda rudarskih? Zelo možno in najbolj verjetno, to namreč pove letnica »1483« na rudi, ki je bila vzdana v cerkvenem stolpu. Ker so sestavljali prvo rudarsko družbo Čedadci, so najbrže širili tudi čipkarstvo, saj so stari lombardski vzorci zelo podobni idrijskim.

V 16. stoletju je bil močnejši vpliv severa, nemški in nizozemski, nato pa so prevladali beneško-vzhodni čipkarski vzorci. Ob poti v Idrijo se je čipkarstvo širilo tudi po Goriškem in prodrlo celo do Bohinja in Škofje Loke. Na Goriškem je usahnilo, obdržalo pa se je v Poljanski dolini prav do Škofje Loke. Najstarejša kranjska klebljana čipka beneškega sloga je v ljubljanskem muzeju iz leta 1677. Iz katerega kraja je, ne vemo. Mogoče je iz Idrije, saj je ob tem času obstajal rudnik že skoraj dve sto let. Neverjetno in nemogoče je, da bi tedaj Idrija še ne poznala čipkarstva. Valvazor sicer ne omenja idrijskega čipkarstva, kar je zelo čudno in ne vemo vzroka, zakaj bi opustil to važno panogo domače obrti.

Prva uradna listina, ki omenja čipkarstvo v Idriji, je dopis dunajske vlade z dne 3. oktobra 1763 rudniškemu predstojniku v Idriji. Vlada priporoča rudniškemu vodstvu, naj podpira in širi čipkarstvo v Idriji in okolici. Čipkarstvo je treba razširiti in izboljšati. Prav tako, pravi dopis dalje, naj vodstvo pomaga zbornici v Ljubljani, kadarkoli bo prosila za podatke. Ta dopis je do danes najstarejša listina o idrijskem čipkarstvu. Iz njega sklepamo, da je uspevalo čipkarstvo v Idriji že pred tem letom in da je bilo razširjeno tudi po drugih avstrijskih deželah.

Hacquet, rudniški zdravnik v Idriji

(1767—1776), opisuje v svoji knjigi o južnih in vzhodnih Slovanih tudi nošo Kranjcev in Kranjic. Pravi, da nosijo žene avbe s širokimi čipkami pa tudi okoli vratu in na rokavih jih imajo prišite. Te čipke izdelujejo v deželi, prav posebno v rudarskem mestu Idriji, kjer s čipkami trgujejo celo izven kranjske dežele. Dalje pravi, da niso to nikake bruseljske čipke, a so dovolj lepe in bele in zelo primerne za nošo.

Druga listina, ki omenja čipkarstvo v Idriji, je dopis rudniškega vodstva z dne 24. februarja 1804 okrožnemu uradu v Postojni. Vodstvo poroča, da opravljajo žene rudarjev in gozdarjev v Idriji in bližnji okolici obrt krošnjarjenja z navadnimi čipkami, ki jih izdelujejo v idrijskem okolišu. Da ne bi imeli krošnjarki Marija Lapajne in Marija Jež pri izvrševanju obrti nikakih sitnosti od oblasti, sta zaprosili, da bi jima izdal okrožni urad potrebno dovoljenje. Rudniško vodstvo nima proti njima niti moralnih niti strokovnih pomislekov. Poleg tega ima prva v Sp. Idriji hišo in vrt v vrednosti 800 fl, druga pa v gotovini 300 fl. Dovoljenje naj bi se izdalo proti plačilu vseh taks in stroškov.

Že 27. februarja odgovarja okrožni urad, da bo izdal dovoljenje s takso 2 fl. Ohranilo se je tudi pismeno jamstvo z dne 10. marca 1804, ki sta ga podpisala krošnjarki Marjani Jelančičevi inšpektor Franc Kavčič in učitelj S. Trpin. Oba potrjujeta, da ima krošnjarka s čipkami, izdelanimi v idrijskem obrtnem okolišu, primerno premoženje v vrednosti 200 fl, polovico v gotovini, drugo v nakupljenih čipkah. Če bi navedbe ne bile resnične, odgovarjata podpisnika.

Iz teh ugotovitev o premoženjskem stanju krošnjark sklepamo, da je bilo obrtno dovoljenje izdano le tistim, ki so imele posestvo ali gotovino.

L. 1808 omenja idrijske čipke tudi Jurij Hoff v svoji knjigi: Slike iz Vojvodine Kranjske.

25. aprila 1813 za francoske okupacije je izdal generalni direktor in idrijski maire-župan poseben razglas, s katerim je pozval vse žene, ki so se pečale že več let s čipkarskim krošnjarstvom, da ne morejo več izvrševati obrti brez posebnih dovoljenj. Zglase naj se pri županstvu, da se vpišejo v seznam in šele potem, po plačilu takse, bodo lahko nemoteno opravljale svoj posel. Na ta poziv se jih je priglasilo kar 26, večinoma poročenih žena. Iz Idrije so bile: Božič Terezija, žena Jakoba, ki je trgovala s čipkami v Ljubljani že sedem let, Neža Stand, (24 let kupčevala s čipkami v inozemstvu), Frančiška Leskovec, vdova,

Uršula Fakuc, žena Franca (6 let v inozemstvu), Neža Meixner (1 leto v inozemstvu), Jera Božič, žena Blaža (4 leta po Ljubljani), Katarina Albrecht, žena Pavla (6 let), Marija Sluga, žena Šimna (5 let), Helena Koprivec, žena Tomaža (15 let), Neža Ozimk (9 let), Jera Presl, žena Jurija (12 let), Ana Pivk, vdova (1 leto), Neža Vidmar, žena Matije (1 leto), Ana Seljak, žena Simona (1 leto), Marija Sedej, vdova (7 let v inozemstvu), Katarina Tisterin, vdova (24 let v zamejstvu), Helena Steiner, žena Jožefa (4 leta v zamejstvu), Neža Hrovat, žena Lovrenca (4 leta na Koroškem), Urša Ašaher, žena Tomaža (5 let po Štajerskem) in Ana Strasser, ki je kupčevala 16 let po Iliriji.

Iz Sp. Idrije so bile: Marija Berčič, vdova (kupčevala 40 let v zamejstvu), Neža Polanc, žena Martina (5 let po Iliriji), Urša Makuc, žena Mihe (16 let po Iliriji), Katarina Jurjevič, žena Ivana (6 let po Štajerski), Marija Lapajne, žena Jurija (40 let po Iliriji) in Marija Leskovec (8 let po Iliriji).

Če pogledamo ta seznam, ugotovimo, da je šest prekupčevalk bilo iz Sp. Idrije, ostalih dvajset pa iz Idrije. Iz teh dveh številk moremo sklepati, da je bilo čipkarstvo zelo razvito, ker so pač vse imele dovolj dela. Našo domnevo, da je bilo čipkarstvo prej razvito v Sp. Idriji, dokazujejo leta, ki so jih prekupčevalke iz Sp. Idrije preživele s krošnjarjenjem. Dve sta trgovali s čipkami že 40 let, medtem ko je najstarejša iz Idrije kupčevala komaj 24 let. Od omenjenih prekupčevalk s čipkami so tedaj prodajale čipke: 10 v Ljubljani, 5 po Iliriji, 1 po Koroškem, 1 na Štajerskem, 7 pa v inozemstvu, dve najbrž pa v sami Idriji. Kakšne so bile čipke v starih časih, ne vemo. Prva imena omenja »Illyrisches Blatt« dne 1. decembra 1832. Poleg imen so označene tudi cene. Te čipke so bile poslani ljubljanskemu muzeju in nosijo letnico 1839. Niso pa ohranjene vse. Imena so pisana v bohoričici z naslednjimi nazivi: Šabce, 1 laket 2 krajcarja, štiri lukence 3 kr, vložki 4 kr, řepetničarke 6 kr, jablokce 9 kr, široke sabernce 7 kr, vozke zobkovke 3 kr, kolesca 15 kr, 5 kr, reslovke 7 kr, vozke škepe 7 kr, hrustavke 6 kr, zobke 7 kr, škarbe s srcem 2 kr, okrogle zobce 8 kr, (iz mrižce), male rešovke 7 kr, tremitanke 2 kr, srškovke 7 kr, luknjice 3 kr, zobci 6 kr, drobne 10 kr, srednje varže 13 kr, škvařavke 15 kr, križanke 15 kr, fine križanke 30 kr. Vse te čipke so stavljene, kakor so jih delali na Francoskem in Češkem, in so jih uporabljali pri narodnih nošah, cerkvenem in domačem perilu.

Čipke so merili tedaj po laktih. Češki vzorci se niso udomačili, ker čipkarice niso marale delati z mnogimi pari klekljnov. Hrvatski kupci so kupovali posebno drobne čipke, ki so jih v Idriji imenovali tudi »hrvaške« čipke in katerih vzorce so baje prinesli Hrvatje iz Like. Take čipke so izdelovali posebno na Vojskem. Hrvatice so jih potrebovale za svoje narodne noše. Še po prvi vojni so jih hodili kupovat trgovci iz Črnega Luga v Gorskem Kotaru. Danes so najbrž redke stare čipkarice, ki jih še znajo izdelovati. Okoli l. 1900 je bil ta vzorec moderen in so ga prodajali celo na Francosko. L. 1880 je prevladoval domač vzorec s sedmimi pari, nato pa se je udomačil dunajski. Za idrijski vzorec je značilen ris, ki se vleče po celem vzorcu. Papirci, na katere so tedaj klekljali, so bili risani z roko.

Zanimiv je tudi način prodajanja čipk. Trgovin niso poznali. Prav tako tudi niso mislili na zadružno razprodajo čipk. Posredniki med čipkaricami in kupci so bile krošnjarke, ki so kupovale in prodajale vsaka na svojo roko. Pri takem načinu kupovanja in prodajanja so trpele samo delavke, ki so morale včasih oddajati čipke za vsako ceno. Če je kupec tiščal ceno navzdol, je šlo to na račun delavk in ne prekupčevalk.

Koliko so znašali dohodki od čipkarstva v prvih letih, poročila ne vedo povedati. Šele poročilo iz leta 1833 omenja, da je znašal zaslužek na čipkah 3 do 4000 fl na leto. Zgodovinar Hitzinger pa ceni čisti dohodek čipkarstva okrog l. 1860 že na 15.000 fl.

Iz krošnjarstva, ki še ni zamrlo, se je razvila proti koncu 19. stoletja tudi prava trgovina s čipkami. Prvo trgovino je ustanovila l. 1865 Katarina Lapajne na Tomu, ki je skupaj s svojim možem Štefanom trgovala s čipkami že od l. 1861 dalje. Oba sta zelo veliko storila za napredek in razvoj idrijskega čipkarstva. Prodajala sta čipke stalnim odjemalcem na Dunaju, v Pragi in Rigi. L. 1873 sta razstavila čipke na razstavi v Parizu in dobila zlato kolajno. L. 1870 sta ustanovila tudi nekakšno čipkarsko šolo, ki je bila privatnega značaja in splošnosti ni veliko koristila.

Tako zaključujemo okrog l. 1880 prvo dobo idrijskega čipkarstva, ki jo označujemo z neorganizirano privatno iniciativo in s krošnjarstvom. Čipkarice so bile tedaj prepuščene same sebi in svoji iznajdljivosti. Čim boljše domisleke je imela za vzorce, tem bolj je uspevala; čim lepše je delala, tem lažje je prodala.

Krošnjarke so kupovale samo tiste

izdelke, ki so jih lahko prodale. Cene je diktiral trg in jih vedno tiščal navzdol. Krošnjarke so hotele ostati pri svojem zaslužku in tako je trpela samo čipkarica. V zimski dobi je tlačila cene tudi velika ponudba, saj so v tem času čipkale vse žene in dekleta v idrijski okolici. Toda ti izdelki so vedno zaostajali po kakovosti za izdelki idrijskih čipkaric, ki so delale samo fine in lične čipke. Okoliške čipkarice so prodajale svoje izdelke za vsako ceno, saj njim ta dohodek ni predstavljal važnega življenjskega vira, kakor delavskim ženam. Tudi vprašanje konkurence dežele z mestom je igralo važno vlogo v idrijskem čipkarstvu. Take razmere brez dvoma niso pospeševale čipkarstva, ki se je sicer v dolini zelo širilo. S širjenjem čipkarstva pa se je večalo tudi število prekupčevalk, krošnjarjev in trgovcev, ki so povzročali v razvoju čipkarstva samo nered. Ves ta parazitski sloj je hotel obogateti na račun čipkaric, ki so mnogokrat prejemale za svoje izdelke namesto denarja le sukanec ali pa špecerijsko in drugo blago. Trgovec s čipkami je imel navadno tudi trgovino z drugim blagom. Trgovci so pošiljali po svetu tudi vzorce na ogled. Ti vzorci so bili za trgovce mrtev kapital, ki so ga hoteli povrednotiti, toda vedno le na račun čipkaric. Nič čudnega, če se je v takih razmerah pojavila težnja po zaščiti čipkaric, po ureditvi prodaje čipk na trgu ter po kakovostnem razvoju čipkarstva. Izkoriščanje čipkaric, ki so služile dnevno borih 20 vinarjev, mučile so se od štirih zjutraj in pozno v noč, je zahtevalo nujne pomoči.

Prvo rešitev naj bi nudila čipkarska šola, ki so jo ustanovili 17. oktobra 1876. Že za Marije Terezije je obstajala čipkarska šola. Nova šola je bila v začetku samo nekak posredovalni urad, šele kasneje so vpeljali tudi učne dneve. Namen šole je bil predvsem zaščititi delavke, zato so imeli stalno čipkarico, ki je najprej sama izdelala vsak vzorec. Po izdelavi so ugotovili čas, v katerem je bil vzorec napravljen, porabo sukanca in nato določili ceno vzorca. Tako so utrdili cene in vsaka delavka je vedela že naprej, koliko bo zaslužila pri tem ali drugem vzorcu. Šola je tudi vzgajala čipkarice. Sprejemala je deklice s petim letom starosti. Učenke ljudske šole so obiskovale čipkarsko šolo le v prostem času, predvsem ob četrtkih. Te učenke so dobivale sukanec brezplačno. Ljudski šoli odrastle učenke so dobivale vse izdelke plačane, zunanje delavke pa so imele posebne knjižice. Vsako četrletje so delali obračun in plačevali delavkam in učenkam v razmerju z napravljenim delom. Šolo so

ustanovili tudi zaradi posebne idrijske čipkarske tehnike.

Ob otvoritvi šole so povabili 200 čipkaric in jim razložili pomen in namen šole. Uspeh šole je bil že prvo leto zelo lep. Poleg rednih učenk je v začetku obiskovalo šolo tudi okrog 100 deklet in žena, da so se naučile pravilno čipkati. Nadzorniško poročilo iz prvih let šole pravi, da je čipkarstvo zelo velikega pomena za delavske žene vseh let in to ne samo v Idriji, temveč tudi v okolici. Vrednost letnih izdelkov so cenili tedaj na 120 do 160.000 kron. Čipke so bile tedaj eno-, dvo- ali celo tribarvne, odlikovale so se po lepoti, trdnosti in originalnosti.

Čipkarska šola je imela svoje prostore najprej v poslopju ljudske šole, nato v hiši jaška Barbare, nato pa v starem župnišču.

Šola je imela prva leta razne naslove in je bila podrejena ministrstvu za trgovino. L. 1908, po ustanovitvi osrednjega tečaja na Dunaju, pa je postala podružnica te centrale. Vsa trgovina je odslej delala za račun centrale. Čipkale so za šolo samo tiste, ki so se za to pogodile. Učiteljice so bile izključene od kupčevanja. Šola je začela uspevati. Pričela je celo sama kupovati čipke, cene so se dvigale in čipkarstvo se je naglo širilo po okolici in izven nje. Začeli so se ustanavljati čipkarski tečaji tudi po deželi (Žiri, Železniki, Bovec, Otlica, Trnovo, Čepovan in Izola). Vseh tečajev je bilo enajst in Idrija je začela izgubljati monopol nad čipkarstvom. Učenke so se v tečajih učile in prejemale za izdelke plačo, medtem ko se trgovec ni menil za vzgojo čipkaric in je jemal samo tiste izdelke, ki jih je lahko prodal in so mu prinašali dobiček.

Idrijska šola je imela v začetku dva, pozneje pa tri oddelke. L. 1876 je bilo v njej 183 čipkaric, 1901 že 540, v letih 1907 do 1909 pa celo 1144, 1336 in 1523. Učenke so bile Slovenke, le leta 1877 so bile tri in leta 1880 štiri Nemke, hčerke rudniških uslužbencev. Učenke so lahko delale za prodajo tudi izven šole. Deležne so bile v teh časih raznih podpor za povzdigo čipkarstva. Šola je skrbela tudi za zdravila in boljše hrano obolelim čipkaricam.

Čipkarski tečaj, kakor se je šola odslej imenovala, je od l. 1877 dalje vodil poseben nadzorstveni odbor, postavljen za dobo petih let. Ker se ta odbor ni obnesel, je bil imenovan poseben kurator, ki je bil vsakokratni idrijski nadučitelj.

V nadzorstvenem odboru so bili rud. svet. Onderka, J. Juvan, šol. ravnatelj Jakob Inglič, župan Valentin Treven in učiteljica Ivana Ferjančič. Poznejši kuratorji

so bili Onderka, Juvan in Inglič. L. 1895 je prevzel to mesto Ivan Vogeltnik, ki se je zelo zanimal za razvoj čipkarstva. Potoval je po idrijski okolici, v Gorico, Istro, bil na Dunaju in na razstavi v Parizu. L. 1906 se je udeležil tudi ankete o čipkarstvu, ki je bila na Dunaju.

V teh letih se je pojavila gonja trgovcev proti načrtni organizaciji čipkarstva. Tako so polagoma začeli ovirati razvoj čipkarstva, posebno, ker sta bili tudi v ministrstvu dve struji: prva za državno organizacijo čipkarstva in druga za svobodno trgovino. L. 1908 so ustanovili na Dunaju tečaj za ženska ročna dela, trgovino čipk pa je 1. januarja 1912 prevzelo posebno privatno društvo, ki so ga vodili trgovci. V Idriji je do prve svetovne vojne delovala podružnica tega dunajskega društva.

Med učiteljicami idrijske čipkarske šole moramo predvsem omeniti Ivano Ferjančič, roj. 1850 v Idriji. Še zelo mlada je risala papirce, zbirala učenke in jih učila čipkati nove vzorce. Pomagala sta ji sestra Antonija in brat Jože. Zasluge pri risanju papircev ima tudi učitelj Srečko Stegnar. Oblasti so videle Ivankine sposobnosti in nadarjenost in jo poslale na Tirolsko, kjer se je izpopolnila v tej stroki in organizirala šole. Umrla je jetična l. 1877. Na idrijski šoli ji je sledila sestra Antonija (1879), nato Frančiška Šinkovec. Za njo pa Amalija Božič (1883), ki je delala na zavodu že kot učenka in pomočnica. Na šoli so delale še učiteljice Marija Troha, Amalija Korbar in Marija Šebenik in predelavka Marija Munih. L. 1904 je postala Frančiška Sedej pomožna učiteljica, nato učiteljica in končno voditeljica tečaja. Vodila ga je dolgo vrsto let. L. 1906 so bile imenovane za učiteljice Katarina Munih in Marija Reven, dve leti pozneje pa še Rupnik in Rijavec. L. 1900 je vodstvo šole sestavljal kurator, voditeljica, učiteljica ter vzorna predelavka. Po prvi svetovni vojni so bile na šoli še naslednje učiteljice: Ana Troha, Ivana Čerin, Jožefa Bizjak, Julija Bernik in Kati Kočever. Učenk je bilo tedaj 50 stalnih in 200 otrok.

Zanimivo je, da učiteljice niso smele kupčevati s čipkami. Neki učiteljci so celo svetovali, naj njen mož opusti trgovino, sicer jo bodo odpustili iz službe. Sklenjeno je bilo tudi, da poročenih in domačih učiteljic ne bodo nastavljali.

L. 1903 so vpeljali na šoli tudi teoretični pouk (risanje in knjigovodstvo). Za učitelja sta bila imenovana Novak in Rafael Gostiša. Na mesto prvega je pozneje stopil Šabec Avgust.

Poleg učiteljic je delala na šoli tudi prva delavka, ki je sama izdelala vsak vzorec in računala na uro 8 do 12 vinarjev, njene pomočnice pa so imele na uro 20 vinarjev in so dobivale plačo vsako soboto.

Zavod se je s svojimi izdelki udeležil tudi mnogih razstav: l. 1878 na Dunaju, 1880 bazarja izdelkov strokovnih šol na Dunaju, 1881 v Trstu, deželne razstave v Ljubljani in Trstu, kjer so dobile idrijske čipke odlikovanje. Ob drugi razstavi na Dunaju je bilo razstavljenih za 800 kron idrijskih čipk. Naše čipke so bile l. 1901 spet razstavljene na Dunaju, 1902 v Lipskem in Petrogradu, kjer jih je bila cela omara in so dobile malo zlato medaljo. Zanimivo je, kar nekateri trde, da je tehnika idrijskih čipk pristno ruska in da slone idrijski vzorci na ruskih originalih. Amerikanski trgovci so idrijske čipke vedno nazivali ruske. Ohranjen je album ruskih čipk, ki so podobne idrijskim.

Čipke so razstavljali tudi trgovci. Prvič je čipke razstavila Karolina Lapajne na svetovni razstavi na Dunaju l. 1873 in prejela zlato kolajno. L. 1878 jih je razstavila ista trgovka v Filadelfiji, 1380 v Gradcu, leto preje v Toplicah na Češkem, l. 1882 v Trstu, 1890 na Dunaju. Na vseh razstavah so prejele idrijske čipke odlikovanja. L. 1911 je razstavil trgovec Dragotin Lapajne v Parizu plašč v čipkah in dobil zlato kolajno.

Idrijske čipke so bile znane povsod, po vsem svetu. Največ so jih prodali v Avstrijo (Dunaj, Trst, Praga, Tirolsko) pa tudi v Italijo (Florenca), na Malto (kjer jim je konkurirala tamkajšnja tovarna čipk), v Nemčijo (Berlin), kjer je neka tvrdka Brigigt okoli l. 1898 potrebovala letno za 30.000 kron idrijskih čipk, v Egipt (Aleksandrijo) pa tudi v Anglijo in celo daljno Ameriko. Ze zelo zgodaj so se oglašali razni trgovci iz zunanjega sveta, le-ti so dajali tudi pobude in prinašali nove vzorce. Čipkarska šola je okoli l. 1881 imela trgovske vezi s saksonskimi tvrdkami v Schneebergu.

Umljivo je, da so se na račun idrijskih čipk godile tudi velike zlorabe. Največ jih je šlo v svet preko Dunaja in Prage in sicer kot češke čipke. Šele pozneje, ko je odpadlo posredovanje Dunaja in Prage, so se pričele prodajati pod idrijskim imenom. Večkrat se je zgodilo, da so se vračale v Idrijo kot pariške in bruseljske čipke.

Okrog l. 1881 so bile cene čipkam: 2.34 do 12 vinarjev, 2.50, 1.22 in po 5 kron meter. L. 1886 je stala košarica 22 vinarjev; dva klekljna sta stala 4 vinarje. Leto po-

zneje so bile vzorne čipke po 80 vinarjev, garniture po 9, 12.6 in 14 kron. Vzorne čipke so stale tudi 10 kr, 1.10 kr, 8.22, 5 in 12 kr, prtiči 5 kron, pahljača 5 kron.

Boljši zaslužek je nudilo čipkarstvo proti koncu 19. stol., ko so izdelovali večinoma čipke za cerkvene potrebe. Šola je tedaj zaposlovala okrog 800 čipkaric v samem mestu, z okolico vred pa okrog 2000. V Čekovniku je bilo 20 do 30, na Vojškem 100 do 150 in v Žireh 400 do 500 čipkaric. Tik pred prvo vojno so cenili število čipkaric v idrijskem okraju nad 6000. Služile so tedaj boljše čipkarice 80 vinarjev do 1 krone, srednje 40 do 60 vinarjev, učenke pa 10 do 20 vinarjev na dan. Izven šole, torej pri trgovcih, pa je znašal dnevni zaslužek 60 do 80 vinarjev, 30 do 40 in 10 do 20 vinarjev. Trgovci so kupovali čipke vedno 10 do 20 odstotkov ceneje, prodajali pa so jih po isti ceni kakor šola. Po l. 1902 je bila ponudba celo večja kot povpraševanje po blagu.

L. 1901 so bile cene čipkam naslednje: pahljače — 40 ur dela po 20 vinarjev — 8 kron, ovratnik — 820 ur po 30 vinarjev — 246 kron, ovratnik — 380 ur po 20 v — 76 kron, milje 128:128 — delale 4 delavke 1500 ur po 16 v — 240 kron, ovalna odeja 350 ur po 16 v — 36 kron, kotichek — 34 ur po 16 v — 5.44 kron in plastron — 800 ur po 20 v — 160 kron.

L. 1910 so bile cene naslednje: okvir od 22 v do 12 kron, vložki 1.80 do 16 k, štirikotne čipke 50 v do 7.20 kron, odeje 18 do 33 kron.

Med prvo vojno je čipkarstvo počivalo, po vojni pa se nikdar ni več prav opomoglo. Zgubilo je trge in češkega sukanca, ki je bil najboljši, ni bilo več mogoče dobiti. Ostala je samo Italija, ki pa je nudila zelo močno industrijsko konkurenco.

Cene idrijskam čipkam so bile okrog leta 1927 naslednje: orli 1.80 L, vel. zvezde 6.— L, srednje 3.8 in male 2.— L, papige 1.80, zobčki 1.50, križčevke 1.20, lilije 6.—, drevesni listi 16. in 18.— L, listi z rožami 2.4 do 10.— L, trobentači 7.—, plesalke 10.—, plavači 9 do 15 in sadje 0.80 do 20.— L. Nekateri teh vzorcev so zahtevali sledeča števila delovnih ur, množino sukanca in dajali zaslužek, kakor sledi: mali prtiči prodajna cena 0.55 L, izdelava je trajala 1 uro in 15 minut, poraba niti za 0.10 L, čisti zaslužek je znašal 0.45 L; veliki prtički 1.50 L, ure 4, 0.50 L, 1.30 L; plavači 15.0 L, 32 ur, 2.10 L, 12.90 L; košare 3.50 L, 8 ur, 0.65 L, 2.85 L. V 12 urah je čipkarica torej zaslužila 4.50, 3.90, pri plavaču 5 L na dan, če je delala enega dva dni, pri zadnjih pa v 12 urah 4.30 lir.

Poleg že omenjenih imen idrijskih čipk omenjamo še nekatere: kitice, ribice in ris so osnova vsaki čipki. Pri kiticah se pričinja tudi učenje. Iz teh osnov so napravljene vsi vzorci: koleščka, rogljički, zvezde, trikoti, venci, potomke, polži, luknjice, račji rep, »krancnovke«, krone itd.

Potrebščini, ki jih čipkarica potrebuje, sta pleten jerbas (košara) in blazina (bula), ki je mala in okrogla ali dolga in valjasta vreča, napolnjena z žagovino. Oblika »povštra« se ravna po velikosti papirca, ki se napne nanj. Papirce so čipkarice navadno prevlekale z gumo ali limom, da se niso prehitro obrabili. Najvažnejši del pa so klekljni, mali leseni klini, ki so na spodnjem koncu debelejši, na zgornjem, kjer je navit sukanec, pa tanjši. Sukanec so navadno navijale na klekljne s pomočjo kolovrata, prav za to prirejene lesene priprave. Pozabiti ne smemo bucik, s katerimi delajo čipkane postavke. Vzorci so bili risani na rumen ali moder papir.

Če se povrnemo nazaj k razvoju čipkarstva, moramo ugotoviti, da je čipkarska šola imela tudi svoje nasprotnike. To so bili trgovci in krošnjariji in vsi tisti, ki so delali proti temu, da bi se čipkarice samostojno organizirale v lastni prodajni zadrugi, ki bi jo same vodile in se tako rešile šole in trgovcev.

Nasprotovanje trgovcev je bilo prav tako staro kot šola sama. Šola v začetku ni kupčevala, zato je morala dobivati papirce od trgovcev. Navezana je bila nanje in vzeti je morala, kar so ji dali. Dajali so ji seveda najslabše vzorce, dobre so imeli za svoje delavke. S trgovskega pólja je prešla borba tudi na politično in vpliv trgovcev je segal celo tako daleč, da so gospodje, ki so vladali v mestni hiši, odrekli šoli vsako občinsko podporo. Delavke pa tudi učne moči so izrabljali trgovci. Tako huda je bila gonja proti šoli in konkurenca tako velika, da je šola po l. 1880 zelo slabo uspevala, delavke so delale le doma za trgovce in boljje zaslužile.

Da bi ublažili vsa nasprotja, je prišlo celo do nekake pogodbe med šolo in trgovcem S. Lapajnetom. Obvezal se je namreč, da bo zaposlil vse čipkarske učenke. Šola tedaj ni trgovala, o vzorcih in množini čipk je odločala učiteljica, sukanec je dajal trgovec, o ceni pa sta odločala oba. Cene v šoli niso smele biti nižje kakor zunaj, pod ceno ni smel nihče delati. Izdelke je moral trgovec takoj plačati in prodati le z 10 % dobičkom. Toda pogodbo so že čez leto dni odpovedali, ker se je ni držal trgovec. Pozneje so sklenili novo pogodbo z Lapajne-

tom Francetom, ki se je obvezal odvzeti čipke večini učenk po tržni ceni in ne v večji množini, kot je za pouk potrebno. Ostala četrtina učenk je bila določena za posebna dela. Tudi ta pogodba ni držala, boj se je nadaljeval.

Take razmere so škodovale čipkarstvu, ki se je pričelo zelo širiti.

Omenili smo že pristaše združništva. Zadruga naj bi osvobodila čipkarice vsakega izkoriščanja in posredništva. Žal, da se ta zamisel ni uresničila niti pred vojno niti po njej. Klic po zadrugi se je pojavil že okrog l. 1900. Čez pet let se je v resnici ustanovila soc. demokratska čipkarska zadruga, toda o njenem delovanju nimamo podatkov. Po 1918. letu so se spet pojavili glasovi in težnje po ustanovitvi zadruge. Toda ostalo je le pri želji. Pojavljali so se razni predlogi za izboljšanje prodaje, toda borba proti tradiciji je bila neuspešna. Gospodarili so trgovci in krošnjariji, vsak na svojo roko. Kontrole na trgu ni bilo nobene, čipkarice so delale en vzorec toliko časa, da je bil trg nasičen, potem pa drugega. Tu je prihajala do izraza tudi konkurenca med mestom in okolico, ki je prodajala slabše izdelke za vsako ceno. Tako so šli slabši izdelki na trg, dobre čipkarice pa so ostajale često brez posla. Nič manj važna ni bila tudi konkurenca med samimi trgovci. Pred 30 leti je bilo kar 22 trgovcev s čipkami, med temi 14 krošnjark, ki so potovale po Italiji in kupčevale. Trgovcev s čipkami, ki so pošiljali čipke v inozemstvo in so imeli tudi trgovine z drugim blagom, je bilo šest. Poleg vseh teh sta bila še dva, ki sta samo pošiljala čipke v svet, in tri šivilje, ki so vsivavale čipke in razpošiljale izgotovljene zastore, prte itd.

Ves ta nered v organizaciji čipkarstva je tedaj skoro popolnoma ubil našo žensko domačo obrt. Prišlo je celo tako daleč, da si je vsaka čipkarica sama pomagala, če si je le mogla.

Idrijsko čipkarstvo je bilo na višku pred prvo svetovno vojno. Tehnika je bila tako popolna, da so se izdelovali najtežji vzorci: sadje, živali, ljudje in različne druge figure. Izdelovali so te vzorce iz sukanca ali svile. Zasluzek je bil tedaj dober in povpraševanje po blagu zelo veliko.

Vsa leta po prvi svetovni vojni je pod italijansko okupacijo naše čipkarstvo šepalo in hiralo, čipkarice pa so delale bolj zaradi tradicije in služile komaj za sukanec.

Po osvoboditvi nastopa nova doba v nadaljnjem razvoju našega čipkarstva, ki naj bo predmet posebne obravnave.

KAREL BEZEG: VIRI ZA ZGODOVINO IDRIJE

(Iz rokopisa: Prispevki k zgodovini Idrije)

O idrijskem rudniku živega srebra se je pisalo že mnogo. Zelo malo pa je bilo napisanega o kraju in o ljudstvu. Ta čas poteka nekako 460 let, odkar imamo prve vesti o nepretrganem rudokopstvu. Odkritje idrijskega rudnika sodi v čas odkritja Amerike in drugih velikih odkritij ob koncu 15. stoletja. Ker je takrat Evropa pozorno sledila tem dogodkom in ker je imela Španija že več stoletij prej svoj rudnik živega srebra v Almadenu, odkritje živega srebra v Idriji ni vzbudilo večje pozornosti, kraj je bil namreč še neznan in osamljen. To je tudi eden izmed vzrokov, da še danes nimamo pravih vesti o početku Idrije.

Kar se tiče pričetka rudnika imamo več ustnih in pisemenih sporočil, vendar se med seboj premalo ujemajo. Dokler ne bodo pregledani arhivi v Benetkah in v Čedadu in še drugod, toliko časa bomo navezani samo na dosedanje vesti. Razen v teh arhivih pa je še mnogo nepregledanega gradiva tudi v staroavstrijskih in ogrskih uradnih zbirkah (na Dunaju, ogrski Schemnitz, Salzburg, na Koroškem). Nekaj o prebivalstvu in naselitvi bi se našlo celo v župnijskih knjigah ljubljanske evangelijske občine iz let 1560 do 1600, nekaj pa tudi po arhivih stare Nemčije, Holandske in celo Anglije.

Tudi v naši književnosti imamo več spisov, večinoma v krajših delih, ki so zelo raztreseni in jih je vedno težje zbrati.

Najstarejši opis Idrije najdemo v Valvazorju iz leta 1689, pri možu, ki je posvetil vse življenje opisu Kranjske in njene slave. Čeprav je Idrija takrat spadala pod furlansko pokrajino, jo vendar opisuje zelo podrobno. Za najstarejše vire navaja Valvazor:

1. poročilo Angleža dr. Gualterija Popa iz leta 1665. Ta je sam obiskal Idrijo, opisal rudnik in poslal l. 1665 iz Benetk latinski opis svojemu rojaku dr. Joanesu Wilkinsu, »diacono Ripponensi«, v Anglijo. Podatke mu je preskrbel knjigovodja (Gegenschreiber) Ahacij Koppenjäger.

2. poročilo drugega Angleža dr. Edvarda Browna, ki je bil poslan leta 1668 od Kraljevske znanstvene družbe v Londonu (Royal Society), ustanovljene okoli l. 1660, po raznih evropskih deželah, da bi si jih ogledal in poročal o njihovih zanimivostih. Ker je bil opozorjen na Idrijo po spredaj navedenem Popeju, je obiskal tudi njo in

si ogledal predvsem rudnike ter prehodil oba rova Svete Agate in Svete Barbare. Svoje poročilo je spisal 15. VI. 1669 v Palmanovi ter v njem potrdil in še izpopolnil Popejevo poročilo.

Valvazor pravi, da je to najboljši opis, sestavljen v času, ko je preteklo 160 let, odkar je cesar Maksimilijan I. prevzel v posest rudarske pravice, kar se je zgodilo leta 1508. Popisal je v latinščini tudi Cerčniško jezero in poslal poročilo dne 20. VI. 1669 iz Benetk spredaj navedeni znanstveni družbi v Londonu.

3. opis redovnika Andreja Sissera (Sissero), o katerem Valvazor ne pove ničesar. Ta naj bi bil prišel tudi v Idrijo, da bi si ogledal rudnik, v njegovo notranjost pa ni šel, ampak ga je opisal samo v toliko, kolikor je poizvedel od domačinov. Rečeno je tudi, da je bil opis napravljen 200 let po obstoju rudnika. Sissero je oddal svoje poročilo naslednjemu jezuitskemu patru znanstveniku Athameziju Kickeru (Kircherus — Kircher) iz istega samostana.

4. Le-tega omenja Valvazor samo mimogrede. Iz drugih virov pa se da ugotoviti da je bil Kircher rojen leta 1602 v mestu Geisa na Pruskem-Hessenskem in je stopil v jezuitski red 2. X. 1618. Leta 1635 je bil profesor na Dunaju, od koder so ga poklicali v »Collegio Romano« v Rimu, kjer je učil naravoslovne vede. Od leta 1638 do 1645 ali do leta 1660 je bil domnevno na znanstvenih potovanjih, nato se je vrnil v Rim in tamkaj umrl leta 1680. Eden izmed rimskih muzejev nosi še danes ime »Museo Kircheriano«. Spisal je mnogo razprav, med njimi znamenito »Storia naturale — Mundus subterraneus«, ki je izšla leta 1665 v Amsterdamu. V to zajetno knjigo je vključil tudi Sisserov opis idrijskega rudnika, iz česar bi se dalo sklepati, da je bil Sissero nalašč poslan v Idrijo.

Med drugimi priložnostnimi opisovalci Idrije našteva Valvazor še nekatere znamenite može. Taki so:

1. ljubljanski stolni dekan dr. Ivan Ludovik Schönleben (rojen leta 1618, umrl 1681 v Ljubljani). Leta 1681 je izdal »Zgodovino Kranjske« (Carniolia antiqua et nova), kjer omenja Idrijo.

2. protestantski pisatelj Adam Bohorič iz Krškega. Dela z opisom Idrije pa ne navaja.

3. jezuitski pater Bauscherus Martin

(Bavčar) in njegovo delo »Annales Norici« iz leta 1667.

4. Jurij Kisel (Khisel - Kissel) de D.ab Auersperg s Turjaka, baron von Kaltenbrunn (Fužine pri Ljubljani). Leta 1577 je opisal življenje vojskovodje graščaka Auersperga, ki je bil v letu 1593 upravitelj kranjske dežele.

Mimogrede naj omenim, da nastopata v zgodovini rudnika dve osebi s priimkom Khisel (tudi Kisel, Kissel, Kissling). Prvi bi bil Hanns. Tega je poslal nadvojvoda Karl leta 1575 v Idrijo, da bi pregledal in ocenil rudnik zaradi odkupa od zadolženih privatnih družb. Po dveletnih pogajanjih naj bi bil Hanns toliko časa nadvojvodov oskrbnik (Verweser), dokler ne bi preuredil vse uprave ter sestavil nov pravilnik (Bergordnung).

Drugi je Khisel Franc, omenjen leta 1580, iz Beljane na Koroškem. Po rudniškem poročilu je bil nastavljen leta 1580, ko je nadvojvoda že prevzel rudnik, kot prvi državni predstojnik in ostal do l. 1600.

V Valvazorjevem opisu bo šlo bržkone za podatke o pregledu inventarja rudnika. Sestavil jih je Hanns Khisel in jih potem objavil Jurij, verjetno njegov sin. Prvi tega rodu Marko je omenjen leta 1514 kot vojaški poveljnik (Priimek Kissling ali Quissling je holandski. Od leta 1783 do 1788 je bil v Idriji strokovnjak za žgalne peči s priimkom Gussig iz Holandske.)

Zadnji trije opisi Idrije bi bili torej najstarejši.

Ob neki slavnosti 15. IX. 1686 pa si je Valvazor tudi sam ogledal Idrijo.

Drugi mnogo krajši opis Idrije je »Das Quecksilberbergwerk Idria« von seinem Beginne bis zur Gegenwart, ki ga je izdal Peter Hitzinger, Dechant und Pfarrer zu Adelsberg. Nach Schriften des Bergwerksarhives und anderen Quellen. Mit einem Plane des Bergwerkes (rudniškega oskrbnika P. Grüblerja). Tisk in založba Ign. Kleinmayer-Ferd. Bamberg v Ljubljani leta 1860. Pisatelj Peter Hitzinger (1812—1867), ki je bil šest mesecev na začasnem službovanju v Idriji, je porabil priliko, da je zbral nekaj najvažnejših vesti o rudniku in o kraju. To je zadnji spis tega postojnskega dekana in zgodovinarja.

V Hitzingerjevem delu so navedeni še naslednji spisi, ki omenjajo Idrijo:

1. »Annali Norici«, letopis stare Kranjske, Koroške, Štajerske in Furlanije iz leta 1667 ter »Geschichte der Innerösterreichischen Zustände« profesorja Martina Bauschera (Bavčerja), jezuitskega patra (rojen 1595 v Solkanu pri Gorici in umrl leta 1668 v Gorici).

2. Versuch einer Geschichte von Krain iz leta 1788 Antona Linharta (rojen 1756 v Radovljici, umrl 1795 v Ljubljani).

3. Opis Istre iz leta 1847 zgodovinarja dr. Bianchia iz Vidma (Udin).

4. »Geschichte des Küstenlandes und der Grafschaft Görz« ter podobno iz let 1847 do 1864 tržaškega zgodovinarja dr. P. Kandlerja. Po poklicu je bil učitelj škotskega rodu, rojen v Trstu 1805 in tudi tam umrl leta 1872.

5. »Storia del Friuli e Gorizia« iz leta 1850 do 1855 goriškega zgodovinarja dr. Jac. della Bona.

Hitzingerjeva brošura ima še vedno časovno zanimivo vrednost, ker opisuje Idrijo in njeno podzemlje.

Za zgodovino Idrije je zelo važen tudi kirurg in naravoslovec Baltazar Haquet, francoskega pokolenja, rojen 1739 v Franciji in umrl leta 1815 na Dunaju. Njegovo nemirno življenje ga je zaneslo tudi v Idrijo, kjer je dosegel prvo stalno namestitev. Zaradi vsestranske izobraženosti in udejstvovanja je zaslovel daleč po svetu. V Idriji je služboval od leta 1766 do 1772, nato je postal profesor na liceju v Ljubljani in leta 1787 na vseučiliščih v Galiciji. Razen večjega števila naravoslovnih razprav je sestavil l. 1781 opis Idrije, napravil nekaj načrtov rudnika in sliko mesta.

Prav tako je poznan tudi prvi zdravnik v Idriji Ivan Scopoli od leta 1754 do 1769. O rudniku je pisal od leta 1761 do 1771. Umrl je leta 1788 v Padovi. Na hiši, kjer je deloval, je še danes njegova spominska plošča.

Najobširnejši opis Idrije vsebuje knjiga »Zgodovina Idrije« dekana Mihaela Arka, ki je izšla leta 1931 v Gorici (rojen leta 1857 pri Ribnici, umrl leta 1938 v Idriji). Sestavljena je po virih rudniškega in cerkvenega arhiva. Izšla je v naglici zaradi neprikladnega časa. Temeljiteje je obdelana zgodovina cerkev, duhovništva, orglarstva ter verskega življenja. Opisani so tudi razni rudniški predstojniki.

V zvezi s to knjigo ne smemo pozabiti sotrudnikov domačinov, posebno Ivana Tušarja (1864—1922), rudniškega kontrolorja, ki je dalj časa zbiral zgodovinske doneske ter takrat kot edini domačin pisal članke za uradna obvestila in izvestja. Velika škoda je, ker se njegova zbirka ni ohranila. Enako priznanje zasluži tudi uradnik Josip Zazula, ki je prav tako posređoval več zanimivih doprinosov. Tudi Arkova zgodovina vsebuje več zgodovinskih virov.

V naši književnosti imamo, kot rečeno, mnogo posameznih člankov. Raztreseni so

po raznih slovenskih in nemških izdajah obeh muzejskih društev za Kranjsko od leta 1846 dalje, v Letopisih Matice Slovenske od leta 1863 dalje, v »Ljubljanskem Zvonu« od leta 1871 dalje ter v »Domu in svetu od leta 1887 dalje. Tudi razni goriški koledarji so se večkrat spomnili na Idrijo, o kateri so pisali tudi razni dunajski, primorski in kranjski časopisi.

Zelo zanimive podatke vsebujejo tudi »Izvestja idrijske realke« od leta 1901 dalje do njene ukinitve.

Med zgodovinskimi deli so za Idrijo važne tudi knjige:

S. Rutar: Zgodovina Tolminskega iz leta 1882.

Logaško okrajno glavarstvo, zemljepisni in zgodovinski opis, Učiteljsko društvo, Vojteh Ribnikar, iz leta 1889.

S. Rutar: Goriška in Gradiščanska iz leta 1893.

Dr. F. Kos: Črtice o naši domovini iz leta 1894.

Naši kraji v preteklosti — zgodovinske črtice, 1926.

R. Bednarik: Goriška in tržaška pokrajina, 1932.

Lado Božič: »Naš idrijski kot« iz leta 1936, važen posebno za društveno in kulturno zgodovino. Njegove zgodovinske črtice posebno v tedniku »Istra«.

Največ strokovnega in statističnega gradiva pa je zbrano v obširnem rudniškem in občinskem arhivu. Tu stopa v ospredje »Jahrbuch, Dienstschematismus« idrijske rudniške uprave, ki je izhajal po odhodu Francozov od leta 1814 dalje. Še največ splošnega gradiva pa je zbranega v slavnostni izdaji rudniškega ravnateljstva iz leta 1881 v spomin 300-letnice poddržavljenja rudnika, ki nosi naslov »Zur Erinnerung an die Feier des 300-jährigen staatlichen Besitzes — 1880«. Tu so navedeni tudi strokovni spisi sledečih vidnejših rudniških uradnikov. To je Stampfer-Walchenburg iz leta 1715, Iv. Kraus 1848, A. Petera 1874, P. Grübler 1857, Eg. Jahn 1870, A. Exeli 1872, Perger H. iz Koroške 1873, F. Grögr 1876, M. V. Lipold 1853, Goldschmied 1879, Ad. Planinek 1880 in še drugi.

Občinski arhiv je skoraj popolnoma ohranjen, začne pa šele s koncem 18. stoletja in hrani še marsikaj zanimivega in važnega.

Leta 1940 smo dobili zelo važno, vendar nam skoraj nepoznano delo »700 Jahre Staldt Villach«, ki vsebuje zelo zanimiv izpisek iz koroških arhivov z novimi odkritji o rudniku izpod peresa zgodovinarja dr. Heinricha Blanca z naslovom »Der Vil-

lacher Bürger Wilhelm Neuman als Kaufmann und Gewerke in Idria«. Neumann je bil prvi sodnik in upravitelj še privatnega rudnika leta 1509. V svojem spisu navaja tudi nekaj važnih razprav o Idriji: »Der staatliche Exporthandel Österreich von Leopold I. bis Maria Theresia« zgodovinarja dr. Heinricha Ritterja von Srbik, Dunaj 1907, ter »Monopole und Kartelle im Idrianer Quecksilberhandel des 16. Jahrhunderts« prof. Striederja, München—Leipzig 1925. Blank čelo trdi, da ta spis vsebuje najbolj točne podatke o Idriji. Od starejših del so po Blanku navedena še: J. J. Ferber, »Beschreibung des Quecksilbergewerkes zu Idria in Mittel-Crayn«, Berlin 1774; Heron de Villefosse, »Richesse minerale«, Sonderhausen (Thüringen) 1822; Jak. Nöggerath, »Zgodovina živega srebra« 1867. Dr. Blank je tudi v času okoli leta 1924 sestavljal izčrpen opis prometa z živim srebrom ter nabiral podatke po uradnih in privatnih arhivih na Dunaju, Celovcu, Beljaku, Augsburgu in Münchenu, torej prav v onih krajih, s katerimi je imela Idrija upravne in trgovske zveze.

Nekaj važnejših virov imamo tudi v italijanščini:

F. di Manzano: Annali del Friuli, vol. 7, Udine 1879.

Marinoni Camillo: Sui minerali in Friuli, Annonario statistico per la provincia di Udine, III. let. 1881.

Grión: Guida storica di Cividale e del suo distretto, I. vol., odstavek »Miniere di mercurio in Idria, scoperte nel VI. secolo da Virgilio Formentini Cividalese«, 1899.

Guida del Turing Club Italiano, 1926 do 1928.

Guida del Friuli e Udinese, 1930, in drugi vodniki.

Prve tri izdaje so v trgovini že pošle, posamezni izvodi pa so ohranjeni po furlanskih zbirkah.

V Vidmu (Udinah) je spravljeno nekaj originalnih listin o cerkvi sv. Trojice iz leta 1500.

Povojno obratovanje rudnika je opisano v izdaji tehničnega vodje rudnika inženirja E. Riccija »La R. Azienda mineraria di Idria«, 1929.

Za italijanske okupacije so njihovi listi prinašali zelo pogoste članke o Idriji, večinoma tendenciozne.

Končno ne smemo pozabiti ustnega izročila, ki je redkokje tako dobro ohranjeno in živo. Zato je velika škoda, da so prav Idrijčani o Idriji najmanj pisali, čeprav hrani to mesto mnoge spomine, ki niso samo lokalnega značaja.

ANALIZA ZBOROV VOLILCEV

Na seji občinskega ljudskega odbora dne 6. 12. 1955 je podal predsednik Božič Lado analizo zborov volilcev, ki bo gotovo zanimala tudi širši krog naših čitateljev, zato jo objavljamo v izvlečku.

Zbori volilcev so posebna organizacijska oblika socialistične demokracije, na katerih sodelujejo državljani — volilci pri izvrševanju oblasti in nadzorujejo delo občinskega ljudskega odbora in samih odborikov. Glede na tako funkcijo zborov volilcev moramo analizirati naše prve zборе, da bi ugotovili uspehe pa tudi napake in pomanjkljivosti, ki naj jih v bodoče odpravimo.

Na osnovi sklepa III. seje občinskega ljudskega odbora dne 29. septembra bi morali biti prvi zbori volilcev od 9. do 30. oktobra.

Zaradi objektivnih in subjektivnih zaprek so se zbori zavlekli do 13. novembra. Po prvotno postavljenem načrtu bi morali biti 9. oktobra zbor volilcev v Čekovniku, pa ni bil sklepčen zaradi odhoda volilcev na zbor vojaških obveznikov. Zbor se je sestel nato 6. novembra. Prav tako je bilo z zborom v Godoviču, kjer je bil prvotno sklican za 30. oktober, a zaradi slabe udeležbe ponovno sklican 13. novembra. V Ledinah je bil prvotno sklican za 23. oktober, a ker se ga ni udeležil zadolženi ljudski odbornik, so volilci zborovali 13. novembra. Zbor v Otaležu, določen za 9. oktobra, je bil odpovedan zaradi udeležbe volilcev na kmetijski razstavi v Tolminu in se je nato sestel šele 13. novembra. Prav tako je bil odložen tudi zbor v Spodnji Idriji, napovedan za 22. oktober, zaradi slabe udeležbe pa izveden nato 29. oktobra.

Ze navedeni premiki zborov zaradi nesklepčnosti in zaradi odsotnosti ljudskih odborikov kažejo na pomanjkljivosti v pripravah pa še na druge slabosti in napake. Predvsem stojimo v bodočnosti pred vprašanjem, ali naj na zborih poročajo ljudski odborniki na področju zborov, ali naj pošiljamo ljudske odbornike iz centra. Po zakonu mora ljudski odbornik poročati volilcem o svojem delu in o delu ljudskega odbora. Mislim, da se bo treba počasi znebiti bojazni pred nastopanjem pred zbori volilcev, na drugi strani pa je treba, da se pomenimo, kako pomagati odbornikom, da bi se usposobili za to nalogo. Pisanje in razmnoževanje enotnih referatov ter njihovo čitanje na sestankih so zastarel način

posredovanja, ustvarjajo monotonost in ubijajo poslušalce. Pošiljanje odbornikov iz centra pa pomeni podcenjevanje ljudskih odborikov na vaseh in sliči na stare metode pošiljanja aktivistov na teren. Pri vsem tem pa ne smemo iti v drugo skrajnost, ki bi bila prav tako škodljiva. Povezanost centra, povezanost ljudskih odborikov s podeželjem mora obstajati, ne sme pa biti kampanjska.

Nadaljna slabost je bila v tem, da so nekateri odborniki odpovedali svojo udeležbo. To ni v redu. Dolžnost je dolžnost in nalogo je treba izvršiti. Nadaljni vzrok slabo izpadlih zborov je bila nedovoljna propaganda. Naši tipkani oglasi ne zaležejo, treba bo plakate tiskati in jih pravočasno izobesiti. Nekateri stvari niso bile na zborih dovolj pojasnjene, kot n. pr. občinske doklade, kar je povzročilo že naslednji dan glasove, da so bile zato uvedene, ker smo ga na občini polomili in verjetno še kaj drugega. Naravnost nezakonito pa je bilo razglaševanje v Ledinah, kjer je razglaševalec istega dne, ko je bil pravilno sklican zbor volilcev, javno razglasil, da zbora ne bo, ker se bo ob isti uri in v istem prostoru predvajal film. Razglasi o zboru so bili prekriti s plakati, ki so vabili v kino. Tako je imel kino prednost, ljudski odbornik pa je moral potrpežljivo čakati, da je končalo predvajanje filma. Osnovna krivda, da zbori niso potekali tako, kot bi morali, leži na nedejavnosti naših osnovnih organizacij SZDL in ZKS. Z boljšo pripravo na članskih sestankih, z večjo aktivnostjo članov obeh organizacij bi bila raven zborov volilcev mnogo višja in udeležba neprimerno večja. Predhodnih sestankov SZDL ni bilo povsod in diskusija na zborih je bila ponekod zelo slaba. To so nekatere hibe, ki jih bo v bodoče lahko odkloniti, gotovo pa je bilo teh napak še več.

Po zapisnikih in ustnih poročilih ugotavljamo, da se je v vseh 15 zborov udeležilo le 884 volilcev. Pregled po posameznih zborih nam kaže kaj različno sliko. Zelo dobra je bila udeležba v Otaležu (100), na Vojskem (74), kljub odhodu 20 volilcev v Idrijo na zbor vojnih obveznikov, v Čekovniku (46), Krnicah (50), Kanomlji (62), Doleh (46), Zadlogu (50). Zelo majhna udeležba je bila v Črnem vrhu (52), Godoviču (35), Ledinah (45), Šebreljah (40), Zavraticu (28). Tudi v Sp. Idriji bi bila lahko udeležba večja (100). Zelo slabo udeležbo pa smo morali ugotoviti

viti v Idriji, kjer je bilo v I. rajonu navzočih 98, v II. rajonu pa celo samo 58 volilcev. Taka udeležba nas v bodoče ne sme več zadovoljevati.

Dnevni red je določil ljudski odbor. Ker smo bili ravno v pripravah za uvedbo občinskih doklad, smo v smislu 125. člena statuta morali slišati tudi mnenje volilcev. Dnevni red zborov, ki ga je določil ljudski odbor, je bil obravnavan na vseh zborih razen v Čekovniku, kjer niso obravnavali družbenega plana in proračuna niti predloga za uvedbo občinskih doklad. Dnevni red je obsegal le obravnavo statuta in volitve v krajevni odbor. V vaseh, ki so prej pripadale občini Cerkno, niso obravnavali izvršitve proračuna občine Cerkno, ker se zbora ni udeležil zastopnik občine Cerkno.

Analiza je napravljena na podlagi zapisnikov in ustnih poročil. Ugotoviti moramo, da so zapisniki zelo pomanjkljivi. Člen 40. zakona o občinskih ljudskih odborih določa, da odbornik ne more biti izvoljen v predsedstvo zbora, torej je logično, da ne more biti niti zapisnikar in tudi ne overovatelj zapisnika. V Črnem vrhu so n. pr. izvolili v predsedstvo odbornika, vrhu tega pa še za overovatelja zapisnika. Ljudski odborniki naj sodelujejo v diskusiji, zapisnik pa naj pišejo drugi, saj moramo stremeti za tem, da k sodelovanju pritegnemo čim več volilcev. Sodeč po zapisnikih je bila diskusija v Godoviču zelo živa, vendar pa zapisnik navaja samo: volilci so mnenja, kmetje so govorili o davkih, nekateri so bili mnenja itd. Zapisnik iz Ledin navaja: želja volilcev je, volilci se pritožujejo, zahtevajo, prosijo itd. Zapisnik zbora volilcev v II. rajonu navaja bridko resnico, da se k diskusiji ni javil nihče. V I. rajonu je bilo 8 diskutantov, ki so v glavnem želeli pojasnil, diskusija pa se nikakor ni mogla razviti v širino in so se diskutanti omejevali le na podrobnosti. V Čekovniku je bil baje samo en diskutant, v Sr. Kanomlji pa so se volilci zelo razburjali zaradi uvedbe občinskih doklad. V Sp. Idriji so bili samo 3 diskutanti, v Črnem vrhu pa samo eden. V Zadlogu so samo ugotovili, da se večji kmetovalci pritožujejo. V Šebreljah je bilo 10 diskutantov, v Doleh pa so skoraj vsi govorili in se razburjali zaradi električnih drogov. V Krnicah je bila živahna diskusija o komunalnih vprašanjih. V Zavrtaču diskusije ni bilo, na Vojskem je bila diskusija zelo živa in plodna, vendar navaja zapisnik samo enega govornika in ugotavlja, da se ljudje ne pritožujejo proti uvedbi občinskih doklad. Iz teh primerov lahko zaključimo,

da z diskusijo ne moremo biti zadovoljni. Dejansko je najbolj pereč problem Idrija, kjer skoraj nihče ne govori, medtem ko je podeželje bolj sproščeno. Vse to nam narekuje, da bodo morale naše politične organizacije bolj zaživeti, več delati in vzgajati naše ljudi s tečaji, predavanji, razgovori itd.

Družbeni plani in proračuni so bili vse premalo obdelani. V Idriji o tem sploh niso razpravljali. V Doleh, kjer je padlo vprašanje, zakaj je vzdrževanje njihove šole tako drago, je bilo treba obdelati proračun šole od točke do točke, kar nam dokazuje, da bodo začeli volilci polagoma posvečati tem vprašanjem večjo pozornost. Malo več zanimanja je bilo v Črnem vrhu. Diskutanti so ugotovili, da je bil kmečki davek plačan skoraj v celoti, kritizirali pa so predrago nabavo drv za šole po kmetijski zadrugi Volčja Draga. Sklenili so, da bodo to vprašanje takoj razčistili. V Godoviču so kritizirali bivši odbor občine Črni vrh, ki je dopustil, da je šola v Godoviču lahko izkoristila samo eno tretjino proračuna, druge šole pa so ga prekočale.

Predlog o uvedbi občinskih doklad so volilci večinoma pravilno razumeli in z njim soglašali. Negodovanje je bilo največje v Kanomlji, kjer so se ljudje sklicevali, da je bilo med vojno obljubljeno, da davkov sploh ne bo, da so davki previsoki itd. V Šebreljah so predlagali, da bi se jim doklada znižala, ker vas še ni popolnoma obnovljena.

Volitve v krajevne odbore so potekle v redu razen manjših odstopov, ki pa so bili že popravljeni. Iz zapisnikov je razvidno, da so tudi krajevni odbori že pristopili k delu.

Na zborih je bilo sprejetih 23 sklepov, ki obravnavajo večinoma lokalne probleme, ki jih bodo občinski organi pretresli in bodo o izvrševanju sklepov obveščeni vsi krajevni odbori in preko njih tudi vsi volilci.

Nato je tov. predsednik navajal še udeležbo članov ljudskega odbora na zborih volilcev.

Prihodnji zbori volilcev, ki že skoraj stojijo pred vrati, naj bodo v vsakem oziru boljši.

V diskusiji, ki je sledila poročilu, je bilo sprejetih več važnih sklepov. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo morali odborniki na prihodnjih zborih volilcev podati poročilo o izvršitvi sklepov prvih zborov volilcev.

SITUACIJSKO POROČILO

Na seji občinskega ljudskega odbora dne 27. dec. 1955 je podal predsednik Božič Lado situacijsko poročilo o štirimesečnem delu ljudskega odbora, ki naj služi za obravnavo na raznih sestankih.

Vsestransko razgibano in zgodovinsko pomembno leto 1955 se bliža svojemu zaključku. Zato je prav, če čisto na kratko in v glavnih obrisih pogledamo nekatere uspehe in neuspehe v našem delu. Ta pogled na štirimesečno obdobje našega dela in življenja naše nove občine ne more biti podrobna analiza dela in življenja, uspehov in neuspehov, ker gospodarsko leto še ni zaključeno in je štirimesečna doba prekratko razdobje za izdelavo nekih končno veljavnih zaključkov, ugotovitev in presoje naše nove rasti. Je pa vendarle za nami določeno razdobje, da lahko ugotovimo vsaj to, s čimer upravljamo in to, ali smo pravilno zaorali prve brazde na polju našega novega komunalnega sistema. Poročilo je treba gledati torej skozi taka očala in tako, da naj bo le skromen vodnik za naše nadaljnje delo na osnovi temeljnih kamnov, o katerih naj izrečemo za sedaj le skromne in bežne besede.

I. Statistični podatki

1. Prebivalstvo občine

Po podatkih ljudskega štetja iz leta 1953 je bilo tedaj na našem območju 12.819 prebivalcev. Struktura našega prebivalstva pa je bila sledeča:

industrijsko	37.4 %
kmetijsko	28.7 %
obrtno	4.8 %
neproizvodno	29.1 % (upokojeanci in družine)
	100.0 %

Po istih podatkih ugotovljamo, da je bilo zaposlenih ob popisu:

Panoga	Število zapos.	Število družin. članov	Skupaj
I. industrija	1.217	1.948	3.165
gozdarstvo	210	350	560
gradbeništvo	158	188	346
promet	60	81	141
trgovina in gostinstvo	304	210	514
komunala	30	37	67
Skupaj	1.979	2.814	4.793
II. kmetijstvo	1.925	1.751	3.676
obrt	263	354	617
Skupaj I in II	4.167	4.919	9.086
III. Neproizvodnja	2.376	1.357	3.733
Skupaj: I in III	6.543	6.276	12.819

Po podatkih od 1. septembra 1955 pa ima naša občina 12.931 prebivalcev, od teh moških 6.051 in 6.880 žensk, kar pomeni, da je 829 več žensk kot moških. To dejstvo nas sili k globljemu razmišljanju o zaposlitvi ženske delovne sile.

Razlika v številu prebivalcev med letom 1953 in letošnjim letom pomeni porostek prebivalstva za 112 oseb, kar pa v glavnem ne vpliva na bistveno spremembo strukture in zaposlitve.

2. Struktura zemljiških površin

Skupna površina naše občine znaša 31.797 ha. Od te je splošno ljudsko premoženje 9.702 ha ali 30.5%, v privatnem sektorju pa 21.975 ha ali 69.1%. Podatki nam jasno povedo, da je najmočnejši privatni sektor, da pa je naš združni sektor dokaj reven.

Nadaljnji podatki povedo, da je od skupne površine le 2.406 ha ali 7.6% njiv in vrtov, 5.624 ha ali 17.7% travnikov, 6.759 ha ali 21.2% pašnikov, 16.300 ha ali 51.3% gozdov in samo 708 ha ali 2.2% nerodovitne zemlje. Najmočnejša je torej postavka gozdov, ki nam kaže smer našega gospodarskega razvoja kot močna surovinska baza. Prav tako so važne postavke travniki in pašniki, ki znašajo skupaj 38.9% celotne površine, kar nam daje osnovo za razvoj živinoreje kot osnovne gospodarske panoge za naše podeželje. Njiv in vrtov je sicer le 7.6%, vendar pa dovolj, da bi se začeli boriti za vzgojo dobrega semenskega krompirja.

3. Podatki o živini po popisu iz leta 1955

	Privatni sektor	Družbeni sektor	Skupaj
Govedo	4.990	32	5.022
Ovce	2.543	12	2.555
Prašiči	1.631	13	1.644
Konji	398	5	403
Perutnina	10.786	37	10.823
Koze	140	—	140
Zajci	1.039	—	1.039
Skupaj:	21.527	99	21.626

Čebelnih panjev pa je na celem področju 518. Goveje živine je že lepo število, morda bi se dalo še povečati, bolje pa je, da dvignemo kvaliteto, mlečnost, da se bomo za čisto pasmo in za vpeljavo rodovnikov. Verjetno bo bodočnost pokazala, da bi bilo koristno posvetiti večjo pažnjo tudi ovčjereji, dobri pasmi in povečanju števila

ovac. Posebno skrb pa posvečajmo perutni- ni, gojenju dobrih jajčaric, kar prinaša lepe dohodke. Tudi čebelarstvu posvetimo več skrbi, saj daje dobre dohodke in je tudi za celotno kmetijstvo velikega pomena, po- sebno pa za sadjarstvo.

4. Število sadnega drevja iz leta 1949

	Vseh	rodna	nerod.
Jablane	20.464	14.531	5.933
Hruške	10.274	8.137	2.137
Slive	11.062	8.253	2.809
Orehi	2.803	1.934	869
Cešnje	290	203	87
Breskve	54	45	9
Kutine	4	2	2
Višnje	3	2	1
Marelce	1	1	—
Skupaj:	44.955	33.108	11.847

Podatki so verjetno nekoliko zastareli. V letih po štetju so se pričeli sadovnjaki obnavljati in delati novi. Vendar pa so do- kaz, da sadje uspeva na nekaterih naših področjih, na drugi strani pa je 1/4 nero- dovitnih dreves dokaz, da tej panogi nismo posvečali dovolj skrbi. Zato posvetimo v bodoče vso pažnjo tudi našemu sadjarstvu, ki je prav gotovo izdaten vir dohodkov.

5. Gospodarske organizacije in privatna obrt

	S sedežem v občini	obrati podjetij drugih občin
Industrijskih	3	1
Komunalnih	1	—
Trgovskih	5	4
Gostinskih	5	—
Prometnih	1	1
Obrtnih	8	1
Odkupnih	—	1
Skupaj:	22	9

Trgovska podjetja v Idriji imajo tudi večje število poslovalnic, vendar vse v okviru občine, prav tako tudi gostinska.

Zadružni sektor ima 3 trgovska pod- jetja, 9 prodajaln KZ, 6 gostinskih in 6 obrtnih obratov.

Društveni sektor ima štiri turistično- gostinske obrate.

Naš glavni gospodarski živec je rud- nik, ki stoji pred dokončanjem svoje mo- dernizacije in mehanizacije.

Druga postavka je naša domača obrt — čipkarstvo, ki se uspešno razvija in stoji danes pred reorganizacijo s ciljem nadaljn- je razširitve, doseganja večje kvalitete, višjih cen in razširitve inozemskega trga.

Predmet proučevanja posebne komisije pa je razvoj lesne predelovalne industrije.

Perspektiva je dana, široki krog nasprot- nikov je razbit, sedaj odvisi le od nas samih, kako se bo stvar razvijala dalje.

Privatni sektor ima deset gostinskih obratov. Ostalih privatnih obrtnikov pa je skupno 132 in sicer: 4 brivci, 5 mehanikov, 2 sedlarja, 16 šivilj, 2 peka, 2 vezilji, 1 za popravilo nogavic, 1 dimnikar, 1 knjigovez, 1 urar, 1 vulkanizator, 1 brusar žag, 1 so- davičar, 11 čevljarjev, 1 izdelovalec umet- nega satovja, 2 tesarja, 1 kolar, 1 slaščičar, 3 frizerji, 4 žage na vodni pogon, 11 kro- jačev, 1 strojno pletilstvo, 8 mizarjev, 13 mlinarjev, 9 kovačev, 13 prevoznikov s konji, 1 prevoznik z motorjem, 2 avtopre- voznika, 3 avtotaksi in 10 duhovnikov.

14 panog obrti ima samo po 1 delavca, ki pride na 13.000 prebivalcev, 7 panog obrti ima po dva delavca in pride 1 obrtnik na 6.500 prebivalcev itd.

Stanje obrti je tako, da ne more zado- voljevati potreb našega prebivalstva. Zato se razvija šušmarstvo. V splošnem pa je obrt brez pomladka in, ker se mladina ne vključuje v obrt, bomo prej ali slej stali pred popolnim prenehanjem tudi teh obrti, ki jih še imamo, čeprav še mnogo panog obrti nimamo razvitih niti v takem obsegu kot naštete. Zato bo treba posvetiti vso pozornost razvoju socialistične pa tudi pri- vatne obrtniške dejavnosti.

Poglejmo zdaj, kaj nam bodo dala naša podjetja v letošnjem letu. Ker zaključni računi ne morejo biti še izdelani in tudi gospodarsko leto še ni pri kraju, bodo po- datki podani le po oceni našega urada za plan, katero pa smatramo več ali manj za dokončno, saj se je ocenitev za četrti kvartal izvršila skupaj s podjetji.

Brutto produkta bomo predvidoma ustvarili v višini 3 milijarde 19 milijonov dinarjev, kar znaša 145 milijonov ali 4.6 odstotka manj kakor v letu 1954. Izpad je v industriji za 5%, v glavnem pri rudniku, v gozdarstvu pa za 35.9% zaradi manjše sečnje lesa in pri trgovini za 28.7% za- radi izpada prodaje lesa v KZ in pri pod- jetju »Kurivo«. Brutto produkt bo torej ustvarjen v celotnem gospodarstvu v višini 95.4% proti brutto produktu v letu 1954. Na enega prebivalca je prišlo lani 246.821 dinarjev, letos pa 232.696 dinarjev brutto produkta, to je 14.125 din ali 5.7% manj, če računamo, da smo imeli lani 12.819, letos pa 1. 10. 12.974 prebivalcev.

Porast brutto produkta kažejo: kmetij- stvo za 10.1%, promet za 129.8%, gostin- stvo za 7.2%; obrt za 15.1% in kino za 17.5%.

Narodni dohodek kaže malo drugačno sliko in sicer porast za 21 milijonov ali

1% v odnosu do leta 1954 in bo znašal 2 milijardi 30 milijonov dinarjev. Na enega prebivalca je prišlo lani 156.720 din, letos pa zaradi povečanja števila prebivalcev 156.467 dinarjev. Izpadi so v gozdarstvu za 25.8% in v trgovini za 29%. Povečanje pa kaže industrija za 1.5% zaradi manjših materialnih stroškov, v glavnem pri rudniku, v kmetijstvu za 10.6%, gradbeništvu za 8.7%, prometu za 191%, v gostinstvu za 32.3%, v obrti za 3.7% in v kino podjetju za 1.4%.

Ker to poročilo ni in ne more biti analiza, ampak samo ugotavljanje naših predvidevanj, bomo te stvari podrobneje analizirali in ugotavljali vzroke ob sprejemanju družbenega plana za leto 1956.

Važna je tudi ugotovitev, da znaša današnja vrednost osnovnih sredstev gospodarskih organizacij na našem področju 998.750.000 dinarjev.

Po posameznih panogah gospodarstva je slika sledeča:

Industrija	903.220.000.— (v glavnem rudnik)
Gradbeništvo	27.050.000.—
Promet	17.500.000.—
Trgovina	22.003.000.—
Gostinstvo	15.677.000.—
Komunala in kino	9.504.000.—
	998.570.000.—

medtem ko je osnovna vrednost znašala 1.856.495.000.— din.

Tu niso zajete KZ, GU v Idriji in v Črnem vrhu in obrati s sedežem podjetij izven naše občine. Težišče vrednosti osnovnih sredstev nosi rudnik in je vsota zelo nizka spričo zelo zelo zastarelih in strošenih osnovnih sredstev.

Zanimiv je še predvideni blagovni promet v naši trgovini in gostinstvu v primerjavi z letom 1954. Tako predvidevamo, da bo ustvarila trgovina po sektorjih tale promet:

	1955
Splošni državni sektor	373.200.000.—
Zadružno trgovsko podjetje	117.000.000.—
Trgovine KZ	129.531.000.—
	619.731.000.—
V gostinstvu pa:	
splošni državni sektor	73.174.000.—
gostilne KZ	26.200.000.—
privatne gostilne	7.500.000.—
	106.877.000.—

V trgovini bo torej letos prišlo na enega prebivalca 47.767.— din prometa, v gostinstvu pa 8.237.— din.

Poglejmo, kako je s prispevki privatnega sektorja naši skupnosti. 962 kmečkih davčnih zavezancev iz področja bivših občin Idrija in Spodnja Idrija (za Črni vrh in del Cerknega ni podatkov) je imelo v letu 1954 predpisanega davka v višini

6.806.447.— din, plačali pa so ga v višini 6.996.184.— din, všteti plačilo obrtnikov Spodnje Idrije. Predpis davka za leto 1955 znaša za 1.478 davčnih zavezancev naše sedanje občine 14.373.704.— din, plačila pa 8.777.280.— din (ni podatkov za plačilo davkov za Črni vrh in Cerkno), všteti obrtnike iz Spodnje Idrije.

Predpis davka za obrtniške in samostojne poklice (Idrija 59, Črni vrh 52, Sp. Idrija 6 in Cerkno 1) je znašal za leto 1954 3.461.096.— din, plačila pa znašajo brez Črnega vrha in cerkljanskega predela 1.968.238.— din. Ker je število obrtnikov v Idriji najmočnejše, kaže plačilo, da so tu ogromni zaostanki. Predpis davka 91 obrtnikom-pavšalistom pa znaša za letošnje leto 1.127.090.— din, plačanega pa je bilo samo v Idriji 655.610.— din. Plačila iz Spodnje Idrije so zajeta v kmečki dohodnini. Situacija nam narekuje izdatnejšo izterjavo.

O realizaciji proračunov ne bom govoril, ker je to predmet posebnih točk dnevnega reda. V splošnem pričakujemo ugodno realizacijo proračuna. Pač pa ne morem mimo naše investicijske dejavnosti in naših skladov sploh.

Sklad za pospeševanje kmetijstva

Ustvarjeni dohodki, 15% od dopolnilne dohodnine kmetov, znašajo 428.527.— din. Izdatki pa znašajo 56.268.— din, pri čemer je všteta 6% rezerva v višini 36.364 din. Sklad se ni mogel koristiti, ker je bil pravilnik pozno sestavljen.

Sklad za strokovno usposabljanje kadrov

Dohodki 1.074.525 din, izdatki 940.880 dinarjev. Ostane še 133.645 din. Iz tega sklada plačujemo štipendije 7 s pogodbo vezanim visokošolcem in pomoč 14 študentom. Čeprav je bil dosedanji odlok dokaj širokogruden v izplačevanju iz tega sklada, mislim, da gospodarsko in glede na naše potrebe po kadru politika razdeljevanja teh sredstev ni bila popolnoma v redu. Ta sklad naj bi bil namenjen v prvi vrsti za pogodbeno vezane študente in za strokovni dvig sedanjega kadra v občini. Podpore naj se izločijo in prenesejo na proračun — podpore dijakom, pred tem pa se podpore ponovno revidirajo.

Tako stojimo sedaj pred ostankom tega sklada v višini 133.645.— din, kar ne bi zadoščalo za štipendije, vezane s pogodbo, niti za prve tri mesece. Začasno finansiranje proračuna za prve tri mesece ne dopušča nobenih dotacij skladom. Z virmanom smo zagotovili zadnji trenutek

možnosti za izplačilo pogodbenih štipendij za prve tri mesece iz tega sklada. Komisija mora izvršiti takoj revizijo ostalih podpor, tako kot je vršila in bo morala izvršiti ponovno revizijo dijaških podpor komisija Sveta za socialno skrbstvo. V kolikor bo komisija še nekomu priznala podporo, naj se ta prenese na proračunske izdatke.

Sklad za zaščito otroka

Dohodki znašajo 1,517.973.— din, izdatki pa 29.166 din, saldo je torej 1,488.807 dinarjev. Letošnji dohodki »Tedna otroka« znašajo le 327.071.— din, kar pomeni, da so bila letos podjetja zelo skopa, čeprav so s tem prizadeti tudi otroci njihovih delavcev.

Sklad za finansiranje negospodarskih investicij

Plan dohodkov je bil postavljen v višini din 48,512.000.—, izvršen pa je v višini 43,701.570.— din. Rudnik živega srebra še do danes ni izpolnil svojih pogodbenih obveznosti v višini din 5,000.000.—. Razlika 189.570.— din pa predstavlja višje dohodke drugih postavk. Izplačil je bilo izvršenih v višini 43,116.497.— din in znaša saldo le 585.079.— din.

Pri dohodkih omenjam posojilo iz sklada za stanovanjsko graditev v višini 6,821.563.— din in posojilo iz sklada za kreditiranje gospodarskih investicij v višini 5,200.000.— din. S prvim skladom bo treba stvari pravno urediti v smislu pravilnika, sredstva za drugi sklad pa bo treba vrniti.

Iz tega sklada smo finansirali: sanacijo plazu v Rožni ulici v višini 39.634.— din. (To so manjša pripravljalna dela. Postavka ne bo izčrpana v višini plana za 499.366.— din); adaptacijo stanovanjske hiše v Kosovelovi ulici v višini plana t. j. 4,532.823 dinarjev. Dela so končana in vsi računi poravnani; adaptacija pisarn je izvršena do višine plana 300.000.— din, izdelava načrtov v višini 1,000.000.— din je izčrpana in nadaljnja dela ustavljena. Žarnico za röntgen aparat v bolnici bo nabavil Rudnik, zato je vsota 800.000.— din prihranek. Oprema za gimnazijo — 2 učilnici — je nabavljena in plačana v znesku din 800.000.—.

Najmočnejši postavki, ključna objekta naše investicijske dejavnosti, sta bila v letošnjem letu stanovanjska zgradba na trgu in vodovod.

Stanovanjska hiša: Pogodba je bila sklenjena s podjetjem za popolno dovrši-

tev v višini 48,143.000.— din. Sredstva za to naj bi bila zagotovljena iz sklada za negospodarske investicije v višini 38 milijonov 143.000.— din in v proračunu v višini 10,000.000.— din. Plačano je doslej iz sklada 32,506.729.— din, iz proračuna pa 4,708.338.— din, skupaj torej 37,215.067 dinarjev. Plačati mora še sklad 4,700.000.— din in proračun po odbitku 6% rezerve še 4,891.662.— din, kar da skupaj 9,591.662 dinarjev. Če k že plačanemu znesku prištejemo ta znesek, dobimo predvideno plačilo 46,806.729.— din. Razlika med pogodbeno vsoto in po planu predvidenimi izdatki bo znašala 1,336.271.— din, ki bi jo bilo treba zagotoviti. Podjetje je znižalo cene storitvam za 1,500.000.— din, tako da ne bo nikakega primanjkljaja za plačilo del na stanovanjski hiši, ampak celo presežek v višini 163.729.— din. Tako je ta problem v celoti in ugodno rešen, ker predvidevamo, da bo Rudnik plačal svoje obveznosti in da bodo sredstva proračuna tudi ustvarjena.

Situacija z vodovodom pa je sledeča: Za finansiranje vodovoda je bilo določenih 28,200.000.— din, po odbitku 6% rezerve, iz republiškega sklada za pomoč DKP. Od tega zneska je takoj odbiti 5,000.000 din, ker je bil plačan material, nabavljen v lanskem letu.

Tako je ostalo za letošnja dela le 23 milijonov 200.000.— din. Pogodbena vsota pa je znašala v celoti 30,600.188.— din. Razlika torej znaša 7,400.188.— din. Pogodbi sta bili sklenjeni s podjetjem »Monter« v Zagrebu za 17,112.417.— din in s Komunalnim podjetjem za 8,738.100.— dinarjev, torej skupaj 25,850.577.— din. Presežek razpoložljivih sredstev znaša torej 2,650.577.— din. K temu je treba dodati še naknadna dela: priključki 3,101.363.— din, material za »Klemenko« 450.000.— dinarjev, raztežilnik in prehod čez Nikovo 617.000.— din, izdelava načrtov za 518.308 dinarjev. Vrednost naknadnih del znaša 4,749.671.— din. Prekoračenje sredstev po pogodbah in z naknadnimi deli znaša torej 7,400.188.— din.

Obračun podjetja »Monter« znaša 14 milijonov 328.335.— din. Pri obračunu je nastala razlika v višini 2,784.082.— din v naše dobro. Razlika med sredstvi, ki so bila zagotovljena za dela podjetja v višini 14,826.000.— din in dejanskim obračunom pa znaša torej din 497.665.— v naše dobro. Na ta način se zmanjša predvideni primanjkljaj na vodovodu od 7,400.188.— din na 4,178.441.— din.

Ostaja sedaj še problem plačila Komunalnemu podjetju. Razpoložljiva sredstva

za njegova dela so znašala 8,374.000.— din. Ta vsota je bila prekoračena že s pogodbo za din 364.100.—. Če k tej vsoti dodamo še nepredvidena dela v znesku 4,749.671.— dinarjev, dobimo skupne nekritične obveznosti do Komunalnega podjetja v višini 5,113.771.— din. Ta primanjkljaj se je znižal za 543.066.— din iz sredstev za razna komunalna dela. Tako znaša primanjkljaj še 4,570.705.— dinarjev. Čisti prihranek pri drugih negospodarskih investicijah znaša 1,704.411.— din. Če tega prenesemo na kritične primanjkljaje na vodovodu, se zniža primanjkljaj na 2,866.294 dinarjev. Z znižanjem cen storitvam samega podjetja v višini din 1,179.537.— pridemo do čistega primanjkljaja na vodovodu v višini 1,686.757.— din.

Nastopa pa še drug primanjkljaj. Negospodarske investicije so se izvrševale v okviru bruto zneskov in se ni upoštevala 6% obvezna rezerva. Na račun te rezerve pade 1,778.851.— din, ki se ne sme trošiti. Dejanski primanjkljaj na vodovodu in na 6% rezervi znaša skupaj 3,465.808.— din. Gospodarski svet predlaga, da se krije ta vsota z najetjem posojila iz sklada za kreditiranje stanovanjskih hiš bivšega Okrajnega ljudskega odbora Tolmin in izvrši potreben rebalans pri postavki stanovanjske zgradbe v proračunu.

Sklad za gradnjo stanovanjskih hiš

Planirani dohodki tega sklada znašajo 6,822.506.— din, doseženi pa so s posojilom iz sklada za kreditiranje gospodarskih investicij v višini 6,800.000.— dinarjev s 14,110.155.— din.

Brez tega posojila so dohodki po planu preseženi s 487.649.— din. Izdatki so bili predvideni po planu 6,522.506.— din, dejansko izvršeni pa so v višini 13,748.110.— dinarjev. Ker je bilo iz sklada za gospodarske investicije že vrnjenih 6,260.000.— dinarjev, ostane še 540.000.— din dolga. Saldo po tem skladu po odbitku obvezne rezerve znaša še 362.045.— din. Glavna postavka med izdatki je kredit za gradnjo trgovske hiše v višini 6,821.565.— din.

Sklad za kreditiranje gospodarskih investicij

Doseženi dohodki so le za 871.014 din pod planom in znašajo 34,507.986.— din. Izdatki pa znašajo 23,875.235.— dinarjev. Glavni postavki pri izdatkih so angažirana sredstva posojila gospodarskim organizacijam v višini din 17,822.945.—, posojilo skladu za negospodarske investicije v višini 5,200.000.— din in 540.000.— din

skladu za graditev stanovanjskih hiš. Ostali postavki sta 6% rezerva in manjši znesek pomoči skladu za gradnjo stanovanjskih hiš. Pri izdatkih gre v glavnem za dolžnike, ki bodo morali vračati posojila. Čisti saldo na tem skladu znaša danes 10,632.751.— din.

Taka je torej slika našega gospodarskega in finančnega stanja brez proračunske situacije.

II. Družbeno upravljanje

1. Ljudski odbor občine

ima 43 članov, najstarejši ima 66 let, najmlajši 30 let. Povprečna starost odbornikov je 44 let 7 mesecev, skupna starost vseh pa 1925 let. Po poklicih je sestav sledeč: delavcev 13, rudarjev 4, kmetov 7, upokojencev 4, gospodinj 3 in 12 nameščencev. Po izobrazbi pa je slika sledeča: s fakulteto 2, s popolno srednjo šolo 5, z nepopolno srednjo šolo 1, z osnovno šolo 33, brez šolske izobrazbe 2.

Ljudski odbor ima 5 odborniških komisij z 21 člani, 11 svetov s 83 člani, od teh je 28 odbornikov in 55 neodbornikov, od 11 predsednikov pa so 4 neodborniki. V 23 komisijah sodeluje 142 članov, v 13 Krajevnih odborih pa 95 članov (12 odbornikov). V okrajnem merilu sodeluje 16 odbornikov in 8 neodbornikov z našega področja.

Samo v organih ljudskih odborov občine in okraja sodeluje torej 408 naših občanov.

O dosedanjem delu ljudskega odbora

Do danes smo imeli 5 sej, na katerih smo obravnavali 62 točk dnevnega reda in sprejeli 60 sklepov. Od 62 točk dnevnega reda je bilo 45 upravno organizacijskega značaja, 17 pa gospodarskega značaja. Sveti so poročali na sejih sedemkrat (gospodarski 1, splošni 4, komunalni 1, turizem in gostinstvo 1), komisije pa 25-krat (za volitve in imenovanja 5, za statut 1, za gospodarstvo 3, za proračun 3, za arhive 1, za pravne predpise 5, za zaključne račune 2, za pregled gradenj 1, za skladnost predpisov 1, za prošnje in pritožbe 1).

Sveti so imeli doslej 35 sej in sicer: za gospodarstvo 5, za komunalo 3, za turizem 2, za splošne zadeve 4, za socialno skrbstvo 3, za zaščito matere in otroka 2, za zdravstvo 2, za delo 2, za stanovanjske zadeve 6, za kulturo 3, za šolstvo 4 seje. Sveta za gospodarstvo in komunalne zadeve pa sta imela 1 skupno sejo. Na svojih sejah so obravnavali 163 točk dnevnega

reda in sprejeli 233 raznih sklepov. Komisije svetov pa so imele sledeče število sej: komisija za čipkarstvo 3 seje, komisija za šolske podpore 3 seje in komisija za socialne podpore 1 sejo. Poleg tega pa je imela komisija za lesno industrijo 3 seje.

Analiza dela ljudskega odbora kaže, da je ta obravnaval pretežno upravno-organizacijske zadeve in le v manjši meri tekoče gospodarske zadeve. To je razumljivo in neizbežno. Štirje meseci dela so vsekakor kratko obdobje za utrditev organizacije, za iskanje prijemov in načinov dela v množici nalog in problemov, ki stojijo pred ljudskim odborom. Ta nekaka pripravljalna doba je sedaj za nami in v novem letu bodo začeli s sistematičnim delom in obravnavo posameznih panog našega življenja.

Isto velja več ali manj tudi za naše svete. Iz dosedanjega reševanja dnevnih problemov in nalog, iz dosedanjega zgolj praktičističnega dela je treba prenesti težišče dela na širšo obravnavo splošne in konkretne problematike posameznih vej našega življenja. Kot izhodišče za to pa je potrebna temeljita ugotovitev sedanjega stanja in globoka analiza problematike. To je osnova za sistematično in načrtno poglobljeno delo in za reševanje kompleksnih in perspektivnih nalog svetov. Novo leto naj pomeni tudi v delu svetov novo razdobje novega načina, oblik in nove vsebine dela. Pred pričetkom dela svetov smo imeli konferenco s predsedniki svetov, ki je bila organizacijskega značaja, takoj po novem letu pa bo potrebna nova konferenca, ki naj analizira dosedanje delo svetov in da smernice za nadaljnje delo.

2. Organi družbenega upravljanja

V Svetu stanovanjske skupnosti sodeluje 20, v hišnih svetih 519 (128 svetov), v šolskih odborih 205 (27), v upravnih odborih socialnih ustanov 20 (4), prosvetnih ustanov 16 (2), zdravstvenih 13 (2), v delavskih svetih 182 (21 podjetij, brez 1 gostinskega, 1 obrtnega in 1 prevozniškega) in v upravnih odborih kmetijskih združenj 69 (9) državljanov. V vseh teh organih sodeluje torej brez navedenih podjetij 1044 državljanov. Če pa prištejemo še podjetja, za katere ni podatkov, pa lahko postavimo številko 1060 sodelujočih.

Svet stanovanjske skupnosti je imel letos 7 sej. Iz poteka seje, katere sem se udeležil, ne bi še mogel oceniti njenega dela. Na drugi strani pa stojimo tik pred novimi volitvami v stanovanjske svete in v svet skupnosti. Ker so to zelo važni

organi družbenega upravljanja, prav posebno še glede na težak problem našega stanovanjskega fonda, bomo morali v bodoče posvečati prav temu organu največjo skrb. V najkrajšem času bo sklicana konferenca vseh predsednikov hišnih svetov in stanovanjske skupnosti, kjer se bo treba temeljito pogovoriti o njihovih nalogah, pravicah in dolžnostih.

Šolski odbori so postavljeni pri vseh šolah. Nekateri delajo več, drugi manj. Konferenca predsednikov, ki jo je sklical Svet za šolstvo, je pokazala z udeležbo in z diskusijo, da odbori poznajo svojo problematiko in da delajo. Odsotnost Gor, Dolov, Krnic, Ledin in Čekovnika pa da misliti, da tam ni vse v redu. Večjo razgibanost kažejo odbori na podeželju kot pa v mestu. To je bila doslej ena najboljših konferenc tako po vsebini kot po diskusiji.

V delu upravnih odborov raznih ustanov pa je še vedno odločilna le beseda upravnikov in bo treba vprašanje družbenega upravljanja v teh ustanovah proučiti.

O problematiki delavskega samoupravljanja v podjetjih bo treba spregovoriti posebej. Analiza ene seje delavskega sveta v rudniku verjetno ne bi bila popolna in docela objektivna slika dela. O delu upravnih odborov KZ je bilo že govora drugje. O tem bo treba spregovoriti še na konferenci vseh združenj, ki je predvidena v najkrajšem času. Naloge, ki stoje pred KZ, nam nalagajo vso skrb in odgovornost. Prav tako bomo sklicali tudi konferenco predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij.

O poteku prvih zborov volivcev sem podal analizo na zadnji seji. Nadaljnje poglavje so krajevni odbori po vaseh. Tudi o teh ni mogoče dati še analize dela. Formirani so komaj mesec dni. Iz zapisnikov pa posnemam, da so imeli nekateri KO že več sej: Šebrelje 3, Dole 1, Godovič 1, Črni vrh 1, Zadlog 2, o ostalih ni glasu. V Ledinah se na primer vodi še diskusija, kdo bo predsednik. Konferenca predsednikov KO, ki smo jo imeli pretekli teden, je analizirala dosedanje delo in dala smernice za bodočnost. Udeležili pa se je niso vsi in to: Sp. Idrija, Kanomlja, Krnice, opravičil pa se je Zavratac. To da misliti, da se ti krajevni odbori sploh še niso sestali. Dolžnost ljudskih odbornikov je, da pokrenejo vse potrebno za oživitev dela krajevnih odborov.

Že začeto, a še nerešeno je vprašanje potrošniških svetov. Spričo važnosti in pomena bo moral v tem razpravljati in sklepati na svoji seji gospodarski svet in pred-

ložiti predloge v razpravo ljudskemu odboru na seji v mesecu januarju.

V mestu imamo 17 društev (brez družbenih organizacij, gasilcev in sindikatov), na podeželju pa 12 prosvetnih društev. V upravnih odborih mestnih društev sodeluje 150 državljanov, v podeželskih pa, če vzamemo po 7 odbornikov, 84 državljanov, kar da skupaj 234 državljanov. Prosvetna dejavnost teh društev je dokaj slaba in le redko katero prednjači. Celo »Svoboda«, ki bi morala biti center in žarišče prosvetne, kakor tudi družbene izobraževalne dejavnosti, se lomi v krčih in po občnem zboru še vedno išče predsednika. Svet za prosveto se trudi, da bi poživel prosvetna društva in je v ta namen sklical konferenco predsednikov društev. Tudi na tem področju bomo morali vložiti ogromno dela in truda, če hočemo, da bodo društva opraljala naloge, zaradi katerih so bila ustanovljena in katere postavlja pred njih naša družba.

Bilanca 1702 sodelujočih občanov v raznih organih družbenega upravljanja je torej aktivna.

3. Šolstvo in prosveta

Na področju naše občine je 22 osnovnih šol, ena višja in ena nižja gimnazija, čipkarska, glasbena, vajenska in gozdarska šola, to je skupno 28 šol, dva domova (dijaški in gozdarski) in tri ustanove s samostojnim finansiranjem: Otroški vrtec, Mestni muzej in Mestna knjižnica. V vseh osnovnih šolah je 1354 učencev in 46 učnih moči. Povprečno pride na eno učno moč 29 učencev. Po posameznih šolah pa pride največ učencev na eno učno moč: v Črnem vrhu preko 40, v Idriji 35, najmanj pa v Krnicah 20.

V gimnazijah je 525 dijakov (408 + 117) in 22 rednih učnih moči (17 + 5), na eno učno moč pade torej 24 učencev.

V čipkarski šoli je 150 učenk (osnovnošolce in gimnazijke) in 4 učne moči, na eno učno moč 37 učencev.

V glasbeni šoli je 130 učencev (osnovnošolci in gimnazijci) in 3 učne moči. Na eno moč pride 43 učencev. V gozdarski šoli je 52 učencev in 1 učna moč, v vajenski pa 138 učencev in 6 učnih moči ali na eno moč 23 učencev. V otroškem vrtcu pa je 50 oskrbovancev in 3 vzgojiteljice. Skupno imamo torej na našem področju 2.169 učencev in dijakov ter 90 učno-vzgojnega osebja. V dijaškem domu je 220 oskrbovancev in 4 vzgojne moči, na eno učno moč pride 55 gojencev, v internatu gozdarske šole pa

na enega vzgojitelja 52 gojencev. O problematiki šolstva bo na eni prihodnjih sej poročal Svet za šolstvo, o prosveti pa Svet za prosveto.

4. Zdravstvene ustanove

V naši občini imamo tri zdravstvene ustanove: zdravstveni dom, lekarno in obratno ambulanto. Prvi zajema naslednje finančno samostojne zavode: bolnišnico, splošno ambulanto, pomožno ambulanto v Črnem vrhu, zobno ambulanto, reševalno postajo, babiško službo in naslednje proračunske ustanove: higiensko postajo, protituberkulozni dispanzer, antivenerični dispanzer, šolsko ambulanto, posvetovalnico za žene in otroško posvetovalnico. Kot socialni zavod obstaja še Dom onemoglih na Marofu.

5. Upravni aparat občine

predstavlja važno vprašanje v našem nadaljnem delu. Danes imamo v aparatu 38 uslužbencev in tri pomožne uslužbenke, skupaj 41. Od teh je 4.8 % (2) z visoko šolo, 4.8 % (2) s popolno srednjo šolo, 39 % (16) z nepopolno srednjo šolo in 51.4 % (21) z osnovno šolo. Težišče je torej na nepopolni srednji šoli in osnovni šoli, kar znaša skupaj 90.4 %. Od skupnega števila pa ima strokovni izpit le 12 uslužbencev ali 29 %; 29 uslužbencev ali 71 % pa je brez strokovnega izpita. Nalog je vedno več, pristojnosti pa tako velike, da v sedanjem stanju silijo uslužbenke le k opravljanju vsakodnevnih tekočih nalog. To pa pomeni brezperspektivnost in prakticizem. Že same seje ljudskega odbora popolnoma zaposlijo šefe in referente s pripravo materiala tako, da ne morejo pristopiti k globljemu analiziranju in k reševanju problematike v celoti. Nikakor pa ne morejo skrbeti za temeljito pripravo in obdelavo materiala za seje svetov. Z novo sistematizacijo sicer predlagamo povečanje mest, deloma v obstoječih enotah, deloma pa za nove enote. Kadra ni mogoče dobiti, ker ga ni, in bomo navezani le na domač kader, ki se pa šele uči in vzgaja. Obstoječi kader bo moral računati z dejstvom, da se je treba učiti in delati izpite. Ne morem trditi, da se uslužbenci popolnoma ne zalagajo pri delu. Samo morali se bodo še bolj, kajti razvoj terja od nas iz dneva v dan več dela in višjo sposobnost. Še ene oblike pomoči našemu vodilnemu kadru in predsednikom svetov se bomo morali poslužiti: obiskov drugih občin. To bo prispevalo k našemu boljšemu delu. Pričeti pa bi morali s tečajji in seminarji za ostale usluž-

bence, kar naj bo osnovna naloga našega sindikata.

Ob zaključku poročila ponovno podarjam informativni značaj poročila, ki naj služi ljudskim odbornikom v orientacijo za naše nadaljnje delo. Poleg misli, ki so bile že izražene v poročilu, bo moralo naše bodoče delo, posebno pa naša gospodarska politika upoštevati vse sklepe, ki so bili sprejeti meseca septembra pri tov. Titu. Izogibati se bomo morali vseh lokalističnih tendenc in gledati pred seboj v prvi vrsti potrebe naše celote. V okviru te in v okviru danih realnih možnosti bomo morali razvijati gospodarstvo naše občine. Osnovno vodilo nam mora biti povečanje standarda delavca in nameščenca. To pa bomo dosegli le s povečanjem storilnosti dela, z večjo proizvodnjo potrošnih dobrin, z novo smerjo v naši investicijski politiki in z boljšim gospodarjenjem in varčevanjem sploh. Konkretno sklepe za izvedbo

vsega tega pa naj pripravi gospodarski svet za vse panoge našega gospodarstva in naj jih predloži v obravnavo ljudskemu odboru.

Tako zaključujem svoje poročilo. Zahvaljujem se vsem odbornikom za dosedanje vsekakor uspešno delo.

Posebna zahvala gre tudi predsednikom in članom svetov in komisij, vsem sodelavcem v številnih organih družbenega upravljanja na našem področju, vsem uslužbencem naše občine, ki so že doslej vložili v svoje delo mnogo truda, volje, prostega časa in požrtvovalnosti.

Z željo, da bi se krog naših sodelavcev v novem letu še razširil in da bi dosegli iz dneva v dan nove uspehe v korist naše občine in naše celotne družbe, voščim vsem odbornikom, volilcem in občanom naše občine srečno in uspehov polno leto 1956.

Pred važnimi zgodovinskimi in kulturnimi obletnicami

V drugi polovici meseca junija 1956 bo slavila idrijska občina in naše najstarejše rudarsko mesto važne zgodovinske in kulturne obletnice: 240-letnico prve zahteve idrijskega prebivalstva po gimnaziji, 80-letnico gradnje poslopja osnovne šole, 80-letnico ustanovitve čipkarske šole, 30-letnico zadnje mature na prvi slovenski realki, prvo maturo na višji gimnaziji po osvoboditvi in 60-letnico idrijskega gasilstva. Proslave bomo zaključili z Dnevom rudarja 3. julija 1956.

Pomen obletnic vsekakor presega okvir našega mesta in naše občine in so prav gotovo važne postavke v šolski in kulturni zgodovini slovenskega naroda. Zato je sklenil občinski ljudski odbor, da jih moramo najdostojneje proslaviti v okviru občinskega in mladinskega kulturnega festivala, v katerem naj sodelujejo vse naše šole, kulturne, prosvetne, športne in fizikulture organizacije, vsa gasilska društva, vse sindikalne organizacije, vse godbe, vse kulturne ustanove, vsa podjetja, vse kmetijske zadruga, vsi naši cicibani,

pionirji, mladinci in mladinke in ostalo prebivalstvo vključno z našimi najstarejšimi občani, z našimi upokojenci.

Zaradi takega značaja obletnic in obsega njihovih proslav je imenoval občinski ljudski odbor poseben pripravljalni odbor, ki naj izvede celotno organizacijo proslav.

Pripravljalni odbor vabi k sodelovanju vse naše občane, h gostovanju pa tudi razne organizacije iz vsega našega okraja ter kulturne in prosvetne ustanove in organizacije republiškega značaja. Posebej naprošamo še vse profesorje in dijake prve slovenske realke, da se prijavijo pripravljalnemu odboru, vse sorodnike dijakov bivše realke, padlih v NOV, pa prosimo, da sporoče točne podatke svojih padlih sorodnikov, bivših dijakov idrijske realke.

S skupnim sodelovanjem pri proslavah bomo dali visoko priznanje delu in naporom idrijskega človeka.

Vse za našo mladino, prosveto in kulturo!

Pripravljalni odbor

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR IDRİJA

Na podlagi 1. odstavka 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. l. LRS št. 19-88/52) in 5. odstavka 91. člena Statuta občine Idrija št. 5/1-55 z dne 19. VIII. 1955 izdajamo

ODLOK

o prenosu pristojnosti krajevnim uradom Občinskega ljudskega odbora Idrija

1. člen

Krajevni uradi Občinskega ljudskega odbora Idrija opravljajo poleg zadev iz 91. člena statuta občine Idrija še naslednje zadeve:

A) izdajajo sledeče listine:

1. družinske liste,
2. samske liste,
3. potrdila o družinski skupnosti,
4. potrdila o skupnem gospodinjstvu,
5. potrdila o preživljanju in vzdrževanju svojcev,
6. potrdila o zaposlitvi,
7. potrdila o bivanju.

B) potrjujejo listine:

1. overjajo podpise, rokopise in prepise (Uradni list FLRJ št. 105/47),
2. potrjujejo vprašalne pole dijakom za sprejem v dijaške domove.

C) opravljajo druge zadeve:

1. vodijo prijavno in odjavno službo prebivalstva za območje krajevnega urada,
2. vodijo register prebivalstva za območje krajevnega urada,
3. pobirajo davke in občinske takse,
4. izdajajo bolniške liste za uslužbence in delavce občinskega ljudskega odbora in učitelje na območju krajevnega urada,
5. izdajajo bolniške liste osebam, zaščitene po zakonu o vojaških vojnih invalidih,
6. izdajajo potrdila o oprostitvi, o olajšavi plačila stroškov za zdravstvene storitve in sicer: — Krajevni urad Črni vrh po 1. členu odloka o oprostitvi in olajšavah samoplačnikov za zdravstvene storitve v okraju Gorica, ki je bil objavljen v Ur. l. LRS št. 39-583/54. — Krajevni urad Spodnja Idrija po 2. členu odloka o oprostitvi in olajšavah samoplačnikov za zdravstvene storitve na območju okraja Tolmin, ki je bil objavljen v Uradnem listu LRS št. 20-323/54.

2. člen

Potrdila iz 15. točke prejšnjega člena smejo izdajati krajevni uradi samo osebam, ki prejemajo socialno podporo od Občinskega ljudskega odbora Idrija.

Odsek za zdravstvo in socialno politiko Občinskega ljudskega odbora Idrija bo obveščal krajevne urade o spremembah in seznamu socialnih podpirancev.

3. člen

Ta odlok začne veljavi, ko ga sprejme občinski ljudski odbor.

Štev. 5/3-55

Idrija, dne 29. septembra 1955

Predsednik:

Lado Božič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 102. člena Statuta občine Idrije št. 5/1-55 z dne 19. 8. 1955 je Občinski ljudski odbor Idrija sprejel na seji dne 29. 9. 1955 sledečo

ODLOČBO

o določitvi števila članov krajevnih odborov na območju Občinskega ljudskega odbora Idrija

I.

Krajevni odbori na območju Občinskega ljudskega odbora Idrija imajo sledeče število članov:

Krajevni odbor

1.	Čekovnik	1	predsednika	in 6 članov
2.	Črni vrh	1	„	in 8 „
3.	Dole	1	„	in 6 „
4.	Godovič	1	„	in 6 „
5.	Idrijske Krnice	1	„	in 6 „
6.	Kanomlja	1	„	in 6 „
7.	Ledine	1	„	in 8 „
8.	Otalež	1	„	in 8 „
9.	Sp. Idrija	1	„	in 8 „
10.	Sebrelje	1	„	in 6 „
11.	Vojsko	1	„	in 6 „
12.	Zadlog	1	„	in 6 „
13.	Zavratec	1	„	in 6 „

II.

O sestavi, izvolitvi ter področju in načinu dela krajevnega odbora je določeno v III. poglavju statuta Občine Idrija.

Štev. 4/37-55

Idrija, dne 29. septembra 1955

Predsednik

Lado Božič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 23. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Uradni list LRS št. 19-90/52) in 3. člena uredbe o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53) je Ljudski odbor mestne občine Idrija na svoji seji dne 20. XII. 1954 sprejel

ODLOK

o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja na javni dražbi

1. člen

Eno- in dvostanovanjske hiše z sklada splošnega ljudskega premoženja se na območju Ljudskega odbora mestne občine Idrija lahko prodajo na podlagi predpisov uredbe o prodaji stanovanjskih hiš iz splošnega ljudskega premoženja ter na podlagi predpisov tega odloka.

2. člen

Stanovanjske hiše, dane v prodajo, ceni cenilna komisija, ki jo imenuje ljudski odbor.

Komisija ima najmanj 3 člane. Vsaj dva člana morata biti gradbena strokovnjaka.

3. člen

Po cenzitvi teh hiš razpiše tajništvo za gospodarstvo Ljudskega odbora mestne občine Idrija javno dražbo. Cenilna vrednost posameznih hiš je izklicna cena na javni dražbi.

Razpis javne dražbe mora obsegati: označbo hiše, najmanjšo sprejemljivo ponudbo, višino varščine, ki se mora položiti pred dražbenim narokom, čas in kraj javne dražbe ter plačilne pogoje. Drugi podatki o stanju poslopja, pritiklin in lega so interesentom na razpolago pri tajništvu za gospodarstvo mestne občine.

Razpis javne dražbe se objavi na oglasnih deskah Ljudskega odbora mestne občine ter v Slovenskem poročevalcu.

Od dneva objave javne dražbe na razglasnih deskah Ljudskega odbora mestne občine pa do dneva, ko bo javna dražba, mora preteči najmanj 20 dni.

4. člen

Vsak ponudnik mora položiti najpozneje pred pričetkom javne dražbe pri finančnem odseku Ljudskega odbora mestne občine varščino, ki znaša 10 % izklicne cene. Ponudnik se mora izkazati na javni dražbi s potrdilom, da je položil varščino, sicer ne more dražiti.

Ponudnik je lahko praviloma vsak državljan FLRJ.

K dražbi se ne smejo prepustiti tisti, o katerih se utemeljeno sumi, da hiše ne mislijo odkupiti za lastne namene, temveč jo hočejo kupiti zaradi preprodaje ali iz kakšnega podobnega špekulativnega namena.

5. člen

Dražbeni narok, ki ga vodi načelnik tajništva za gospodarstvo Ljudskega odbora mestne občine ali tajnik Ljudskega odbora mestne občine, se opravi praviloma v posloppju mestne občine, le iz važnih razlogov se more odrediti dražbeni narok pred hišo, ki je dana v prodajo.

Vsak ponudnik ima pravico vpogleda v cenilni zapisnik in pravico zahtevati natančnejše podatke o hiši, ki je dana v prodajo.

Vodja dražbe navede ob začetku dražbenega naroka, katera hiša je na prodaj in koliko znaša najnižji sprejemljivi ponudek ter obrazloži plačilne pogoje.

Na poziv vodje dražbenega naroka dajejo ponudniki svoje ponudbe; vsak ponudnik je vezan na svojo ponudbo, dokler se ne poda večja ponudba. Dražbo je treba končati, če se tudi po drugem pozivu v 10 minutah ne poda večja ponudba. Tedaj naznani vodja dražbe zadnjo ponudbo in izreče dražbo za končano. Sprejeta je ponudba najboljšega ponudnika.

Varščina, ki jo je dal ponudnik, čigar ponudba je bila sprejeta, se šteje za dopolnitev poslednjega obroka kupnine, ki ga mora plačati v celoti ob podpisu kupoprodajne pogodbe, vsem drugim ponudnikom pa se vrne varščina po končanem dražbenem naroku; to se vpiše v dražbeni zapisnik, ki ga podpisujejo vodja dražbe, zapisnikar in 2 overovatelja, ki ju imenuje izmed svojih članov Gospodarski svet.

Obročna odplačila se smejo dovoliti le osebam, ki so delovale v NOB, bodisi v sestavu NOV ali pa z organiziranim aktivnim delom, počenši od leta 1941, 1942 ali 1943, družinskim članom borcev, ki so padli v NOB, vojaškim vojnim invalidom, izseljenecem-povratnikom.

6. člen

Od dneva dražbe preidejo na kupca vse pravice pa tudi vsa javna bremena in nevarnosti, spojene z lastnikom prodane hiše. Ljudski odbor mestne občine sestavi s kupcem kupoprodajno pogodbo za prodano hišo, obenem pa izda odločbo, s katero daje zemljišče, na katerem stojita prodana hiša in njeno dvorišče, kupcu v brezplačno in trajno uporabo.

Kupoprodajna pogodba mora vsebovati določbo, da Ljudski odbor mestne občine dovoljuje, da zemljiškoknjižno sodišče odpre nov zemljiškoknjižni vložek za prodano hišo in vpiše kupca kot lastnika hiše. Zemljiškoknjižno sodišče tudi vpiše za lastnika brezplačno in trajno uporabo zemljišča, ki mu ga dodeli Ljudski odbor mestne občine s svojo odločbo v zemljiškem vložku te nepremičnine.

Ljudski odbor mestne občine mora določiti v kupni pogodbi, da si pridruže pravico vknjižbe zastavne pravice v zemljiškoknjižnem vložku prodane hiše za neplačani del kupnine.

7. člen

Kupec dobi lastninsko pravico hiše prosto do tedanjih bremen. Kupec nima pravice zahtevati varščine zato, ker so bili podatki o prodani stanovanjski hiši ali njenih pritiklinah nepravilni. Kupec je dolžan zavarovati kupljeno hišo pri državnem zavarovalnem zavodu in sicer za vso prometno vrednost, najmanj pa do višine kupnine.

8. člen

Na zahtevo tistega, ki stanuje v hiši, za katero nakup je bila dana ponudba na javni dražbi, lahko Ljudski odbor mestne občine sklene, da se hiša prodaja njemu, čeprav se ni udeležil javne dražbe, pogoj pa morajo biti enaki najugodnejšim pogojem za mestno občino, kar jih je bilo ponujenih na javni dražbi.

Tako zahtevo mora podati najemnik te hiše najpozneje v dveh dneh po dražbenem naroku.

9. člen

Če se prve javne dražbe nista udeležila najmanj 2 ponudnika ali je bil pri prvi dražbi dosežen najmanjši sprejemljivi ponudek, določi Ljudski odbor mestne občine ponovno dražbo. Če se kakšna hiša ni mogla prodati na javni dražbi, lahko Ljudski odbor mestne občine določi, da se prodaja na drug način, mora pa tudi določiti zanjo nižjo ceno, kot pa je bila ugotovljena cenilna vrednost.

10. člen

Za vloge, odločbe, pogodbe in druge akte v zvezi s prodajo stanovanjskih hiš po določbah uredbe o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja in tega odloka, se ne plačajo nikakršne takse po zakonu o taksah, prav tako se ne plačujejo sodne takse v zvezi z vknjižbo lastninske in zastavne pravice in ne prometni davek.

11. člen

Vsa denarna sredstva pridobljena s prodajo stanovanjskih hiš po tem odloku, se vložijo na poseben račun pri NB — podružnici Idrija in jih mora uporabljati mestna občina le za vzdrževanje in zidanje stanovanjskih hiš.

12. člen

Ta odlok začne veljati z dnem objave v Uradnem listu LRS.

Štev. 5/11

Idrija, dne 20. decembra 1954

Predsednik:

Franc Mohorič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 23. člena in 2. točke 78. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Uradni list LRS šte. 19/52) ter v zvezi z Uredbo o dajanju poslovnih prostorov v najem (Uradni list FLRJ šte. 12/53) in glede na določbe 3. in 8. člena Temeljnega zakona o prekrških (Uradni list FLRJ šte. 46/51) je Ljudski odbor mestne občine Idrija sprejel na VIII. seji dne 19. VIII. 1953.

ODLOK

o dajanju poslovnih prostorov v najem na območju Mestne občine Idrija

1. člen

Poslovni prostori se od 1. aprila 1953 dalje dajejo v najem po pogodbi med najemodajalcem in najemjemalcem brez posredovanja stanovanjskega urada.

Najemne pogodbe med najemodajalcem in najemjemalcem, po katerih se daje poslovni prostori v najem, morajo biti sklenjene pisмено. Vse najemne pogodbe, ki so bile ustno dogovorjene pred uveljavitvijo Uredbe o dajanju poslovnih prostorov v najem ali po njej, se morajo sestaviti v pismeni obliki najkasneje v 15 dneh po uveljavitvi tega odloka.

V istem roku morajo najemodajalci predložiti po en izvod pisмене najemne pogodbe tajništvu Sveta za gospodarstvo pri Ljudskem odboru mestne občine Idrija.

2. člen

Najemodajalci morajo sporočiti v 15 dneh tajništvu Sveta za gospodarstvo Ljudskega odbora mestne občine Idrija vsako spremembo glede višine najemnin za poslovne prostore.

3. člen

V najemni pogodbi mora biti določena višina najemnine.

4. člen

Vsi do sedaj veljavni predpisi o oblastnem razdeljevanju poslovnih prostorov so odpravljeni.

5. člen

Če v najemnih pogodbah odpovedni rok ni izrecno dogovorjen, velja obojestranski dvomesečni odpovedni rok.

6. člen

Z denarno kaznijo do 2.000.— din se kaznujeta za prekršek:

a) najemodajalec in najemjemalec, če v predpisanem roku ne skleneta pisмене najemne pogodbe,

b) najemodajalec, če v predpisanem roku enega izvoda najemne pogodbe ne predloži ali ne sporoči spremembe glede višine najemnine za poslovni prostor.

7. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem listu LRS.

Štev. 5/7-53

Idrija, dne 19. avgusta 1953

Podpredsednik:
Franc Mohorič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 23. in 78. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Uradni list LRS št. 19/52) ter predpisov Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 29/54) je Ljudski odbor mestne občine Idrija na seji dne 12. aprila 1955 sprejel

ODLOK

o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb

1. člen

V mestni občini Idrija sklepajo stanovanjske pogodbe za stanovanja v hišah, ki so vključene v

družbeno upravljanje, stanovanjska uprava; za stanovanja v hišah, ki niso vključene v družbeno upravljanje pa lastnik hiš z najemniki in sostanovalci, ki na dan sklepanja stanovanjskih pogodb zadostijo pogojem tega odloka.

2. člen

Ne more se skleniti stanovanjske pogodbe po prejšnjem členu z najemniki in sostanovalci, ki na območju mestne občine Idrija:

a) nimajo stalnega bivališča;

b) ne morejo izkazati pravice do določenega stanovanja.

Stalno bivališče pod a) se izkaže s potrdilom prijavnega urada oziroma z osebno izkaznico, pravico do določenega stanovanja pod b) pa z dosežanjem najemne pogodbe, odločbo pristojnega stanovanjskega organa ali s kakim drugim veljavnim naslovom.

3. člen

Stanovanjska pogodba za družinsko stanovanje se sklepa le z najemniki in sostanovalci, ki imajo družino.

Samska oseba lahko sklene stanovanjsko pogodbo največ za enosobno stanovanje z običajnimi pritliklinami, če ji je iz zdravstvenih ali starostnih razlogov potrebno lastno gospodinjstvo.

Kot družina se štejeta tudi zakonca brez otrok ali sorodniki, ki žive v skupnem gospodinjstvu.

Z osebami, ki živijo v nedovoljenem razmerju (divjem zakonu), se ne sklene stanovanjske pogodbe za družinsko stanovanje.

4. člen

Z delavci in uslužbenci, stanujočimi v hišah, ki so jih sezidale gospodarske organizacije, ustanove in uradi in ki preidejo v družbeno upravljanje, se sklepajočasne stanovanjske pogodbe, če delavci in uslužbenci na dan sklepanja pogodbe z njimi niso več v delovnem razmerju ali če je delovno razmerje prenehalo po njihovi krivdi ali po njihovi volji.

Za sklenitev stanovanjske pogodbe v hišah po prednjem odstavku da svojo pritrditev gospodarska organizacija, ustanova ali urad, ki je hišo zgradil. Svoje pritrditve ne more odredi tistim, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane s tem odlokom.

5. člen

Z najemniki in sostanovalci, ki stanujejo v stanovanjih, pravnomočno odpovedanimi oziroma odzvetimi, se sklepajočasne stanovanjske pogodbe.

6. člen

Z lastnikom hiše, ki preide v družbeno upravljanje, se ne sklene stanovanjske pogodbe.

Hišni svet ali uprava stanovanjske skupnosti pisмено uredi s takim hišnim lastnikom glede pravic in dolžnosti iz VII. poglavja Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš in drugih veljavnih predpisih.

Določba I. odstavka tega člena velja tudi za tiste osebe, ki se izkažejo z veljavno listino, da imajo pravico do brezplačnega stanovanja.

7. člen

Pristojni organ LOMO Idrija razglasi za neveljavne stanovanjske pogodbe, ki so bile sklenjene v nasprotju z določbami tega odloka.

8. člen

Stanovanjske pogodbe se sklepajo na predpisnem obrazcu.

9. člen

Stanovanjske pogodbe po predpisih tega odloka se morajo skleniti do 15. 4. 1955.

Stanovanjska pogodba se sklepa v treh izvodih.

En izvod pogodbe morajo poslati hišni sveti oziroma lastniki hiš stanovanjski upravi LOMO Idrija v 8 dneh po sklenitvi.

10. člen

Za hiše, ki so sporne glede na vključitev v družbeno upravljanje, sklepa stanovanjsko pogodbo hišni lastnik.

11. člen

Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 2.000 din, kdor od pogodbenih strank iz 11. člena tega odloka noče skleniti stanovanjske pogodbe po tem odloku ali je ne sklene v roku, ki ga določa 9. člen tega odloka.

12. člen

Ta odlok velja takoj.

Štev. 1/3-55

Idrija, dne 12. aprila 1955.

Predsednik LOMO Idrija:
Mohorič Franc l. r.

Na podlagi 2. odstavka 23. člena Zakona o ljudskih odborih odborih mest in mestnih občini (Uradni list LRS št. 19-90/52) ter 57., 58. in 59. člena Uredbe o gostinskih podjetjih in gostiščih (Uradni list FLRJ št. 6-63/54 je izdal Ljudski odbor mestne občine Idrija na seji dne 7. oktobra 1954

ODLOK

o upravljanju gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč, o oddajanju opremljenih sob potnikom in turistom ter oddajanju hrane abonentom v zasebnih gospodinjstvih

1. člen

Za upravljanje gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč na sejnih, priložnostnih shodih in prireditvah, na ulicah in prometnih krajih in v podobnih primerih je potrebno dovoljenje.

Dovoljenje se izda samo za postrežbo z jedili in pijačami in le za določen čas oziroma najdalje, dokler traja prireditve, za katero je dovoljenje bilo izdano.

2. člen

Dovoljenje po 1. členu izda tajništvo za gospodarstvo ljudskega odbora mestne občine na prošnjo gospodarske organizacije ali osebe, ki namerava opravljati take storitve.

Dovoljenje se ne more izdati:

1. če prošilec ne nudi dovolj poročstva za kulturno postrežbo;

2. če ni dovolj jamstva, da bodo izpolnjeni higienski pogoji, ki jih ob izdaji dovoljenja predpiše tajništvo za gospodarstvo LOMO;

3. gostinske storitve izven poslovnih prostorov se lahko opravljajo samo pod nadzorstvom oziroma vodstvom osebe, ki ima strokovno izobrazbo polkvalificiranega ali kvalificiranega gostinskega delavca.

Pri manjših prireditvah lahko tajništvo za gospodarstvo obveznost iz prejšnjega odstavka sprejema.

3. člen

Zasebna gostinstva lahko v turistični sezoni ali ob večjih svečanostih, izletih, shodih in podobnih proslavah, kakor tudi kadar so vse sobe gostinskih prenočišč zasedene, oddajajo potnikom in turistom opremljene sobe v njihovih zasebnih stanovanjih.

Zasebno stanovanje obsega prostore, v katerih stanovalec običajno stanuje.

4. člen

Za oddajanje opremljenih sob po 3. členu tega odloka je potrebno dovoljenje, ki ga izda tajništvo

za gospodarstvo LOMO na prošnjo zasebnika, ki oddaja sobe.

Oddajanje sobe v podnajem za čas daljši od 15 dni se ne šteje za oddajanje sob po 3. členu.

5. člen

Oddajanje opremljenih sob oziroma prenočišč, ki ne spadajo k rednemu stanovanju, se šteje za gostinsko dejavnost in mora zasebnik zanj imeti dovoljenje za prenočišče po uredbi o zasebnih gostiščih.

6. člen

Zasebniki, ki oddajajo opremljene sobe potnikom in turistom, morajo v roku, ki ga določi LOMO, prijaviti tajništvu za gospodarstvo število in opis opremljenih sob, ki jih nameravajo oddajati in pa cene, po katerih bodo oddajali te sobe.

7. člen

Na podlagi prijave po prejšnjem členu odloči gospodarski svet LOMO komisijski pregled prijavljenih sob zaradi ugotovitve ali so glede na splošne predpise neoporečne, primerne in pripravne za sprejem gostov oziroma pod kakšnimi pogoji.

V komisiji za pregled sob mora biti zdravnik in zastopnik turistične organizacije.

8. člen

Lastnikom opremljenih sob, za katere se ugotovi, da izpolnjujejo pogoje, izda gospodarski svet LOMO dovoljenje, hkrati pa jih vnese v seznam opremljenih sob.

Seznam mora obsegati ime in priimek, poklic in stalno bivališče lastnika, število sob, število postelj in ceno za vsako sobo. Po en izvod seznama pošlje tajništvu za gospodarstvo in še pred sezono turističnemu uradu in pristojni okrajni gostinski zbornici.

9. člen

Če ugotovi komisija pri pregledu kakšne pomanjkljivosti, odloči Gospodarski svet, da se odpravijo, in šele potem izda dovoljenje.

10. člen

Potniki in turisti se smejo sprejemati samo v tiste sobe, za katere je pristojni gospodarski svet izdal dovoljenje in ki so vpisane v seznam opremljenih sob po 8. členu tega odloka.

Opremljene sobe se lahko oddajajo potnikom in turistom z zajtrkom ali brez njega, oddajanje drugih jedil in pijač ni dovoljeno.

11. člen

Če zasebna gospodinjstva oddajajo hrano več kot 5 abonentom, ki niso njihovi stalni člani, se šteje to za gostinsko delavnost, za katero je potrebno dovoljenje po predpisih uredbe o zasebnih gostiščih.

12. člen

Za prekršek se kaznuje z denarno kaznijo do 2.000.— din:

1. kdor brez dovoljenja opravlja gostinske storitve izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč (1. člen);
2. kdor oddaja potnikom in turistom opremljene sobe v nasprotju s 3. in 4. členom.

13. člen

Za prekršek se kaznuje z denarno kaznijo do 1.000.— din:

1. kdor v predpisanem roku po 6. členu ne prijavi vseh opremljenih sob, ki jih oddaja potnikom in turistom;
2. kdor ima dovoljenje za oddajanje sob v zasebnem stanovanju in nudi potnikom in turistom razen zajtrka tudi še drugo hrano in pijačo (10. člen);

3. kdor zaračunava za oddane opremljene sobe višjo ceno, kot jo je navedel v prijavi;
4. imetnik dovoljenja po 1. in 4. členu, ki ne izpolnjuje pri svojem poslovanju higienskih in zdravstvenih predpisov ali drugače nekulturno posluje, če za tako dejanje ni z drugimi predpisi določena strožja kazen.

14. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem listu LRS.

Štev. 5/9

Idrija, dne 7. oktobra 1954

Predsednik:

Franc Mohorič l. r.

Na podlagi 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS štev. 19-88/52) in 2. točke 10. člena Statuta občine Idrija št. 5/1-55 z dne 19. VIII. 1955 je Občinski ljudski odbor Idrija izdal sledeči

ODLOK

o prepovedi vožnje s kolesi in drugimi vozili na sprehajališču Rake

1. člen

Prepovedana je vožnja s kolesi in drugimi vozili po sprehajališču Rake.

Dovoljena je le vožnja z otroškimi vozički in le nujni prevozi za vzdrževanje bifeja, rudniških naprav, sprehajališča ter nujni prevozi potrebščin oziroma pridelkov stanovalcev in lastnikov zemljiških parcel na Rakah, ako ni mogoče prevažati po drugih poteh.

2. člen

Kršitelja tega odloka se kaznuje z denarno kaznijo do 1.000.— din po predpisih temeljnega zakona o prekrških, če za kršitev po drugih predpisih ni zagrožena strožja kazen.

3. člen

Pripadniki ljudske milice in osebe, pooblaščene od Občinskega ljudskega odbora Idrija, smejo izterjati denarno kazen od tistih, ki jih zalotijo pri storitvi lažjih prekrškov, določenih s tem odlokom.

Za lažje prekrške, kaznive po prednjem odstavku, je smatrati:

- a) vožnja s kolesom se kaznuje z denarno kaznijo 100.— din.
- b) vožnja z motornim kolesom se kaznuje z denarno kaznijo 200.— din.

4. člen

Področje Rak je smatrati od javne pralnice v Vodnikovi ulici do bifeja pri Kobili.

5. člen

Ta odlok velja od dneva objave.

Štev. 5/11-55

Idrija, dne 6. julija 1955

Predsednik:

Lado Božič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odbori (Uradni list LRS št. 19-88/52) in zvezi z 2. členom Uredbe o kmetijskih gospodarstvih šolah (Uradni list LRS št. 17-87/51) in priporočila Ljudske skupščine LRS (Uradni list LRS št. 24-124/55) je Občinski ljudski odbor Idrija na svoji seji dne 27. decembra 1955 sprejel

ODLOK

o ustanovitvi kmetijsko-gospodarskih šol v občini Idrija.

1. člen

Ustanovijo se dvoletne kmetijsko-gospodarske šole v krajih:

1. Spodnja Idrija s sedežem v Srednji Kanomlji,
2. Otalež s sedežem v Otaležu,
3. Ledine s sedežem v Ledinah,
4. Dole, Gore s sedežem na Gorah,
5. Zavratac s sedežem v Zavratacu.

2. člen

Šola se odpre, če se priglasijo za vpis vsaj 25 učencev. V šolo se lahko vpiše kmečka moška in ženska mladina, ki je končala osemletno šolanje.

3. člen

Pouk na dvoletnih kmetijskih gospodarstvih šolah traja od 1. novembra do 30. marca tedensko dvakrat po štiri ure. Predmetnik predpiše Svet za šolstvo Okrajnega ljudskega odbora Gorica sporazumno s Svetom za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Gorica in Svetom za šolstvo Občinskega ljudskega odbora Idrija.

4. člen

Upravitelje šol in drugo učno osebje imenuje občinski ljudski odbor po predlogu Sveta za šolstvo.

5. člen

Prejemki učnega osebja in stroški vzdrževanja šol gredo v breme občinskega proračuna.

6. člen

Pedagoško vodstvo in nadzorstvo nad poukom splošnih predmetov ima Svet za šolstvo, nad strokovnimi predmeti pa Svet za gospodarstvo Občinskega ljudskega odbora Idrija.

7. člen

Ta odlok velja takoj. Objavi pa se na krajevno običajni način.

Št. 5/18-55

Idrija, dne 27. decembra 1955.

Predsednik:

Božič Lado l. r.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena, 2. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odbori (Uradni list LRS št. 19-88/52), priloga I/A Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34-371/55) ter v zvezi s 16., 45. in 93. členom Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 29-344/54) je Občinski ljudski odbor Idrija na svoji seji dne 6. decembra 1955 sprejel

ODLOK

o organih upravljanja, določitvi hiš, ki spadajo v stanovanjsko skupnost in o ustanovitvi stanovanjske skupnosti na območju Občinskega ljudskega odbora Idrija.

TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Za upravljanje stanovanjskih hiš s pripadajočimi zemljišči, ki so splošno ljudsko premoženje, zadružna last ali last družbenih organizacij in zasebnih hiš, ki se bodo vključile v stanovanjsko skupnost, ustanovi Občinski ljudski odbor Idrija tri stanovanjske skupnosti.

2. člen

V stanovanjsko skupnost se vključijo vse hiše, ki so splošno ljudsko premoženje, zadružna last ali last družbenih organizacij, in zasebne hiše, ki imajo 3 ali več stanovanj z več kot 210 m² skupne stanovanjske površine, ne glede na število lastnikov.

V hišah, ki imajo poleg stanovanj tudi poslovne prostore, se pri določanju števila stanovanj šteje tudi poslovni prostor, če se ta oddaja v najem.

Kot stanovanja se ne štejejo:

1. kletna in zasilna podstrešna stanovanja,

2. stanovanja, ki jih sanitarna inšpekcija izloči kot za bivanje neprimerna,

3. stanovanja VII. kategorije.

Pri določanju števila stanovanj v posamezni hiši je treba upoštevati stanovanje kot gradbeno celoto ne glede na število družin, ki v njem stanujejo.

3. člen

V stanovanjsko skupnost se ne vključijo:

1. samski domovi podjetij,
2. internati in dijaški domovi,
3. zgradbe, ki so namenjene za prenočišče delavcev.

4. člen

Upravni organ stanovanjskih hiš, ki so splošno ljudsko premoženje, last združenih in družbenih organizacij, ter zasebni lastniki hiš, ki so vključene v stanovanjsko skupnost, morajo izročiti stanovanjski skupnosti stanovanjske hiše v upravljanje z vsemi potrebnimi listinami in podatki.

Odločbe o vključitvi hiše v stanovanjsko skupnost izda Svet za stanovanjske zadeve Občinskega ljudskega odbora Idrija. Zoper odločbo Sveta je dovoljena pritožba na Tajništvo za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Gorica.

Pritožba se vložijo v 8 dneh po prejemu odločbe.

5. člen

Hiše preidejo v družbeno upravljanje z veljavnostjo od 1. avgusta 1954 dalje.

HISNI SVETI

6. člen

Hišni svet izvolijo užiivalci stanovanj in sostanovalci na sestanku, na katerem mora biti navzočih najmanj tri četrtine volilnih upravičencev. Hišni svet ima 3 do 7 članov. V majhnih hišah z enim ali dvema stanovanjema sestavljajo hišni svet vsi užiivalci stanovanj in polnoletni sostanovalci.

Za izvolitev posameznega člana je potrebna večina glasov.

Če na prvem sestanku ni navzočih potrebno število volilnih upravičencev, bodo volitve ne glede na število navzočih volilcev na novem sestanku, ki mora biti sklican najpozneje v 5 dneh.

O izvolitvi članov hišnega sveta se piše zapisnik in v enem izvodu pošlje upravi stanovanjske skupnosti. Iz zapisnika mora biti razvidno število volilnih upravičencev, število navzočih, imena članov hišnega sveta, izvoljeni predsednik, izvoljeni zastopnik za volitve v Svet stanovanjske skupnosti in datum sestanka.

Nadomestni člani se med letom izvolijo po istem postopku.

7. člen

Hišni svet ukrepa na sejah, ki morajo biti najmanj enkrat mesečno ob navzočnosti večine članov, in odloča z večino glasov. O sestanku se piše kratek zapisnik. O sklepih obvešča Svet užiivalce stanovanj, sostanovalce ter upravo stanovanjske skupnosti.

8. člen

Na vsake tri mesece skliče hišni svet sestanek vseh užiivalcev in sostanovalcev, na katerem poroča o svojem delu in rešuje predloge užiivalcev in sostanovalcev ter morebitne spore.

9. člen

Prve volitve se morajo izvršiti v 15. dneh po uveljavitvi odloka vnaprej za vsako leto do 15. januarja. Prve sestanke skliče Občinski ljudski odbor Idrija, volitve pa izvede ljudski odbor v svoji volilni enoti po pooblaščenih, ki jih določa za vsako hišo.

SVET STANOVANJSKE SKUPNOSTI

10. člen

Svet stanovanjske skupnosti sestavljajo zastopniki vseh hišnih svetov razen v mestu Idrija, kjer ima svet 20 članov, ki jih izvolijo zastopniki hišnih svetov izmed sebe.

11. člen

Svet stanovanjske skupnosti sklepa veljavno, če je navzočih nad polovico članov. Pri volitvi predsednika, podpredsednika in tajnika sveta kakor tudi 3 članov poravnalnega sveta pa mora biti navzočih najmanj dve tretjini članov.

Če na prvem sestanku ni navzočih potrebno število članov, se opravijo v 10 dneh volitve na novem sestanku ne glede na število navzočih.

Za volitve predsednika, podpredsednika in tajnika sveta je potrebna večina glasov vseh članov Sveta stanovanjske skupnosti.

12. člen

O vsakem sestanku Sveta stanovanjske skupnosti se piše zapisnik; iz njega morajo biti razvidni datum in kraj sestanka, število navzočih in sprejeti sklepi.

Zapisnik prvega sestanka Sveta stanovanjske skupnosti pa mora obsegati tudi ime izvoljenega predsednika, podpredsednika in tajnika ter 3 članov poravnalnega sveta.

Svet stanovanjske skupnosti se sestane po potrebi, najmanj pa na 3 mesece.

Sestankov Sveta se obvezno udeležuje zastopnik Uprave stanovanjske skupnosti.

Izvod sejnih zapisnikov se mora poslati Upravi stanovanjske skupnosti in stanovanjski inšpekciji.

KONČNA DOLOČBA

13. člen

Ta odlok velja takoj.

Št. 5/10-55

Idrija, dne 6. decembra 1955.

Predsednik:

Božič Lado l. r.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena, 2. točke 50. člena Odloka o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-88/52), priloga I/A Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34-371/55) in v zvezi z 19. in 20. členom Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 29-344/54) je Občinski ljudski odbor Idrija sprejel na svoji seji dne 6. decembra 1955

ODLOK

o kategorizaciji stanovanj in o okoliših na območju Občinskega ljudskega odbora Idrija.

1. člen

Stanovanja na območju Občinskega ljudskega odbora Idrija se razvrstijo v 7 kategorij:

- I. stanovanja nad 100 točk;
- II. stanovanja od 86 do 99 točk;
- III. stanovanja od 71 do 85 točk;
- IV. stanovanja od 56 do 70 točk;
- V. stanovanja od 41 do 55 točk;
- VI. stanovanja od 26 do 40 točk;
- VII. stanovanja do 25 točk.

V VII. kategorijo spadajo tudi stanovanja, ki jih sanitarna inšpekcija šteje kot neprimerna za bivanje.

2. člen

Stanovanja se razporedijo v kategorije s točkovanjem posameznih prvin, ki so ocenjene v 31 postavkah razpredelnice 3. člena tega odloka.

Razpredelnica za točkovanje stanovanj:

Zap. št.	OPIS, VREDNOST, KI SE TOČKUJEJO	OCENA					
		točke					
1.	Lega hiše, zazidalni ustroj, obsončenje, razgledi	neugodna 1	srednja 2	dobra 3			
2.	Vplivi okolice: dim, smrad, ropot, prah itd.	močan 0	srednji 3	brez 5			
	Razvid (orientacija) stanovanjskih prostorov	neugoden 1	srednji 2	dober 3			
4.	Dostop do stanovanja in ureditev vhodnega okolja	neugoden 0,5	srednji 1	ugoden 1,5			
5.	Dovoz do kleti, drvarnice in dvorišča	z vozom nedostopen 0	teže dostopen 0,5	dober 1			
6.	Uporabnost dvorišča, vrta in parka	ne 0	deloma 1	v celoti 1,5			
7.	Odtoki (kanalizacija)	bréz 0	pomanjkjiva 1	dobra 1,5			
8.	Starost stavbe (oziroma stanovanja)	do 1895 1 po letu 1949 5	1895—1914 2	1915—1940 3	1940—1949 4		
9.	Lega stanovanja (položaj)	kletno stanov. tla nad 1 m pod nivojem 0 I. nadstropje visoko pritliče 6	kletno stanov. tla 0—1,00 m pod nivojem 1	podstrešno stanovanje 2	navadno stanovanje 4		
10.	Vplivi nadstropj	podstrešno III 1	nadstr. II 1,5	nadstr. I 2	nadstr. priti. visoko pritliče 2,5		
11.	Zasnova (koncept) stanovanja	nepraktična 1	zadovoljiva 4	sodobna 7			
12.	Razmerje sob in kuhinje do pritliklin	površina 1:1 4	površina 2:1 1	površina 3:1 2	površina 4:1 3 stanovanje brez pritliklin 0		
13.	Kvadratura kletnih prostorov, za katere se ne plačuje najemnina	bréz takih pritliklin 0	do 5 m ² 1	5—10 m ² 2	10—15 m ² 3	15—20 m ² 4	20—25 m ² 5
		za vsakih nadaljnjih 10 m ² še ena točka					
14.	Dnevna razsvetljava	brez oken 0	pomanjkjiva 1	dobra 3			
15.	Oskrba z vodo	vodnjak 0,5	vodovod izven stanovanja 1	vodovod 1 iztok v stanovanju 3	vodovod več iztokov v stanovanju 4		
16.	Višina prostorov	do 2,4 m 0,5	2,4—2,8 m 3	2,8—3,2 m 2	nad 3,2 m 1		
17.	Kopalnica	brez kopalnice 0	kad in peč ali prha 5	kad in peč in umivalnik 8	opremljena kompletna kopalnica 12		
18.	Stranišče	WC v stanovanju 4 suho stranišče izven hiše 0,5	suho stranišče v stanovanju 1,5	WC v hiši 2	suho stranišče v hiši 1		
19.	Električna napeljava	brez 0	pomanjkjiva 1	zadovoljiva 2	sodobna 3		
20.	Ogrevanje prostorov	brez peči 0	kmečke peči 1	lončene patentne 2	centralna kurjava 5		
21.	Sestava (konstrukcija) stropa	neustrezen strop 0	lesen strop 1	masiven strop 2			
22.	Obvarovanje (izolacija) proti vlagi	vlažno — 2	mestoma vlažno 0	suho stanovanje 2			

Zap. št.	OPIS, VREDNOST, KI SE TOČKUJEJO	OCENA		
		točke		
23.	Kakovost ometa, slikarije in pleskov	suha in zanemarjena 0	normalna kakovost 1	solidna in trpežna 2
24.	Kakovost tal v sobah in kuhinji	mehki les 1	deščična tla 2	parket linolej 3
25.	Kakovost tal v pritiklinah	opeka beton 0,5	teraco-tlak ksilolit 1	narav. kamen keramika linolej 1,5
26.	Obloge sten v kuhinji	brez 0	oljnati plesk 1	lesene obloge keram. plošče 2
27.	Kakovost mizarških izdelkov	slaba 1	pomanjkljiva 2	zadovoljiva 4
28.	Okenski zasloni	brez 0	platneni zastori polknice 1	lesene rebrače (rolete) 2
29.	Pralnica	brez -1	izven hiše 1	v hiši 2
30.	Drvarnica	brez 0	v hiši 2	izven hiše 1
31.	Ako je delilna stena med stanovanjem tanjša od 25 cm, se odbijejo 3 točke.			

Svet za stanovanjske zadeve Občinskega ljudskega odbora Idrija se pooblašča, da izda za uporabo te razpredelnice potrebna navodila in tolačenja.

4. člen

Glede na krajevno lego se območje Občinskega ljudskega odbora Idrija razdeli na štiri okoliše (cone).

5. člen

Prvi okoliš obsega:

Prelovčeva ulica do št. 7, Kosovelova ul., Ljubljanska ulica, Rozmanova do št. 14, Rožna do št. 2, Študentovska do št. 3, Titova št. 1, Trg 1. Maja, Trg maršala Tita in Trg svobode.

Drugi okoliš obsega:

Bazoviška do št. 12, Carl Jakoba do št. 6 in št. 11-12, Ferjančič Julke do št. 7, Gortanova do št. 5, Gorska pot do št. 4, Gregorčičeva do št. 20, IX. korpusa do št. 18 in št. 23, Kajuhova do št. 20, Prelovčeva od št. 8-12, Prešernova od št. 1 do 6 in št. 20, Platiševa od št. 1 do 7 in od št. 14 do 26, Rozmanova od št. 15 do 17, Rožna od št. 9 do 39, Študentovska od št. 4 do 21, Titova od št. 2 do 29, Tomšičeva od št. 1 do 8, Vojkova od št. 1 do 9 in št. 25, Vodnikova od št. 1 do 9 in št. 14 a, Vojskarska od št. 1 do 8 in št. 20, Wolfovo stopnišče od št. 1 do 8, Zmage od št. 1 do 11.

Tretji okoliš obsega:

Bevkova ulica, Bazoviška od št. 13 dalje, Carl Jakoba št. 7 in 8, Cankarjeva od št. 1 do 8 in št. 11, Ferjančič Julke do št. 8 dalje, Gradnikova od št. 1 do 5, Gortanova št. 6 in 7, Gorska pot št. 5, Gregorčičeva št. 21 do 23, Kapetana Mihevcva od št. 1 do 8 in št. 10 do 20, IX. korpusa od št. 19 do 22 in št. 29 do 30, Kajuhova od št. 21 dalje, Partizanska ulica, Prešernova od št. 7 do 10 in od št. 18 dalje, Platiševa od št. 8 do 10 in št. 12 in 13, Rudarska od št. 1 do 28, Študentovska št. 22, Titova od št. 30 dalje, Triglavska od št. 18 do 25, Tomšičeva od št. 9 dalje, Vojkova od št. 10 do 21 in od št. 24 do 28, razen št. 26, Vodnikova od št. 10 do 12 in št. 15, Vojskarska od št. 9 do 18, Zmage od št. 12 do 25, numeracijo Spodnja Idrija od št. 1 do 81 in od št.

91 do 103, numeracijo Sp. Kanomlja od št. 19 do 26 in od št. 36 do 52. Numeracijo Črnega vrha od št. 1 do 25, od št. 27 do 99, numeracijo Predgrize od št. 1 do 23 in od št. 33 do 41, numeracijo Godovič od št. 1 do 43 in od št. 57 do 68.

Četrti okoliš.

Četrti okoliš obsega vse hiše občine Idrija, ki niso vključene v prvi, drugi ali tretji okoliš.

6. člen

Stanovanjsko tarifo bo predpisal Občinski ljudski odbor Idrija posebej.

S tarifo bo določena cena za stanovanja v okviru kategorizacije glede na točke, površino in okoliš posameznega stanovanja.

7. člen

Za izvedbo tega odloka je pristojen Svet za stanovanjske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Idrija.

8. člen

Vsi organi za upravljanje hiš, ki so splošno ljudsko premoženje, last zadružnih in družbenih organizacij, zasebni lastniki in stanovalci morajo omogočiti uradnim osebam kategorizacijo stanovanjskih prostorov in dati vse potrebne, popolne in resnične podatke in za njih preveritev omogočiti dostop v vse hiše in stanovanjske prostore.

9. člen

Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 1000 din, kdor ravna v nasprotju s predpisi 8. člena tega odloka.

10. člen

Ta odlok velja takoj.

Št.5/9-55

Idrija, dne 6. decembra 1955.

Predsednik:
Rado Božič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena, 2. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-88/52), priloge I/A Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list

FLRJ št. 34-371/54) ter v zvezi s 16., 45. in 93. členom Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 29-344/54) je Občinski ljudski odbor Idrija na seji dne 6. decembra 1955 sprejel

ODLOK

o stanovanjski tarifi, razdelitvi najemnin in skladih.

1. člen

Najemnina za stanovanjske prostore se določi glede na število točk, površino in okoliš, v katerem je stanovanje.

Cene za posamezne točke na 1 m² stanovanjske površine se določijo:

- a) v I. okolišu na 0.20 din,
- b) v II. okolišu na 0.17 din,
- c) v III. okolišu na 0.14 din,
- d) v IV. okolišu na 0.12 din.

2. člen

Pri izračunavanju najemnine po prejšnjem členu se ne upošteva površina nad 25 m² in zaprtih hodnikov.

3. člen

Uživalci stanovanj plačujejo za uporabo zelenjadnih vrtov pri hišah posebni letni prispevek od 0.50 do 2.— din za m², za sadna drevesa pa po donosnosti.

Po tej tarifi določi prispevek hišni svet oziroma hišni lastnik s pogodbo.

Prispevek se obračunava enako kot najemnina in se razdeli po istih načelih.

4. člen

Zasebnemu lastniku hiše, ki je vključena v stanovanjsko skupnost, se pred razdelitvijo na sklade izplača od mesečne najemnine 10 odstotkov.

5. člen

Zasebnemu lastniku, ki nima drugih sredstev za preživljanje, lahko Svet stanovanjske skupnosti določi v okviru donosa hiše po predlogu Odseka za ljudsko zdravstvo in socialno politiko občinskega odbora do 50 odstotkov najemnine, to pa ne sme presegati 6.000 din mesečno.

6. člen

Najemnina se razdeli: najmanj 70 odstotkov v sklad za vzdrževanje in za investicijska popravila ter največ 30 odstotkov za hišno upravo.

Hišni svet lahko določi za sklad za vzdrževanje in investicijska dela tudi višji odstotek in zmanjša odstotek stroškov za hišno upravo.

7. člen

Za zasebne hiše, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost in v katerih ne stanujejo lastniki, se najemnina deli:

- a) 10 odstotkov lastniku,
- b) 90 odstotkov v sklad za vzdrževanje in investicijska popravila.

8. člen

Zasebni lastniki hiš, v katerih so poslovni prostori in niso vključene v stanovanjsko skupnost, odvajajo v sklad za zidanje hiš občinskega ljudskega odbora 50 odstotkov od poslovnih najemnin.

9. člen

Dosedanji sklad za vzdrževanje hiš se za hiše, ki so vključene v stanovanjsko skupnost, prenese v celoti v sklad za vzdrževanje hiš in investicijska popravila.

10. člen

Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 1000 din, kdor ravna v nasprotju s predpisi 8. člena tega odloka.

11. člen

Najemnina po tem odloku se bo izplačevala od 1. septembra 1955 dalje.

12. člen

Ta odlok velja takoj.

Št. 5/7-55'

Idrija, dne 6. decembra 1955.

Predsednik:
Božič Lado l. r.

Na podlagi drugega odstavka 24. člena Statuta občinskega ljudskega odbora Idrija (št. 5/1-55) z dne 19. avgusta 1955 in v zvezi s 24. točko odloka o finansiranju in poslovanju zdravstvenih zavodov (Uradni list FLRJ št. 14-85/53) je Občinski ljudski odbor Idrija na seji dne 6. decembra 1955 sprejel

ODLOK

o oprostitvi in olajšavah samoplačnikov za zdravstvene storitve na območju občine Idrija.

1. člen

Poleg tistih, ki so po zveznih in republiških predpisih popolnoma ali deloma oproščeni plačevanja oskrbnin v zdravstvenih zavodih, se popolnoma oproščajo plačevanja stroškov za zdravstvene storitve:

a) plačila nezmožni ne glede na bolezen, ako davčni predpis temeljne in dopolnilne dohodnine od prometa ali dohodka družinske skupnosti bolnika ne presega 100 dinarjev letno na družinskega člana;

b) šolska mladina osnovnih in srednjih šol za medicinsko indicirano preventivno zobno zdravljenje;

c) bolniki ob lokalnih epidemijah za zdravljenje v bolnišnicah, čeprav zdravljenje v bolnišnici ni predpisano;

č) bolniki z nalezljivimi boleznimi, ki se zdravijo v bolnišnici pa brezplačnost ni odrejena v predpisih višjih organov;

d) bolniki za zdravljenje v bolnišnici, če se je šele pozneje ugotovilo, da ne gre za nalezljivo bolezen, zaradi katere so bolniki napoteni v bolnico.

2. člen

Tisti, ki so navedeni v točki a) 1. člena tega odloka, se oproščajo plačevanja stroškov za tele zdravstvene storitve:

a) za zdravniško pomoč in oskrbo v bolnišnicah, sanatorijih in v vseh drugih zdravstvenih zavodih;

b) za sprejemanje zdravil in sanitetnega materiala;

c) za prevoze z rešilnim avtomobilom, če je prevoz odredil pristojni zdravnik;

č) za prevoze s vlakom in avtobusom na zdravljenje v specialne zdravstvene zavode, če je zdravljenje odredil pristojni zdravnik.

3. člen

Tistim, ki imajo premoženje ali dohodek, od katerega se plača davek, se določi delna oprostitve od plačevanja za zdravstvene storitve v bolnišnicah, specialnih bolnicah in sanatorijih po tej lestvici:

Bolnik od predpisane zdravstvene storitve:	če znaša davčni predpis od premoženja ali dohodka na družinskega člana letno:
75 %	od 101 do 300 din
50 %	od 301 do 450 din
75 %	od 451 do 600 din

Če znaša davčni predpis od premoženja ali dohodka na bolnikovega člana 601 din ali več, plača bolnik polni znesek za zdravstveno storitev.

4. člen

Ne glede na davčni predpis se lahko popolnoma ali deloma oprostitijo od plačevanja zdravstvenih storitev tisti, ki bi bili zaradi trenutnih slabih socialnih pridobitnih ali drugih razmer gospodarsko ogroženi, ako bi morali plačati stroške za zdravstveno storitev v delnem ali polnem obsegu.

5. člen

Izjemoma in po svobodni presoji Sveta za socialno skrbstvo Obč. LO Idrija za vsak primer posebej se lahko dovoli prejemanje ortopedskih in drugih zdravstvenih pripomočkov, zdravniško in klimatsko zdravljenje ter specialni zdravniški pregled.

6. člen

Prevoznih stroškov za prevoze z rešilnimi vozili so oproščeni popolnoma:

- a) bolniki ne glede na davčni predpis, če gre za nalezljivo bolezen, kadar je zdravljenje v bolnišnici obvezno po zveznih in republiških predpisih;
- l) osebe, ki so navedene v točkah a), c), č) in d) 1 člena tega odloka, če je odredil prevoz pristojni zdravnik.

7. člen

Olajšave in oprostitev po 1. členu in 3. členu tega odloka se priznavajo upravičencem na podlagi posebnega potrdila o upravičenosti. To potrdilo mora predložiti upravičenec zdravstvenemu zavodu ob prvem iskanju zdravstvene pomoči. V nujnih primerih pa se lahko potrdilo predloži najkasneje 8 dni po sprejemu v zdravstveni zavod oziroma po sprejemu obračuna za opravljeno zdravstveno storitev.

8. člen

Potrdilo o opravičenosti do polne ali delne oprostite od plačevanja za opravljeno zdravstveno storitev mora obsegati konkretno navedene okoliščine in razloge za oprostitev pa tudi obseg oprostitve, to je: ali gre za popolno ali delno oprostitev. Taka potrdila izdaja:

- a) za osebe iz točke a) 1. člena in za osebe iz 3. člena tega odloka šef Odseka za zdravstvo in socialno politiko pri Obč. LO Idrija;
 - b) za vse druge osebe pristojni zdravnik.
- Obrazec potrdila predpiše Odsek za zdravstvo in socialno politiko pri Obč. LO.

9. člen

Odločbe za popolno ali delno oprostitev plačevanja zdravstvenih storitev po 4. členu tega odloka izdaja šef Odseka za zdravstvo in socialno politiko pri Občinskem ljudskem odboru na podlagi sklepa Sveta za socialno skrbstvo Obč. LO.

10. člen

Proti zavrnitvi zaprosenega potrdila po 8. členu tega odloka je dovoljena pritožba na Svet za socialno skrbstvo pri tukajšnjem Obč. LO po splošnih predpisih za upravni postopek v 15 dneh po sprejemu pismenega sporočila, da je prošilcu prošnja zavrnjena.

11. člen

V primerih ugotovljene zlorabe pravic po tem odloku mora tisti, ki se je s tem okoristil, povrniti vse neopravičeno izplačane zneske in stroške, ki s tem v zvezi nastanejo.

12. člen

Ta odlok velja od 1. januarja 1956 dalje.
Štev. 5/8-55
Idrija, dne 6. decembra 1955

Predsednik:
Lado Božič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. l. LRS št. 19-88/52) 10. člena temeljnega zakona o proračunih (Uradni list FLRJ št. 13-147/54) in 16. člena temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32-349/55) je Občinski ljudski odbor Idrija na svoji seji dne 27. XII. 1955 sprejel

ODLOK

o ustanovitvi sklada za štipendije Občinskega ljudskega odbora Idrija

1. člen

Ustanovi se sklad za štipendiranje dijakov srednjih in visokih šol »Sklad za štipendije Občinskega ljudskega odbora Idrija«.

Namen sklada je z rednimi mesečnimi štipendijami omogočiti študij dijakom srednjih in visokih šol na območju občine Idrija.

2. člen

Sklad za štipendije je pravna oseba in ima svoja pravila. Pravila potrdi občinski ljudski odbor.

3. člen

Sredstva sklada za štipendije se formirajo iz tehle virov:

- a) iz dotacije proračuna občinskega ljudskega odbora in drugih proračunskih organov in ustanov,
- b) iz prispevkov gospodarskih in družbenih organizacij ter samoprispevkov,
- c) iz lastnih rednih in izrednih dohodkov.

4. člen

Sklad za štipendije ima za vsakoletne dohodke in izdatke svoj samostojni proračun, ki ga potrdi občinski ljudski odbor kot priloga svojega proračuna.

5. člen

Sredstva tega sklada se smejo uporabljati za izplačevanje štipendij dijakov, ki imajo sklenjene pogodbe z občinskim ljudskim odborom.

Drugim dijakom se štipendije iz tega sklada ne morejo izplačevati.

6. člen

Sklad za štipendije upravlja 5 članska komisija za štipendije, ki jo imenuje občinski ljudski odbor na predlog Sveta za šolstvo.

7. člen

Komisija za štipendije opravlja zlasti tele zadeve:

- a) sklepa o pravilih sklada, ki jih predloži v potrditev,
- b) vodi evidenco o vseh štipendijah na območju občine ne glede na to, kdo je dajalec štipendije,
- c) kontrolira dajanje štipendij in predlaga s tem v zvezi potrebne ukrepe,
- d) razpisuje štipendije iz sklada, ki ga upravlja,
- e) sklepa pogodbe o štipendijah iz sklada, ki ga upravlja,
- f) opravlja druge zadeve, ki spadajo po predpisih v njeno delovno področje.

8. člen

Štipendije se podeljujejo na podlagi razpisa komisije za štipendije, ki vsako leto sproti določi pogoje glede na stroko, na višino štipendije in obveznosti štipendista do ljudskega odbora.

Pri razpisu števila štipendistov je upoštevati potrebe kadra za območje občine Idrija.

9. člen

Pogodbe, ki so bile sklenjene med ljudskim odborom mestne občine Idrija in štipendisti pred sprejetjem tega odloka, ostanejo še nadalje v veljavi.

10. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, se razveljavi odlok o ustanovitvi sklada za strokovno usposabljanje kadrov Ljudskega odbora mestne občine Idrija št. 5/3-54, objavljen v Uradnem listu LRS št. 39-591/54.

Sredstva ukinjenega sklada se prenesejo v Sklad za štipendije občinskega ljudskega odbora Idrija.

11. člen

Ta odlok velja takoj. Objavi pa se na krajevno običajen način.

Štev. 5/15-55

Idrija, dne 27. decembra 1955

Predsednik:

Lado Božič l. r.

Na podlagi 2. točke 24. člena Statuta občine Idrija, odločbe Vlade FLRJ o kategorizaciji javnih cest (Uradni list FLRJ št. 2-10/51), odločbe Vlade LRS o kategorizaciji cest II. reda (Uradni list LRS št. 40-185/51), 11. člena uredbe o ureditvi javne cestne službe v LRS (Uradni list LRS št. 41-133/53) in priloge I/A, razdelek IV. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov v zadevah, ki so urejene z dosedanjimi republiški predpisi (Uradni list LRS št. 26-130/55), je Občinski ljudski odbor Idrija na seji dne 27. 12. sprejel

ODLOK

o kategorizaciji javnih cest IV. reda na območju občine Idrija

1. člen

Zaradi posebnega gospodarskega in prometnega pomena za občino Idrija se za javne ceste IV. reda določijo naslednje ceste:

Ime (smer) ceste	Dolžina v km in m
Idrija — vojašnica	1.650
Kočevše—Čekovnik	7.000
Koder—Vojsko—Ogalce	5.000
Zala—Rebro—Gore—Razpotje	26.000
Ledine—Jazne—Gor. Jazne	25.000
Ledine—Govejk	2.500
Govejk—Spodnji Vrsnik	3.500
Otalež—križišče—zadružni dom	0.200
Plužnje—Lazec	1.000
Veharše—Zavratec—Dol Zavratec	5.000
Vrsnik—Zirovnica	4.000
Ledine—Mrzli vrh	2.000
Sr. Kanomlja—Hladnik—Lom	7.000
Sp. Kanomlja—Vrh čev—Jazne	4.000
Stan—Krnice — Masore—Spodnja Kanomlja	14.000
Strmec—Kanji dol—Javornik	7.000
Predgrize—Lome—Nadrt	7.200
Godovič—Novi svet	3.500
Log—Veharše	4.000
Log—Cestnik	1.500
Griže—Šebalk—Godovič	3.000
Podroteja—Koševo—Črni vrh	11.400
Javornik—Vodice	4.000

2. člen

Ta odlok velja takoj, vezan pa je na potrditev Okrajnega ljudskega odbora Gorica.

Štev. 5/6

Idrija, dne 27. decembra 1955

Predsednik:

Lado Božič l. r.

ODLOK

o čipkarskih zadrugah

Da se uveljavijo ustavna načela o posebni skrbi za podpiranje ljudskih zadružnih organizacij, da se okrepi in podpre nadaljni razvoj čipkarstva, da bi moglo postati čvrsta opora družbi pri varovanju koristi čipkaric in delovnega ljudstva sploh, da se z zadružnim organiziranjem koristno uporabi in vključi v splošni družbeni gospodarski načrt gospodarsko moč čipkaric in da se pravilno organizira čipkarska dejavnost, je Občinski ljudski odbor Idrija na podlagi 1. odstavka 15. člena in 2. točke 50. člena zakona o pristojnosti občinskih ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 19/52) na svoji seji dne 27. 12. 1955 sprejel

ODLOK

o čipkarskih zadrugah

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Čipkarice se lahko združujejo v čipkarsko zadrugo. Čipkarska zadruga se ukvarja s pospeševanjem proizvodnje čipk in drugih delavnosti, ki so v zvezi s čipkarsko proizvodnjo.

Združevanje v čipkarsko zadrugo je prostovoljno.

2. člen

Čipkarska zadruga lahko ustanovi v okviru svoje delavnosti ob pogojih uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53) in uredbe o obrtnih delavnicah in obrtnih podjetjih (Uradni list FLRJ št. 5/54) gospodarsko organizacijo.

3. člen

Gospodarsko organizacijo, ki jo ustanovi čipkarska zadruga, vodi njen delovni kolektiv. Kolektiv gospodarske organizacije tvorijo vse čipkarice ter delavci in uslužbenci gospodarske organizacije.

4. člen

Odnosi med čipkarsko zadrugo in gospodarsko organizacijo se določijo s pogodbo.

5. člen

Dobiček gospodarske organizacije, ki jo ustanovi čipkarska zadruga, se obračunava enako kot v drugih gospodarskih organizacijah.

6. člen

Premoženje čipkarske zadruge je družbena last in z njim gospodari zadruga.

Premoženje čipkarske zadruge sestavljajo vse stvari in pravice, ki si jih zadruga pridobi ob ustanovitvi ali v teku svoje delavnosti.

Premoženje čipkarske zadruge se v nobenem primeru ne sme vzeti zadruzi.

7. člen

Notranjo organizacijo čipkarske zadruge določajo njena pravila.

II. USTANOVITEV ČIPKARSKE ZADRUGE

8. člen

Za ustanovitev čipkarske zadruge je potrebno:

1. da se najmanj 10 polnoletnih čipkaric sporazume o ustanovitvi zadruge,
2. da se opravi ustanovni občni zbor zadruge,
3. da se sprejmejo zadružna pravila in
4. da se zadruga vpiše v register.

9. člen

O ustanovitvi čipkarske zadruge sklepa ustanovni občni zbor zadruge.

Ustanovni občni zbor skličejo ustanovitelji.
Ustanovitelji predložijo ustanovnemu občnemu zboru zadružna pravila.

10. člen

Ustanovni občni zbor odloči, ali naj se zadruga ustanovi, sprejme zadružna pravila in izvoli organe zadruge.

Zapisnik ustanovnega občnega zbora mora poleg drugega obsegati tudi imena ustanoviteljev zadruge.

11. člen

Ustanovitev čipkarske zadruge mora potrditi Občinski ljudski odbor Idrija.

Zoper odločbo Občinskega ljudskega odbora Idrija, s katero se zavrne dovoljenje za ustanovitev zadruge, se ustanovitelj v petnajstih dneh po izdaji odločbe lahko pritoži na okrajni ljudski odbor.

12. člen

Upravni odbor čipkarske zadruge je dolžan prigrasiti zadrugo za registracijo v petnajstih dneh, računajoč od dneva, ko mu je bila sporočena odločba, da je ustanovitev zadruge potrjena.

Priglasitev mora obsegati ime in sedež zadruge, delavnosti, s katerimi se namerava zadruga ukvarjati, in imena oseb, ki bodo zadrugo zastopale in podpisovale.

Priglasitvi je treba priložiti tudi potrjena zadružna pravila.

Če upravni odbor ne priglasil zadruge za registracijo v predpisanem roku, preneha veljati odločba, s katero se daje dovoljenje za njeno ustanovitev.

13. člen

Zadrugo registrira pristojno gospodarsko sodišče ob smiselni uporabi navodila o registraciji gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ števil 45/54), kolikor ni s tem odlokom drugače določeno.

14. člen

Čipkarska zadruga je ustanovljena z dnem registracije in postane s tem dnem pravna oseba.

III. ČLANSTVO V ČIPKARSKI ZADRUGI

15. člen

Ustanovitelji čipkarske zadruge postanejo zadružni člani z dnem registracije.

Vsaka čipkarica, ki dela za zadrugo ali zadružno podjetje, delavec in uslužbenec, ki stopi v stalno delovno razmerje z zadrugo ali njenim podjetjem, si pridobi pravico, da postane član čipkarske zadruge.

Drugi državljani postanejo zadružni člani s sprejemom v članstvo zadruge.

16. člen

O sprejemu članstva zadruge odloča upravni odbor zadruge.

Zoper sklep, s katerim se zavrne sprejem v članstvo, se lahko tisti, ki ni bil sprejet, pritoži na najvišji organ zadruge.

17. člen

Članstvo v zadrugi preneha s smrtjo, z izstopom ali izključitvijo zadružnika iz zadruge.

IV. ZADRUŽNA PRAVILA

18. člen

Pravila čipkarske zadruge obsegajo vsa potrebna določila o organizaciji zadruge, posebno pa:

1. ime in sedež čipkarske zadruge,
2. naloge zadruge,
3. razmerje do gospodarskega podjetja, ki ga zadruga ustanovi,

4. določbe o zadružnih organih in njihovih medsebojnih razmerjih,
5. pravice in dolžnosti zadružnih članov,
6. določbe o deležih zadružnikov v zadrugi,
7. določbe o zadružnih skladih,
8. določbe o podpisovanju in zastopanju zadruge.

19. člen

Pravila čipkarske zadruge potrdi Občinski ljudski odbor Idrija.

Če v pravilih čipkarske zadruge ni vseh potrebnih določb ali če določbe niso v skladu z zakonom, zavrne Občinski ljudski odbor njihovo potrditev.

20. člen

O spremembah v zadružnih pravilih odloča najvišji organ zadruge.

Spremembe v zadružnih pravilih potrdi Občinski ljudski odbor Idrija.

Potrjene spremembe zadružnih pravil mora zadruga brez odlašanja poslati pristojnemu gospodarskemu sodišču, pri katerem je zadruga registrirana, da sodišče vpiše potrebne spremembe v zadružni register.

V. ZADRUŽNI ORGANI

21. člen

Organi čipkarske zadruge so občni zbor, upravni odbor in nadzorni odbor.

22. člen

Natančnejša določila o volitvah in o sestavi, pravicah, dolžnostih o načinu dela organov zadruge so v zadružnih pravilih.

Upravni odbor zadruge določi osebe, ki naj zastopajo zadrugo in podpisujejo zadrugo.

VI. USTANOVITEV GOSPODARSKE ORGANIZACIJE

23. člen

Čipkarska zadruga ustanovi gospodarsko organizacijo za tiste svoje gospodarske delavnosti, ki imajo pogoje za samostojno poslovanje.

Občinski ljudski odbor Idrija zavrne dovoljenje, da se ustanovi gospodarska organizacija, če spozna, da za to ni gospodarskih pogojev.

Občinski ljudski odbor zavrne dovoljenje za ustanovitev gospodarske organizacije tudi tedaj, če spozna, da bi ustanovitev gospodarske organizacije škodovala razvoju tiste delavnosti, za katero je bila zadruga ustanovljena.

24. člen

Gospodarska organizacija, ki jo ustanovi čipkarska zadruga, ima v odnosu do družbene skupnosti vse pravice in dolžnosti, ki jih imajo druge gospodarske organizacije ter veljajo zanj tudi vsi drugi predpisi o gospodarskih podjetjih in obrtih, kolikor ni s tem odlokom drugače določeno.

25. člen

Organi upravljanja gospodarske organizacije so delavski svet in upravni odbor. Ti se volijo po predpisih temeljnega zakona o gospodarjenju z gospodarskimi podjetji po delovnih kolektivih in navodilih o volitvah delavskih svetov in upravnih odborov.

26. člen

Pogodbe o premoženjskih razmerjih med čipkarsko zadrugo in med gospodarsko organizacijo skleneta njihova upravna odbora.

VII. NADZORSTVO NAD ZADRUGO

27. člen

Nadzorstvo nad zakonitostjo dela čipkarske zadruga in njenih organov opravlja Občinski ljudski odbor Idrija. To nadzorstvo opravlja Občinski ljudski odbor z revizijo in inšpekcijo.

28. člen

Občinski ljudski odbor lahko razveljavi sklepe združnih organov, za katere pri inšpekciji ali reviziji ugotovi, da niso v skladu z zakonom ali združnimi pravili.

29. člen

Organ Občinskega ljudskega odbora mora opraviti revizijo združnega poslovanja najmanj enkrat na leto, sicer ne sme občinski ljudski odbor potrditi zaključnega računa zadruga za leto, v katerem ni bila opravljena revizija zadruga.

VIII. PRENEHANJE ZADRUGE

30. člen

Čipkarska zadruga preneha:

1. če se število združnikov zmanjša pod deset,
2. če to sklene občni zbor zadruga in
3. če to odloči Občinski ljudski odbor ob pogojih 31. člena tega odloka.

31. člen

Občinski ljudski odbor izda odločbo o prenehanju čipkarske zadruga, kadar spozna, da njeno poslovanje ni v skladu z zakonom, zadruga pa v danem ji roku ne prilagodi svojega poslovanja zakonu.

Zoper odločbo Občinskega ljudskega odbora po prejšnjem odstavku se lahko zadruga v petnajstih dneh po prejemu odločbe pritoži na okrajni ljudski odbor.

32. člen

Ob prenehanju zadruga prevzame združno premoženje Občinski ljudski odbor.

Občinski ljudski odbor to premoženje lahko uporabi samo za namene pospeševanja in razvoja čipkarstva.

IX. KONČNE DOLOČBE

33. člen

Obstoječe čipkarske zadruga morajo svoje poslovanje prilagoditi določbam tega odloka v roku do 30. junija 1956.

34. člen

Ta odlok velja od dneva, ko ga sprejme občinski ljudski odbor Idrija.

Štev. 5/17

Idrija, dne 27. decembra 1955.

Predsednik ObLO:
Lado Božič

Na podlagi 2. odstavka 6. člena Uredbe o prispevku za varstvo otrok v »Tednu otroka« (Uradni list FLRJ št. 42-519/54) in Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov — priloga I/A-4 VII je Občinski ljudski odbor Idrija na seji dne 6. decembra 1955 sprejel

ODREDBO

o upravljanju in poslovanju sklada za varstvo otrok Občinskega ljudskega odbora Idrija

1. člen

Sredstva sklada za varstvo otrok Občinskega LO Idrija se smejo uporabljati samo v mejah potreb, ki so v zvezi z varstvom otrok, in sicer:

- a) za gradnjo in opremo objektov, ki služijo vzgojnim in zdravstvenim namenom otrok (vrtci, domovi, igrišča itd.),
- b) za pomoč pri ustanavljanju zavodov in širjenja še nerazvitih oblik otroške zaščite (medicinsko-pedagoške posvetovalnice, šolske delavnice, otroške čitalnice, razmeščanje otrok v družine, šole in centre za delo s starši itd.),
- c) za razvijanje raznih novih oblik izvenšolskega dela za mladino (letovanja, taborjenja itd.),
- d) za pomoč pri nadaljnjem razvoju zavodov za predšolske otroke,
- e) za razvoj zavodov in akcij za izboljšanje otroške prehrane (šolske in mlečne kuhinje, vitaminski preparati itd.),
- f) za propagando otroške literature in za nagrajevanje del s področja otroške literature,
- g) za pomoč pri usposabljanju kadrov za razne službe v otroški zaščiti,
- h) za organizacijo znanstvenega raziskovanja in obdelave posameznih problemov odnosno metod otroške zaščite.

2. člen

Sredstva sklada se smejo prvenstveno uporabljati za zidavo otroških vrtcev na območju občine Idrija.

3. člen

Poleg dohodkov, ki se stekajo v sklad za varstvo otrok po določilih 1. člena o prispevku za varstvo otrok v »Tednu otroka«, se lahko stekajo v sklad tudi dotacije iz proračuna Občinskega LO Idrija, darila, ki jih dajejo za varstvo otrok gospodarske in družbene organizacije, prostovoljni prispevki ter volila.

Dohodki iz 1. člena Uredbe o prispevku za varstvo otrok v »Tednu otroka« se pobirajo samo v »Tednu otroka«, vsi ostali pa vse leto.

4. člen

Sklad za varstvo otrok upravlja Občinski ljudski odbor Idrija po posebnem 5-članskem upravnem odboru. Člane upravnega odbora imenuje Občinski ljudski odbor Idrija in sicer:

- a) enega izmed članov ljudskega odbora;
- b) enega izmed članov Sveta za prosveto ObLO Idrija;
- c) enega izmed članov Sveta za zdravstvo in socialno politiko ObLO Idrija;
- d) dva izmed državljanov, ki sodelujejo v organizacijah za zdravstvo in zaščito otrok.

Upravni odbor ima predsednika in tajnika. Predsednik mora biti član ljudskega odbora Idrija, tajnika pa izvoli upravni odbor izmed sebe.

Upravni odbor sklada mora vsaj enkrat letno poročati ljudskemu odboru o delu sklada.

Odredbodajalec predračuna sklada je predsednik Občinskega ljudskega odbora Idrija.

5. člen

Vsakoletni dohodki in izdatki sklada se določajo s samostojnim predračunom sklada, ki ga potrdi Občinski ljudski odbor Idrija kot prilogo svojega proračuna.

6. člen

Gospodarska inšpekcija Občinskega ljudskega odbora Idrija je pristojna nadzorovati pobiranje sredstev, ki se stekajo v sklad na podlagi določil 1. člena Uredbe o prispevku za varstvo otrok v »Tednu otroka«.

Namensko uporabo sredstev sklada pa nadzoruje področna podružnica NB ali Komunalna banka, pri kateri so naložena sredstva sklada.

7. člen

Sredstva ukinjenega sklada za varstvo otrok LOMO Idrija se prenesejo v ta sklad.

8. člen

Ta odredba stopi v veljavo takoj.

St. 5/12-55

Idrija, dne 6. decembra 1955

Predsednik:

Lado Božič

Na podlagi 1. in 6. točke Uredbe o upravljanju sklada za pospeševanje kmetijstva (Uradni list FLRJ šte. 28/55) je sprejel upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva Občinskega ljudskega odbora Idrija na svoji seji dne 27. septembra 1955

P R A V I L A

o upravljanju in poslovanju sklada za pospeševanje kmetijstva na območju ObLO Idrija

1. Splošne določbe

Kmetijski sklad se formira in rabi za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Upravljanje in poslovanje sklada se vrši po pravilih o upravljanju in poslovanju sklada.

Sredstva sklada se določijo vsako leto z občinskim družbenim planom. Sredstva, ki se ne porabijo v tekočem letu, se prenesejo v naslednje leto in so deponirana pri Narodni banki Idrija.

Kmetijski sklad je pravna oseba in za svoje obveznosti odgovarja z lastnimi sredstvi.

2. Namenska sredstva

Sredstva se uporabljajo za namene po programu, a v okviru predračuna dohodkov in izdatkov. Program vsebuje ukrepe in akcije, ki jih je treba storiti za izboljšanje kmetijske proizvodnje. Brez potrjenega predračuna niso dovoljena nikakršna izplačila iz sklada. Iz sklada se izplačujejo n. pr.:

- rastlinska proizvodnja: poljski poizkusi, sortni in demonstracijski, premije za semenarstvo, nagrade proizvajalcem semen itd.,
- živalska proizvodnja: pomoč pri gradnji gnojišč in gnojnih jam ter asanacija hlevov. Pomoč pri nakupu plemenske živine, razstave, selekcijska služba, umetno osemenjevanje, vzdrževanje molznih kontrolorjev, akcije za zatiranje živalskih kužnih bolezni itd.,
- sadjarstvo: obnova strujenih nasadov, asanacija starih sadovnjakov, gnojilni poizkusi,
- mlekarstvo,
- zaščita kmetijskih rastlin,
- razno: kmetijska prosveta in tečaji, propaganda, učila in laboratorijski material.

3. Upravljanje sklada

Sklad upravlja upravni odbor (UO), ki se sestoji iz petih članov. Upravni odbor sklada sestavljajo predsednik, namestnik predsednika in trije člani.

Predsednika, namestnika ter tri člane upravnega odbora imenuje Občinski ljudski odbor. Predsednika imenuje iz vrst odbornikov ljudskega odbora, a ostale člane iz vrst državljanov, ki imajo

volilno pravico. Upravni odbor se imenuje za dobo dveh let. Prejšnji člani upravnega odbora morejo biti ponovno imenovani. Ljudski odbor lahko razreši vse ali posamezne člane upravnega odbora sklada tudi pred potekom roka, za katerega so bili imenovani.

Člani upravnega odbora vrše posle tudi po preteku roka, za katerega so bili imenovani, vse do imenovanja novega upravnega odbora.

Upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva opravlja zlasti tele posle:

- imenuje odredbodajalca za izvrševanje predračuna sklada,
- izdela predlog pravil sklada,
- pripravi program za izvajanje ukrepov pospeševanja kmetijstva,
- sestavlja predračun dohodkov in izdatkov sklada,
- nadzoruje uporabo sredstev sklada,
- sestavlja zaključni račun sklada,
- obravnava in sprejema sklepe o vseh vprašanjih v zvezi s poslovanjem sklada,
- določa pogoje za uporabo sredstev sklada.

Upravnemu odboru predseduje predsednik. Upravni odbor se sestaja po potrebi, seje sklicuje predsednik. Zapisnike sej vodi tajnik sklada, podpisujejo jih pa predsednik in ostali člani upravnega odbora. Sklepi oziroma zaključki so veljavni, če so na seji prisotni vsaj trije člani upravnega odbora. Sklepi se sprejemajo z večino glasov.

4. Pravica angažiranja

Sredstva sklada se smejo rabiti samo za namene, določene po programu in v višini predračuna dohodkov in izdatkov sklada. Pravico angažiranja sredstev ima odredbodajalec na osnovi sklepov sej upravnega odbora. Virmane vrši upravni odbor. Predsednik upravnega odbora je odredbodajalec. Odredbodajalec vodi oziroma pooblasti osebo, ki vodi evidenco o stanju sredstev sklada. Odredbodajalec daje navodila za pravilno računovodstvo in administrativno poslovanje sklada.

Upravni odbor imenuje osebo, ki opravlja administrativne in računovodske posle in je za svoje delo odgovorna po določbah o ravnanju s predračunskimi sredstvi in o računodajalcih iz predpisov o proračunu.

5. Organizacija in poslovanje sklada

Sklad posluje v okviru predračuna.

Sredstva se trošijo z odredbodajalčevo odločbo. Odločba vsebuje: naziv izvajalca akcije, opis akcije, rok za izvedbo akcije in ostale zadevne pogoje.

Odločba o izplačilu se načelno izda, če je akcija oziroma ukrep predpisan po programu in predračunu. Iz sklada se plačujejo tudi materialni in osebni stroški sklada.

V primeru odsotnosti predsednika upravnega odbora izdaja in podpisuje odločbe njegov namestnik.

6. Izvajalci akcij, odnos med njimi in skladom

Izvajalci so lahko: organizacije proizvajalcev, kmetijske zadrüge ali pa kmetje zadružniki in nezadružniki s področja Občinskega ljudskega odbora Idrija. Prednost imajo izvajalci, ki vrše dela, važna za širšo skupnost. Izvajalci, ki nameravajo izvajati dela za pospeševanje kmetijske proizvodnje, naslavljajo svoje vloge na ljudski odbor ali na upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Vloge naj po možnosti vsebujejo opis akcije oziroma ukrepe, predračun del, rentabilitetni račun in skico. Upravni odbor ali člani upravnega odbora se lahko na kraju samem prepričajo o važnosti in utemeljenosti akcije oziroma ukrepa.

Upravni odbor imenuje izvajalca te akcije in določi ukrepe, ki jih ti morajo izvesti. Med skladom in izvajalcem dela se po potrebi lahko sklene pogodba o pravicah in dolžnostih. Pogodba naj vsebuje: opis dela po obsegu in vrednosti, orientacijski rok za dovršitev dela, kontrolno pravico upravnega odbora, izvajalčevo obveznost o pošiljanju poročil, gradbeno dokumentacijo (za gradnje) in ekonomsko obrazložitev.

Po dovršenem delu izda odredbodajalec plačilni nalog. Lahko pa se tudi del pogodbene vsote izplača na račun po sklenitvi pogodbe v enem ali več obrokih.

Izvajalci lahko uporabljajo sredstva le za akcije oziroma ukrepe, predvidene po programu in s pogodbo. Izvajalec mora 15 dni po končani akciji oziroma ukrepah podati upravnemu odboru poročilo o rezultatu akcije oziroma ukrepa in računsko dokumentacijo.

7. Predhodne določbe

Ta pravila so začasna in veljajo za leto 1955. Stopijo pa v veljavo, ko jih potrdi Občinski ljudski odbor.

Štev. 274/I-1955

Idrija, dne 27. septembra 1955

Predsednik sklada:
Franc Lazar s. r.

IZ ZAPISNIKOV SEJ OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA IDRIJA

I. seja, dne 29. 7. 1955

Prvo sejo je začel najstarejši šestinšestdesetletni ljudske odbornik Lazar Franc.

Na predlog odbornika Janka Lukana je bila izvoljena sledeča verifikacijska komisija: Šulin ing. Miloš, Jereb Janez, Lampe Jože, Pavšič Anton, Lipužič Rozalka. Po pregledu volilnega materiala je njen predsednik Šulin ing. Miloš podal poročilo:

Z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Gorica v smislu 2. odstavka 6. člena zakona o izvedbi nove ureditve občin in okrajev je določeno, da se v Občinski ljudski odbor Idrija izvoli 43 odbornikov in sicer: iz območja Ljudskega odbora mestne občine Idrija 22 odbornikov iz občine Sp. Idrija 10 odbornikov, iz občine Črni vrh 7 odbornikov, iz dela občine Cerkno 4 odborniki.

Iz zapisnikov sej Ljudskega odbora mestne občine Idrija in Občinskih ljudskih odborov Spodnja Idrija, Črni vrh in Cerkno je razvidno, da so bili izvoljeni navedeni odborniki:

Ljudski odbor mestne občine Idrija

1. Božič Lado — iz Idrije,
2. Kordič ing. Franjo — iz Idrije,
3. Brus Stefan — iz Idrije,
4. Lipužič Rozalka — iz Idrije,
5. Velikonja Lado — iz Idrije,
6. Gantar Franc — iz Idrije,
7. Strnad Stane — iz Idrije,
8. Lazar Franc — iz Idrije,
9. Golob Franciška — iz Idrije,
10. Kokalj Rajko — iz Idrije,
11. Pirc Janez — iz Idrije,
12. Logar Srečko — iz Idrije,
13. Bevk Janko — iz Idrije,
14. Eržen Franc — iz Idrije,
15. Golob Miro — iz Idrije,
16. Kenda Josip — iz Idrije,
17. Mohorič Rudolf — iz Čekovnika,
18. Mohorič Franc — iz Idrije,
19. Gantar Franc — iz Zavrataca,
20. Lapajne Jože — z Vojskega.

Občinski ljudski odbor — Spodnja Idrija

1. Lukan Janko — iz Sp. Idrije,
2. Lukan Peroslav — iz Sp. Idrije,
3. Kogej Peter — iz Sp. Idrije,
4. Boškin Alojzij — iz Sr. Kanomlje,
5. Likar Franc — iz Gor. Kanomlje,
6. Močnik Alojzij — iz Krnic,
7. Jereb Janez — iz Govejka,
8. Brence Franc — z Gor. Vrsnika,
9. Bogataj Vinko — iz Govejka,
10. Hladnik Jurij — iz Sp. Idrije.

Občinski ljudski odbor — Črni vrh

1. Mikuž Viktor — iz Črnega vrha,
2. Grom Franc — iz Predgriz,
3. Lampe Jože — iz Idrijskega loga,
4. Rupnik Vincenc — iz Zadloga,
5. Benčina Alojzij — iz Lom,
6. Čuk Pavel — iz Godoviča,
7. Pagon Marija — iz Godoviča.

Del občinskega ljudskega odbora — Cerkno

1. Rejc Alojzij — iz Pluzenj,
2. Pavšič Anton — iz Otaleža,
3. Lapajne Franc — iz Šebrelj,
4. Lapajne Janez — iz Šebrelj.

Ljudski odbor mestne občine je izvolil po določenih 2. odstavka 7. člena zakona o izvedbi nove ureditve občin in okrajev za odbornika novega Občinskega ljudskega odbora Idrija tudi tov. Sulina ing. Miloša in tov. Govekarja Ignacija, dosedanjega odbornika Okrajnega ljudskega odbora Tolmin, izvoljena v Okrajni ljudski odbor na območju Ljudskega odbora mestne občine Idrija. Oba odbornika sta podpisala izjavi po določenih 9. člena zgoraj omenjenega zakona. Zoper izvolitev vseh odbornikov ni pripomb, zato smatra komisija, da so bile volitve pravilno izvršene.

Komisija predlaga, da se vsem odbornikom verificirajo mandati. Predsedujoči je dal predlog na razpravo. K razpravi se ni nihče javil, za verifikacijo so soglasno glasovali vsi navzoči odborniki. Po poročilu verifikacijske komisije so vsi odborniki zaprisedli in prisego podpisali.

Nato je bila izvoljena začasna komisija za volitve in imenovanja. Njen predsednik Kenda Jože je v imenu mestnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva in desetih odbornikov predlagal za predsednika Božiča Lada in za podpredsednika Janka Lukana, kar je bilo soglasno odobreno.

Novo izvoljeni predsednik se je za izvolitev zahvalil z naslednjim govorom:

Tovariši in tovarišice, ljudski odborniki!

Ob izvolitvi za predsednika novega Občinskega ljudskega odbora se Vam in preko Vas vsem volilcem, članom Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva najiskrenejše in najtopleje zahvaljujem za izkazano mi zaupanje in obljubljam, da bom vložil vse svoje umske in fizične sposobnosti v delo za napredek naše komune in vse naše družbe.

Dovolite mi, da izrazim še nekaj misli, ki se mi zdijo važne in pomembne. Danes je prva seja ljudskega odbora in pred nami je v mesecu avgustu še mnogo dela in priprav, da bi naš novi komunalni sistem, bolje rečeno, nadaljevanje sistema, ki smo ga začeli leta 1950 z uvedbo delavskega samoupravljanja, 1. septembra, ko prevzame novi odbor svoje posle, nemoteno stekel.

Smo na važni zgodovinski prelomnici in našem družbenem življenju, v razvoju socialistične demokracije in rasti našega novega socialističnega človeka. Ob 10. obletnici osvoboditve stopamo z no-

vim komunalnim sistemom v novo obdobje, v drugo desetletnico naše socialistične graditve.

Bistvena značilnost novega komunalnega sistema ni v tem, da smo formirali nove, večje ali močnejše občine, pač pa v vsebini, ki se bistveno loči od vsebine dosedanjih občin.

Če je bila dosedanja občina temeljna politično-teritorialna organizacija samouprave delovnega ljudstva, pa dobiva nova občina, t. j. komuna, še drugo posebnost s tem, da postaja še temeljna družbena gospodarska skupnost prebivalcev občine. To pa pomeni, da bo komuna osnovna celica celotnega sistema družbenega upravljanja.

Ta korak naprej v našem družbenem življenju zahteva nadaljnji razvoj naših proizvodnih sredstev in višjo stopnjo družbene zavesti naših delovnih množic.

Zato naj bo v komuni posvečena vsa skrb našemu delovnemu človeku, našemu proizvajalcu in našemu potrošniku. Komuna je družbena skupnost enih in drugih, ki skupaj vodijo vse družbene zadeve.

V tej fazi družbenega in političnega življenja bo vedno bolj izginevala potreba po prisiljevanju ljudi, nastopa nova doba upravljanja s stvarmi. Če so do sedaj stvari vlekle za seboj človeka, stopa sedaj v ospredje človek, ki naj opravlja in obvladuje stvari.

V komuni je torej osnovno družbeno upravljanje, to vrši človek z znanjem in visoko družbeno zavestjo.

Komuna je pot v resnično demokratizacijo družbenega življenja, razširitve družbenih funkcij na osnovne krajevne enote in politično zakonitega prehoda dosedanje razredne družbe v brezrazredno skupnost.

Nova občina — komuna ne bo samo politična celica naše družbe. Kot taka pa bo morala skrbeti za nadaljnje razvijanje naših proizvodnih sil in sprostiti iniciativo naših delovnih množic in vsakega posameznika na vseh področjih našega dela in življenja.

Značilnost in vsebina komune je torej družbeno upravljanje, ki ga bo treba širiti, utrjevati in poglobljati. Naša dolžnost bo posvetiti vso skrb svetom in komisijam ljudskega odbora, delavskim svetom, šolskim odborom, zborom volilcev, krajevnim odborom, hišnim svetom, svetom potrošnikov itd.

Vzporedno z razvijanjem družbenega upravljanja bodo odmirale funkcije oblasti in državne uprave.

Komuna ni namenjena sama sebi, ni državica sama zase, ampak osnovna celica celotne naše družbe, naše države, v okviru katere se razvija in utrjuje.

Pred očmi moramo imeti bistveno razliko med dosedanjo in novo občino. Nova občina ne bo več samo skupnost državljanov za izvrševanje oblasti, ampak družbeno gospodarska skupnost delovnih ljudi, ki bodo svoje področje sami upravljali. Kot organ družbene skupnosti bo morala nova občina vskladiti individualne in družbene interese. Ustvarila bo pogoje za gospodarski razvoj, razvijala drobne gospodarske dejavnosti (predelovalno industrijo, obrt, kmetijstvo itd.) ter razvijala gospodarsko iniciativo. Vse to pomeni borbo za višji standard. Na področju prosvete in kulture bo morala skrbeti za splošno izobraževanje, strokovno usposabljanje in kulturni razvoj, na področju zdravstva pa za dvig zdravstva, za organizacijo zdravstvenih služb in za socialno varstvo.

Ljudski odbor je samoupravni družbeni organ, splošno družbeno predstavniško telo, ki usmerja razvoj občinske skupnosti in opravlja še po-

trebne funkcije državne oblasti in je organ družbene kontrole, ki skrbi za izvajanje zakonitih predpisov.

V novem sistemu ni več občin s posebnimi pravicami. Pravice in dolžnosti so sedaj enake v vseh občinah.

Dosedanja občina s posebnimi pravicami je bila v mnogočem podrejena republičkim organom, ločena od okraja in izločena od okoliških občin. Imela je pravne funkcije, ki jih navadna občina ni imela. Nekatere najvažnejše socialno ekonomske funkcije (inštrumenti) pa je opravljal okraj.

Ugotovili smo že, da bo komuna družbeno-gospodarska skupnost proizvajalcev in potrošnikov, ki je ne vežejo politično-teritorialne meje, ampak gospodarski, komunalni in drugi skupni interesi. Kdo je ta skupnost?

To je mestna občina in vsa okolica, ki gravitira v mesto, ljudje, ki hodijo na delo v mesto, ki prodajajo v mestu svoje pridelke in kupujejo v mestu industrijske izdelke. Ta družba v celoti ustvarja družbeni dohodek in ta mora odločati o potrebnem delu, o presežnem delu, o njegovi razdelitvi in porabi, potem ko so zadovoljene splošne družbene potrebe. Tega do sedaj ni bilo ali pa zelo v majhni meri. Mestna občina je o vsem odločala sama, se razvijala in puščala za seboj okolico. Celota je bila doslej razbita, zato je bilo treba napraviti nove občine.

Odslej nastopa občini nadrejeni upravni organ okraj in ne več republika.

Ko stopamo v komuno, zadevamo ob dve težavi: v upravi ljudskega odbora imamo po številu in strokovnosti šibak kader, v proračunu pa zelo skromna finančna sredstva.

Prva težava nam bo ob prenosu 700 kompetenc zadala resne skrbi. Zato bomo morali skrbeti za strokovno izobraževanje kadra s tečaji, seminarji, štipendijami in si tako kader ustvariti sami. Urediti bomo morali tudi plače. Vsekakor pa čaka aparat veliko dela, veliko naporov in velika odgovornost.

Majhna finančna sredstva so izraz velikih potreb naše skupnosti (objekti, dolgovi, uvoz hrane itd.). O teh stvareh je govoril tov. Tito predvčerajšnjem v Karlovcu in jih ni treba obširneje navajati. Ob taki situaciji ne smemo biti nestrpni in težiti, da bi zgradili vse v eneme ali v dveh letih. Z malimi sredstvi je treba pametno in preudarno gospodariti in s sproščeno iniciativo delovnih ljudi ustvariti čim več vrednosti, odkrivati rezerve ali iskati novih možnosti ustvarjanja.

Vso našo občinsko dejavnost moramo gledati skozi očala celotne naše skupnosti in njej podrejeni čestokrat vse preveč lokalne zahteve. Pri našem bodočem delu ne bomo mogli mimo dveh važnih subjektivnih faktorjev, mimo organizacij Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva. Prav zadnja je poklicana, da rešuje vse družbeno-politične in družbeno-ekonomske probleme, vzgaja ljudi, dviga zavest in znanje. Ljudski odbor naj tesno sodeluje s Socialistično zvezo delovnega ljudstva in iz nje črpa dobre pobude, predloge za svoje delo.

Končno želim, da bi ljudski odbor delal složno, kolektivno in z največjo sproščeno iniciativo vsakega odbornika. Odborniki naj ustvarijo najtesnejšo povezavo z volilci in pri njih črpaajo dobre misli in predloge, obratno pa stalno poročajo o delu ljudskega odbora svojim volilcem.

Le s takim delom in ob taki kolektivni odgovornosti se bo komuna razvijala in naš obračun čez leto dni ne bo težak, ampak poln uspehov.

Zaradi ureditve nove občine Idrija so bile izvoljene in imenovane naslednje komisije:

Komisija za statut: predsednik Lukan Janko, člani: Čuk Pavel iz Godoviča, Strnad Stane iz Idrije, Rejc Alojzij iz Otaleža in Brenč Franc z Gor. Vrsnika.

Komisija za proračun: predsednik Bevk Janko, člani: Grom Franc iz Črnega vrha, Lukan Peroslav iz Sp. Idrije, Gantar Franc iz Idrije in Boškin Alojzij iz Sr. Kanomlje.

Komisija za ugotovitev premoženjskih pravic in obveznosti: predsednik Šulgaj Cveto, člani: Murovec Stanko iz Idrije, Petrič Franc iz Sr. Kanomlje, Rupnik Franc iz Črnega vrha in Šinkovec Dori iz Idrije.

Komisija za prevzem arhiva in inventarja: predsednik Logar Srečko, člani: Primožič Denis iz Idrije in Sever Pavla iz Sp. Idrije.

Komisija za vskladitev predpisov dosedanjih ljudskih odborov občin, ki se združijo v novo občino Idrija: predsednik Velikonja Lado, člani: Murovec Stanko iz Idrije, Rupnik Franc iz Črnega vrha, Petrič Franc iz Sr. Kanomlje, Golob Miro iz Idrije. Za tajnika občinskega ljudskega odbora je bil soglasno izvoljen Murovec Stanko, dosednji tajnik Ljudskega odbora mestne občine.

II. seja, dne 19. 8. 1955

Na predlog komisije za statut, ki ga je prebral njen predsednik Strnad Stane, in po krajši razpravi je bil soglasno sprejet statut občine Idrija.

Na predlog komisije za volitve in imenovanja, ki ga je dal njen predsednik Mohorič Franc, so bili izvoljeni in imenovani sledeči organi občinskega ljudskega odbora:

A) Odborniške komisije:

1. Mandatno imunitetna komisija:

predsednik Boškin Alojzij, člana: Pirc Janez, Rejc Alojzij.

2. Komisija za volitve in imenovanja:

predsednik: Gantar Franc, člani: Golob Frančiška, Golob Miro, Mikuž Viktor, Pavšič Anton.

3. Komisija za gospodarstvo:

predsednik: Čuk Pavel, ki ga je ljudski odbor na VI. seji zamenjal z Brenčtom Francetom, člani: Čuk Pavel, Gantar Franc, Jereb Janez, Logar Srečko.

4. Komisija za predpise in organizacijo:

predsednik: Velikonja Lado, člani: Logar Srečko, Lazar Franc, Lukan Peroslav, Lapajne Franc.

5. Komisija za prošnje in pritožbe:

predsednik: Golob Frančiška, člana: Govekar Ignacij, Pirc Janez.

B) Sveti ljudskega odbora:

1. Svet za splošno upravo:

predsednik: Sulin ing. Miloš, člani: Velikonja Lado, Klemenčič Janko, Sever Danilo, Pirc Alojzij, Čuk Zori, Eržen Pavel.

2. Svet za gospodarstvo:

predsednik: Kenda Jože, člani: Kordič ing. Franjo, Gantar Franc, Bevk Janko, Mikuž Viktor, Mohorič Franc, Slabe Feliks, Gnezda Franc, Treven Karol, Božič Jože, Lužnik Stanko.

3. Svet za komunalne zadeve:

predsednik: Tratnik Mirko, člani: Lampe Jože, Eržen Franc, Bajt Anton, Carl Ladislav, Jager ing. Anton, Svetličič Rajko. Dne 27. 12. 1955 je ljudski odbor razrešil članstva sveta Lampeta Jožeta in izvolil v svet Kumarja Cirila.

4. Svet za turizem in gostinstvo:

predsednik: Bevk Janko, člani: Čuk Pavel, Kobal Mirko, Didič Ivo, Mauser Marija, Novak Srečko, Lapajne Franc. Dne 27. 12. 1955 je ljudski odbor razrešil članstva sveta Čuka Pavla in Novaka Srečka ter izvolil v svet Rudolfa Viktorja iz Črnega vrha in Lukana Peroslava.

5. Svet za stanovanjske zadeve:

predsednik: Kokalj Rajko, člani: Lazar Franc, Istenič ing. Anton, Repanšek Marijan, Simčič Marija, Tušar Franc, Rudolf Jožef.

6. Svet za šolstvo:

predsednik: Božič Slavica, člani: Golob Miro, Golob Frančiška, Ogrič Tončka, Miklaič Sonja, Pižmoht Nino, Pagon Ljudmila.

7. Svet za prosveto in kulturo:

predsednik: Turk Zinka, člani: Logar Srečko, Gantar Jakob, Kos Poldka, Prelovec Ivo, Križaj Bojan, Božič Talči.

8. Svet za zdravstvo:

predsednik: Strnad Stane, člani: Rupnik Vincenc, Dr. Hribernik Ivan, Troha Albina, Rupnik Draga, Mocos Nada, Filipič Lado.

9. Svet za socialno skrbstvo:

predsednik: Brus Stefan, člani: Pagon Marija, Lukan Peroslav, Kavčič Ivanka, Novak Henrik, Gorjup Rafael, Lukan Ana.

10. Svet za varstvo matere in otroka:

predsednik: Lipužič Rozalka, člani: Mohorič Rudolf, Logar Zvonka, Mažgon Zinka, Kenda Ivanka, Lukan Ana, Boškin Tončka.

11. Svet za delo in delovna razmerja:

predsednik: Poljanec Srečko, člani: Grom Franc, Likar Franc, Petrič Rafael, Prelovec Marija, Jeram Janez, Jurjavčič Jože, Volk Stanko, Beričič Marijan.

C) Šefi temeljnih upravnih organov in inšpekcij Občinskega ljudskega odbora:

1. Šef odseka za splošne zadeve in proračun Petrič Franc, dosednji tajnik Občinskega ljudskega odbora Spodnja Idrija.

2. Šef odseka za gospodarske in komunalne zadeve Šulgaj Cveto, dosednji načelnik za gospodarstvo Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

3. Šef odseka za zdravstvo in socialno politiko Rupnik Franc, dosednji tajnik Občinskega ljudskega odbora Črni vrh.

4. Šef urada za plan Primožič Denis, dosednji šef urada za plan Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

5. Šef uprave za dohodke Reven Josip, dosednji šef uprave za dohodke Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

6. Šef gradbene inšpekcije Urbas ing. Franc, dosednji gradbeni inšpektor Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

7. Šef sanitarne inšpekcije Dr. Hribernik Ivan, upravnik Zdravstvenega doma Idrija.

8. Šef veterinarske inšpekcije Piriš dr. Dušan, dosednji veterinar Okrajnega ljudskega odbora Tolmin.

9. V. d. šefa krajevnega urada Črni vrh Habe Marija, dosedanja uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črni vrh.

10. V. d. šefa krajevnega urada Spodnja Idrija Stucin Valči, dosedanja matičarka občinskega ljudskega odbora Spodnja Idrija.

11. Sodnik za prekrške Frelj Jože, dosednji sodnik za prekrške Okrajnega ljudskega odbora Tolmin.

D) Upravne komisije:

1. Komisija za proračun:

predsednik: Bevk Janko, člani: Likar Franc, Logar Srečko, Grom Franc, Kogej Peter.

2. Komisija za odmero dohodnine od samostojnih poklicev in premoženja:

predsednik: Kleindienst Silvester, člani: Reven Josip, Sever Pavla, Brus Stefan, Troha Anton.

namestniki: Rupnik Franc, Šabec Andrej, Zajc Ciril, Vehar Stanko, Erjavec Anica.

3. Komisija za odmero dohodnine od kmetijstva: predsednik: Lazar Franc, člani: Lapajne Jože,

Lapajne Janez, Semrov Andrej, Brenc Vincenc, Močnik Ferdinand, Gnezda Franc, Rudolf Jože, Pišlar Franc, Ozbič Julij, Zajc Franc,

namestniki: Lapajne Franc, Sinkovec Franc, Lapajne Evgen, Vončina Otmar, Podobnik Vinko, Kenda Janez, Sinkovec Ivan, Blažič Viktor, Cuk Rudolf, Kavčič Franc, Vidmar Franc.

4. Komisija za odločanje o pritožbah zoper odločbe o prisilni izterjavi davkov:

predsednik: Pirc Janez, člana Močnik Alojzij, Benčina Alojzij.

5. Komisija za priprave predlogov, katera zemljišča se smejo uporabiti za gradbene namene in katera se ne smejo uporabljati za gradbene namene:

predsednik: Kenda Jože, člani: Jager ing. Anton, Zelenc Mirko, Svetličič Rajko, Mauser Janez.

6. Občinska cenilna komisija in cenilci:

predsednik: Bajt Anton, cenilci: Likar Franc, Rudolf Viktor, Sinkovec Dori, Govekar Ignacij, Brenc Franc, Jereb Ivan, Peternelj Matevž, Močnik Franc, Lapajne Janez, Kacin Franc, Rudolf Jože, Habe Franc, Rupnik Dominik, Benčina Franc, Cuk Karol, Gruden Dominik, Pišlar Franc, Vončina Kajetan, Zajc Ivan, Pagon Franc, Podobnik Luka.

7. Komisija za obravnavanje kršitev dolžnosti sodnika za prekrške:

predsednik: Velikonja Lado, člana: Klemenčič Janko, Didič Franc.

Na podlagi 1. odstavka 27. zakona o zakonski zvezi je ljudski odbor pooblastil, da smejo sodelovati pri sklepanju zakonske zveze poleg predsednika tudi naslednji odborniki:

1. Lukan Janko iz Spodnje Idrije,
2. Mikuž Viktor iz Črnega vrha,
3. Cuk Pavel iz Godoviča,
4. Mohorič Franc iz Idrije,
5. Gantar Franc iz Idrije.

Okrajni ljudski odbor Gorica je izvolil in imenoval v svoje organe naslednje odbornike in državljane iz območja občine Idrija:

Okrajni zbor: Božič Lado, Skok Franc, Golob Franciška, Šulin ing. Miloš, Troha Tone, Eržen Pavel, Lukan Janko.

Okrajni zbor proizvajalcev: Božič Jože, Carl Ladislav, Cuk Zori, Habe Drago, Kordiž ing. Franjo, Šabec Andrej, Jereb Ivan, Slabe Feliks.

Podpredsednik: Skok Franc.

Skupna odborniška komisija za prošnje in pritožbe: Golob Franciška.

Odborniška komisija krajevnega zbora:

v mandatno imunitetno komisijo: Eržen Pavel, v komisijo za gospodarstvo: Šulin ing. Miloš, v komisijo za predpise in organizacijska vprašanja: Lukan Janko.

Odborniška komisija okrajnega zbora proizvajalcev:

v mandatno imunitetno komisijo: Habe Drago, v komisijo za gospodarstvo: Slabe Feliks, v komisijo za predpise in organizacijska vprašanja: Carl Ladislav, v komisijo za delavsko samoupravljanje: Božič Jože.

V svete okrajnega ljudskega odbora — Gorica:

v Svet za notranje zadeve in splošno upravo — Lužnik Stanko,

v Svet za gospodarstvo: Božič Lado in Kenda Jože,

v Svet za urbanizem: Kordiž ing. Franjo,

v Svet za šolstvo: Božič Slavica,

v Svet za prosveto in kulturo: Turk Zinka,

v Svet za zdravstvo: Strnad Stane,
v Svet za socialno skrbstvo: Turk Ivan,
v Svet za delo in delovna razmerja: Habe Drago.

V senat za prekrške:

Za sodnike porotnike: Kosmač Jože, Lazar Stefan, Hladnik Jurij.

V disciplinsko komisijo:

Božič Lado.

V upravne komisije:

v proračunsko komisijo: Božič Lado,
v komisijo za štipendije: Turk Zinka,
v komisijo za gospodarstvo: Kordiž ing. Franjo,
v komisijo za plače: Božič Jože.

III. seja, dne 29. 10. 1955

Občinski ljudski odbor je na III. seji obravnaval in sklepal o poročilu Sveta za gospodarstvo o izvršitvi družbenega plana za prvo polletje 1955 in v razpravi ugotovil: velika podjetja niso dosegla plana, dočim so manjša obrtniška podjetja izpolnila in celo preseгла polletne plane. Kljub temu pa so možnosti, da bo do konca leta nadoknadeno, kar je bilo v prvi polovici leta zamujenega. Rudnik ne bo dosegel plana zaradi slabše kakovosti izkopane rude. Zaprošil je za spremembo izvoznega faktorja, da bi ne bil prizadet finančni plan podjetja. Težji pa je problem mizarnice v Idriji. To podjetje je popolnoma odvisno od podjetja LES Ljubljana, ki odkupuje vse proizvode mizarnice in določa vse odkupne pogoje. Potrebno je, da se mizarnica postavi na samostojnejšo komercialno bazo in da preusmeri proizvodnjo.

»Zidgrad« ni izpolnil polletnega plana v roku, toda zaradi sezonskega značaja dela v podjetju se ni bati, da ne bi izpolnil svoje naloge. Zaradi navedenih razmer ni pričakovati večjega izpada dohodkov v proračunu ljudskega odbora.

Izvrši naj se kompleksna revizija proizvodnega procesa in knjigovodstva v Tovarni pohišta »22. julij«. Podjetju se svetuje, da si poišče ugodnejši trga za plasiranje svojih proizvodov in da preusmeri proizvodnjo v stavbeno mizarstvo.

Občinski ljudski odbor je sprejel poročili Sveta in komisije za gospodarstvo.

Po razpravi o izvršitvi proračunov prejšnjih občinskih ljudskih odborov in o prevzemu proračunskega poslovanja so bili sprejeti sledeči sklepi:

Proračun dohodkov in izdatkov bivšega Ljudskega odbora mestne občine Idrija do 31. 8. 1955 se sprejme s sledečimi pripombami: Z ozirom na posebno tolmačenje Zavoda za planiranje LRS, po katerem se ima za osnovo za izračun deleža LRS tudi celotni dobiček gradbenih podjetij, je potrebno, da Občinski ljudski odbor določi način, kako naj se krije izpad dohodkov v skupnem znesku din 2.204.570.—. Točno je treba analizirati vse planirane dohodke in izdatke ter z ustreznim rebalansom proračuna izravnati predvideni primanjkljaj dohodkov.

Storiti je potrebno ukrepe, da se proračunski dohodki v celoti in o pravem času poberejo.

Z ustreznimi virnimi v okviru planiranih izdatkov Sveta za socialno skrbstvo in z rebalansom proračuna je zagotoviti sredstva za izplačevanje socialnih podpor do konca proračunskega leta.

Pri vseh neizkoriščenih kreditih naj se maksimalno štedi.

Ordredodajalci posameznih predračunov izdatkov naj čimprej predložijo Odseku za splošne zadeve in proračun obračun do sedaj izvršenih izdatkov ter sestavijo nov predračun za potrebe do konca

leta. Odsek naj zaostri kontrolo nad izvrševanjem proračunov dohodkov in izdatkov bivšega Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

Sprejme se proračun bivšega Občinskega ljudskega odbora Spodnja Idrija do 31. 8. 1955 s pripombo, da je potrebno čimprej zbrati zaostale proračunske dohodke.

Zaradi znatnega izpada dohodkov in občutnega povečanja izdatkov se proračun Občinskega ljudskega odbora Črni vrh ne sprejme, temveč predloži Okrajnemu ljudskemu odboru Gorica, da ugotovi dejansko stanje proračuna izdatkov in dohodkov Občinskega ljudskega odbora Črni vrh.

Finansiranje izdatkov dela občine Cerkno, ki je priključen občini Idrija, se bo, sporazumno z Občinskim ljudskim odborom Cerkno, vršilo iz proračuna bivše občine Cerkno.

Sprejet je bil predračun Občinskega ljudskega odbora Idrija za dobo 1. IX. 1955 do 31. XII. 1955, ki predvideva 6,016.703.— din dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Dohodki omenjenega predračuna dotekajo iz proračuna Ljudskega odbora mestne občine Idrija din 5,075.860.—, iz proračuna občine Sp. Idrija din 521.860.— ter iz proračuna občine Črni vrh din 417.977.—.

Odobrena je bila širša lokacija lesne industrije na zemljišču splošnega ljudskega premoženja v Spodnji Kanomlji.

Ustanovljena je bila komisija za razvoj lesne industrije. Naloga komisije je, da pripravi študijo gospodarske problematike glede na potrebe po graditvi lesne industrije in problematiko prebivalstva glede na zaposlitev brezposelne delovne sile, zlasti ženske delovne sile.

Za člane komisije so bili imenovani: Kordič ing. Franjo, Kenda Jože, Likar Franc, Mazi ing. Stanko, Podobnik Maks.

Potrjene so bile spremembe pravilnika o dopolnilnih plačah delavcev in uslužbencev Zdravstvenega doma Idrija in sicer tako, da se v 11. členu spremeni dopolnilna plača pomočnika upravnika od prejšnje 1.000 do 3.000 din, na 2.000 do 4.000 dinarjev.

Zniža se dopolnilna plača medicinski sestri v Protituberkuloznem dispanzerju od 2.000 do 6.000 na 2.000 do 5.000 dinarjev.

Zviša se dopolnilna plača medicinskemu laborantu od dosedanje 1.000 do 3.000 na 2.000 do 5.000 dinarjev.

Zviša se dopolnilna plača knjigovodkinji od dosedanje 1.000 do 2.000 na 2.000 do 3.500 dinarjev.

11. člen se dopolni tako, da se določi dopolnilna plača za zobozdravnika od 3.000 do 7.000 dinarjev in strežnici splošnega pljučnega oddelka od 1.000 do 2.000 dinarjev.

21. člen se dopolni tako, da se določi za pomočnika upravnika kot položajno mesto IV. položajnega razreda.

Občinski ljudski odbor je dal jamstvo podružnici Narodne banke Idrija za odobritev investicijskega posojila Tovarni pohištva »22. julij« v Idriji do višine 4.000.000 dinarjev za dobo 10 let in z 2% obrestmi.

Svet za gospodarstvo naj ponovno ustanovi komisijo za čipkarstvo z nalogo, da nadaljuje s proučevanjem stanja čipkarstva v Idriji in da predloži predloge za pospeševanje njegovega razvoja.

Določen je bil čas in dnevni red za zbere volilcev.

Ustanovljene so bile naslednje upravne komisije:

1. Komisija za začasno oprostitev davka na dohodek od zemljišč, ki so z izrednimi stroški postala uporabna za kmetijstvo (predsednik Reven Josip).

2. Komisija za odlikovanja (predsednik Lukan Janko).

3. Komisija za podeljevanje šol. podpor (predsednik Lipužič Rozalka).

4. Komisija za pripravo proslav važnih kulturnih in zgodovinskih obletnic v letu 1956 (predsednik: Božič Lado, člani: Lukan Janko, Franovič Stipe, Logar Srečko, Bevk Janko, Didič Franc ml., Božič Slavica, Turk Zinka, Skarabot Renat).

IV. seja, dne 31. oktobra 1955

Občinski ljudski odbor je na IV. seji obravnaval in sklepal:

Svet za gospodarstvo in Svet za komunalne zadeve sta bila pooblaščenata, da skupno proučita možnosti finansiranja investicijskih gradenj in da ukreneta vse potrebno za rešitev problema. Če pa ne najdeta možnosti rešitve, naj ustavita vsa dela na objektih.

Ker so bile uvedene občinske doklade, je bil z rebalansom proračuna povečan proračun bivšega Ljudskega odbora mestne občine Idrija za dinarjev 729.000, proračunski izdatki pa so bili znižani v globalu za din 2,104.740. Potrjen je sklep proračunske komisije, da se do nadaljnjega iz razpoložljivih sredstev v okviru odobrenih kreditov zagotovi prvenstveno kritje obeh izdatkov in da se v izvajanju predračuna izdatkov nove občine maksimalno varčuje in tako omogoči, da se vsi doseženi prihranki na odobrenih kreditih uporabijo za kritje rebalansiranih izdatkov proračuna bivšega Ljudskega odbora mestne občine Idrija.

V primeru, da bi se izboljšala situacija glede proračunskih sredstev, naj se predvsem povečajo krediti, ki so bili z rebalansom znižani.

Izvede naj se prisilna likvidacija Splošnega mizarstva v Črnem vrhu. Pred likvidacijo je treba urediti vprašanje vajencev, ki se v tem podjetju uče mizarске obrti.

Sprejeti so bili brez pripomb zaključni računi finančno samostojnih zavodov:

1. Uprave mestnih komunalnih naprav Idrija,
2. Zdravstvenega doma Idrija in ustanov, ki so v sklopu zdravstvenega doma (Splošna bolnica in Reševalna postaja),
3. Lekarne Idrija,
4. Mestne knjižnice in čitalnice.

Sprejet je bil zaključni račun Otroškega vrtca Idrija s pripombo, da se del presežka v višini 79.596 dinarjev določi v sklad za dopolnitev osnovnih sredstev.

Ker komisija za pregled gradnje hiše na trgu maršala Tita v Kosovelovi ulici zaradi svojega sestava ni mogla ugotoviti vseh dejstev, ki karakterizirajo vsebino dela Remontnega podjetja, naj Svet za komunalne zadeve imenuje posebno komisijo z nalogo, da ugotovi stanje Remontnega podjetja glede na organizacijo dela in poslovanje podjetja. Občinskemu ljudskemu odboru naj se potem predloži skupno poročilo obeh komisij.

Občinski ljudski odbor Idrija je sprejel od Rudnika živega srebra Idrija zemljišče parcele št. 424/1 pašnjak, 24/2 vrt, 301 vrt in 302 vrt k. o. mesta Idrije in je imenoval sebe za upravnega organa. Občinski ljudski odbor Idrija je dovolil zamenjavo zemljišča splošnega ljudskega premoženja parcelne št. 302 vrt k. o. mesta Idrije v zameno z zemljišče tov. Lipuščka Milovana iz Idrije parcel št. 29 stavbišče in 13 vrt. Zamenjava se dovoljuje, ker namerava tov. Lipušček graditi na zgoraj omenjeni parceli splošnega ljudskega premoženja stanovanjsko hišo. Ljudski odbor je dovolil zamenjavo pod pogojem, da tov. Lipušček na omenjeni parceli zgradi stanovanjsko hišo. Če bi iz kakršnih koli razlogov ne prišlo do realizacije v roku dveh let, je ta sklep uničen. Zamenjava se

bo izvršila po pogodbi, ki mora biti vsklajena z zakonitimi predpisi in po ocenitvi vrednosti omenjenih zemljišč.

Ustanovljene so bile naslednje upravne komisije in odbori:

1. Upravni odbor sklada za varstvo otrok (predsednik Mohorič Franc),

2. V komisijo za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij sta bila imenovana Kordiš ing. Franjo in Lužnik Stanko kot zastopnika ljudskega odbora.

3. Komisija za pregled tarifnih pravilnikov gospodarskih organizacij (Klavčič Stanko, Klementič Janko, Rupnik Franc).

4. Komisija in podkomisija za ugotavljanje jenseske in spomladanske setve ter hektarskih donosov: Leskovšek Slavko, Kosmač Feliks, Vončina Otmar, Rudolf Karol, Pagon Franc, Bevk Ivan, Brence Vinko. Člani podkomisije: Lazar Franc, Mohorič Rudolf, Gantar Jakob, Lapajne Evgen, Čuk Karol, Ozbič Julij, Pagon Viktor, Kavčič Franc, Gnezda Franc, Kenda Janez, Vidmar Franc, Mlakar Franc, Rejc Ciril, Rupnik Ivan.

5. Za arbitre liste ljudskega odbora pri postopku o pritožbah zoper odpovedi delovnega razmerja delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij so bili imenovani: Strnad Stane, Petrič Franc, Hvala Cveto, Carl Ladislav, Šabec Andrej, Troha Srečko, Skok Cilka.

6. Razpisano je bilo mesto zdravnika sanitarnega inšpektorja in bodo v bodočem predračunu zagotovljena potrebna sredstva.

Komisija naj takoj izvede razpis.

V. seja, dne 6. decembra 1955

Potrjena sta bila zaključna računa gimnazijskega in vajenskega doma Idrija za leto 1954 s pripombo, da sta domova dolžna vrniti Občinskemu ljudskemu odboru Idrija neuporabljeno subvencijo v skupnem znesku din 354.560, preostali presežek dohodkov nad izdatki v višini din 280.000 pa naj se deli na sklad za nagrajevanje in sklad za lastne investicije v razmerju 50/50.

Brez pripomb je bil potrjen zaključni račun Mestnega muzeja Idrija. Uslužbencem muzeja se bodo lahko izplačale nagrade iz proračunskih sredstev do višine enomesečne plače.

Na osnovi 2. odstavka 63. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53) je bilo izdano Stolarni »Partizan« Lokavec dovoljenje za ustanovitev obrata v Črnem vrhu, ki naj izdeluje lesno galanterijo in lesene zaboje.

Na osnovi 3. točke 17. člena Uredbe o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 52/53) so bila dana brezplačno v upravljanje Stolarni »Partizan« Lokavec vsa osnovna sredstva, ki jih je imelo v upravljanju Splošno mizarstvo Črni vrh.

Tovarišu Majniku Libertu je bil v smislu 5. člena Uredbe o zidanju stanovanjskih hiš, 6. točke navodila k tej uredbi in 43. ter 46. člena Zakona o prometu z zemljišči in stavbami dodeljen del parcele št. 632 k. o. mesta Idrije v izmeri 475 m², da bo na njej zidal stanovanjsko hišo.

Občinski ljudski odbor Idrija je izdal jamstvo podružnici Narodne banke v Idriji za izdajo obratnega kredita gostišču Kavarna Idrija v višini din 350.000.

Zaradi revizije šolskih podpor naj se pošlje krajevnim odborom seznam podpirancev (šolskih podpor). Krajevni odbori naj dajo svoje pripombe.

Merodajni organi naj ugotovijo, kaj in kako je treba urediti, da se bosta zopet lahko uporabljali klavnici v Črnem vrhu in Spodnji Idriji.

Imenovana je bila komisija za uslužbenska vprašanja Občinskega ljudskega odbora (predsednik Velikonja Lado).

Na koncu se je predsednik predlagal ustanovitev kluba odbornikov in utemeljeval njegovo potrebo.

Za predsednika kluba je bil izvoljen tovariš Mohorič Franc.

VI. seja, dne 27. decembra 1955

Občinski ljudski odbor je na VI. seji obravnaval in sklepal:

Povečan je bil predračun Občinskega ljudskega odbora za dobo september—december za znesek din 324.003. Dohodki za povečanje predračuna so bili že zagotovljeni v proračunskih rezervah proračunov bivših občin, ki so prišle v sestav nove občine Idrija. Povečani pa so bili izdatki za nabavo pisarniškega materiala in personalni izdatki.

Sprejet je bil plan proračunskih izdatkov za začasno finansiranje proračunskih izdatkov Občinskega ljudskega odbora Idrija v I. tromesečju 1956.

Sprejme se odlok o začasnem finansiranju proračunskih izdatkov Občinskega ljudskega odbora Idrija v I. tromesečju 1956.

V I. tromesečju naj se predpiše I. akontacija občinske doklade za leto 1956, na osnovi določil odloka o uvedbi občinske doklade za leto 1955.

Na podlagi 15. točke 24. člena Statuta občine Idrija št. 5/1-55 z dne 19. 8. 1955 je bil pooblaščen predsednik Občinskega ljudskega odbora Idrija, da najame kredit pri podružnici Narodne banke za finansiranje proračunskih izdatkov v I. tromesečju leta 1956 do višine dn 15.616.759.

Na podlagi 15. točke 24. člena Statuta občine Idrija št. 5/1-55 z dne 19. 8. 1955 je bil pooblaščen predsednik občinskega ljudskega odbora, da najame kredit iz okrajnega sklada za kreditiranje građenj stanovanjskih hiš do zneska, ki ga bo omenjeni sklad lahko nudil.

Z izposojenimi sredstvi bo občinski ljudski odbor finansiral nadzidavo hiše »Nagode« na trgu maršala Tita, da bo čimprej uporabna.

Potrjen je bil predračun uprave stanovanjske skupnosti Idrija. V predračunu je planiranih din 2.400.000 dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Ustanovljena je bila pomožna osnovna šola v Idriji, za njenega upravitelja pa je bil imenovan defektolog Franc Dežjot, absolvent Višje pedagoške šole.

Od Okrajnega ljudskega odbora Gorica je bila prevzeta higienska postaja Idrija. Vključena je bila v organizacijski sestav Zdravstvenega doma Idrija kot samostojna proračunska organizacijska enota.

Po ukinitvi okrajnega Zdravstvenega doma Ajdovščina je Občinski ljudski odbor Idrija prevzel tudi pomožno ambulanto in babiško službo v Črnem vrhu ter ju organizacijsko povezal v Zdravstveni dom Idrija.

Odbornik Močnik Alojzij iz Krnic se je izselil iz območja občine Idrija. Namesto njega je bil izvoljen v Občinski ljudski odbor KUMAR Ciril, odbornik bivšega Občinskega ljudskega odbora Spodnja Idrija.

Občinski ljudski odbor Idrija je dal jamstvo podjetju »Mesnine« Idrija za najetje investicijskega posojila iz občinskega sklada za kreditiranje gospodarstva v višini din 600.000.

Ustanovljene so bile naslednje upravne komisije in odbori:

1. Cestni odbor Uprave za ceste (predsednika bodo izvolili izmed sebe),

2. Komisija za predvojaško vzgojo (predsednik Božič Lado),

3. Upravni odbor lekarne Idrija (člani: Velikonja Lado, Novak dr. Anton, Poljanec Srečko, Šlabnik Anica in mr. Mokos Nada),

4. Upravni odbor Zdravstvenega doma Idrija (člani: Šabec Andrej, Troha Anton, Pervanja Ivan,

Gantar Frančiška, Eržen Pavel, Poljanec Srečko, Hribernik dr. Ivan),

5. Komisija sklada za štipendije (predsednik Strnad Stane),

6. Komisija za pregled požarnovarnostnih naprav (predsednik Janez Pirc).

V času od 1. 9. 1955 je občinski ljudski odbor izdal vrsto predpisov, ki jih nismo omenili. Del teh predpisov je objavljen v tej številki.

Z A P I S K I

Š O L S T V O

ŠOLSTVO V NAŠI OBČINI

Na območju naše komune je enaindvajset osnovnih šol, štiri nižje strokovne šole, ena nižja in ena popolna gimnazija. Šole delajo v zelo različnih pogojih. Te različnosti zavisijo že tudi od geografske lege kraja: gotovo je v globačah Kanjega dola, v smučarskih vzpetinah Vojskega, ob prašni cesti na Travniku, v sončnih Šebreljah, v samem rudarskem centru delo kaj različno. Pa tudi drugi osnovni pogoji vplivajo na difference v naših šolah. Deset osnovnih šol je enooddelčnih, dve sta troodelčni, le ena je višje organizirana štirirazredna osnovna šola z dvanajstimi oddelki, ostale so dvo-razrednice. Od enooddelčnih je šest šol, ki nimajo lastnih stavb, ampak gostujejo v privatnih stavbah: v kmečkih izbah ali večjih sobah poleg trgovine in gostilne. Prav taka pestrost vlada v šolski opremljenosti. Čeprav ni nobene šole, ki bi bila zadovoljivo opremljena. Osnovna šola v samem centru sicer posoja stare klopi okoliškimi šolam, ker si je zaradi starosti nabrala podstrešnega materiala, vendar pa trpi sama zaradi zastarelih nehigienskih klopi, v katerih se v dvanajstih oddelkih in šestih učilnicah skozi dve izmeni dnevno vrsti 400 otrok. Najbolj slične so si šole po opremljenosti. Duh šole imajo samo najosnovnejša učila, šolske knjižnice so večji del nezadovoljive. Popolnoma enake pa so si vse te naše šole po svetlih očeh, ki radovedno spremljajo učiteljevo delo in srčak lepoti in dobroti, ki jim jih ta odpira. To je zaklad naše družbe, zaradi teh svetlih oči je vredno truda, zaradi teh svetlih oči je v še tako nerodnih prilikah toplo. Duh šole močno zavis od subjektivnega faktorja, ki se v šoli bori za njeno rast, od dobre volje in prizadetosti učitelja. Zato ni v samotnem Kanjem dolu v temni nizki kmečki izbi prav nič neprijetno, kadar se vanjo zberejo po znanju hrepeneči učenci k pouku ali pa mladina k vaji za igre. Zato na Oblakovem vrhu šolski odbor sklepa o ustanovitvi kulturno prosvetnega društva. Zato je prav nižja gimnazija v Črnem vrhu najvplivneje povezana s svojo okolico kljub pomankljivosti v zasedbi (tri učne moči za štiri razrede). Zato prav predsednik šolskega odbora v Šebreljah tako zavzeto zahteva večjo stalnost učiteljev, ker vidi v šoli tisto luč, ki bo v naših vaseh pregnale teme zaostalosti z znanjem, z ljubeznijo do knjig, s poljudnoznanstvenimi knjigami, s predavanji, s kulturnoprosvetnim delom in vanje prinesla napredek mišljenja in dela.

Na vseh naših osnovnih šolah je 1354 otrok, ki so vsi vpisani v pionirsko organizacijo, katerih pionirska zavest pa raste v skladu s pozornostjo, ki jo predvsem šola daje pionirskemu delu. Ni mnogo

učiteljev, ki nimajo posluha za to tako važno vzgojno sredstvo, mnogo pa greši vsak, ki ga zanemarija. Vsi otroci radi igrajo: naj bo v »Pepelki«, kot učenci na Vrsniku in v »Palčkih«, kot učenci iz Idrije. Vsi otroci tudi radi pojejo, tako kot oni v Črnem vrhu in Zavratcu. Zelo radi rajajo, zlasti deklice, prav tako kot učenci v Idriji, v Godoviču, v Črnem vrhu. Radi berejo in poslušajo lepe zgodbe; zato prav dela le tisti učitelj, ki zna otroku približati Cicibana, Pionirski list in Pionirja.

Nižje strokovne šole delajo v centru komune. Vajenska šola je periodična tromesečna šola s povprečno 130 učenci mizarske in kovinske stroke. Šola ima predvsem velike skrbi zaradi nesorazmerja med potrebo po vpisu in možnostjo vpisa v vsako izmeno. To vprašanje bo zadovoljivo rešeno samo z novogradnjo še enega šolskega poslopja v Idriji. Nižja gozdarska šola ima letos v razredu novincev 28 učencev, v razredu logarjev pa 24. V grajskem zatišju še prizadevno pripravljajo, čeprav ne ravno v ugodnih prilikah, naši najstarejši učenci za čuvarje naših gozdnih bogastev.

Nižja glasbena šola ima 149 vpisanih učencev za klavir, godala, pihala in trobila. Ob pomanjkanju kvalificiranega kadra se le s težavo prebija v razkropljenih prostorih. Čipkarska šola pa kultivira lepo domačo obrt in ima skupno 160 učenk: osnovnošolske učenke, gimnazijske dijakinje in en oddelk žena.

Da bo slika šolstva v občini popolna, ne smemo mimo kmetijsko nadaljevalnih šol v Otaležu, Srednji Kanomlji, na Ledinah, v Doleh in Zavratcu, ki jim sicer tlači sproščenejši razvoj pomanjkanje strokovnega kadra, ki pa vendar prinašajo v vas prosveto, novo življenje.

Za najmlajše državljane imamo samo eno vzgojno ustanovo: otroški vrtec v Idriji. Petdeset otrok od treh do sedmih let ima vsak dan v njem prijeten drugi dom. Cicibani so v njem zadovoljni, zlasti kadar jih obišče dedek Mraz, vendar bo vrtec mogel zaživeti pravo življenje šele takrat, kadar ne bo vezan na resno gimnazijsko stavbo.

In končno je v Idriji še popolna gimnazija z 276 pionirji in 123 mladinci. Ob učenju razvijajo dijaki živahno delo v 12 krožkih pionirskega odreda narodnega heroja Mihevcva-Rudarja, v šestih vodih taborniške družine Belih brez, v sedmih grupah Mlandiskega kulturnoumetniškega društva Zorko Prelovec in v okviru Kluba Ljudske tehnike.

To so problemi, o katerih je Svet za šolstvo razpravljal na dosedanjih svojih ožjih in razširjenih sejah, na sestanku z upravitelji in na sestanku s predsedniki šolskih odborov.

O delovnih uspehih bomo govorili ob zaključku šolskega leta. Krajše dobe na našem področju ne morejo pokazati vidnejših rezultatov. Učno delo, zlasti pa vzgojno, je potrpežljivo, tiho delo, ki šele

v daljših razdobjih pokaže svoje plodove. Ker je dobre volje in pripravljenosti mnogo, bodo ti plodovi lep, zdrav sad, če bodo vsi družbeno upravni faktorji v šolstvu — sveti, odbori, organizacije — znali razvijati svoje delo res družbeno.

Prosvetni in kulturni jubileji ob koncu šolskega leta naj bodo revija uspehov vsake naše učne in vzgojne ustanove.

S. B.

PROSVETA

KULTURNO PROSVETNA DEJAVNOST NA PODROČJU IDRISKE OBČINE

Sporedno z graditvijo gospodarstva raste tudi naš delovni človek v novo socialistično osebnost. Skrb za izobraževanje nosijo naše kulturno prosvetne ustanove, kot so kulturna in delavska prosvetna društva, knjižnice, ljudske univerze, muzeji itd.

Na območju naše občine se razvija kulturno prosvetno življenje v 13 društvih. Nekatera od teh delajo v zelo skromnih pogojih, saj nimajo niti lastnih prostorov za prireditve, da ne govorimo o sposobnem vodilnem kadru, opremi in o rekvizitih, ki so predpogoj za uspešno delo. Večina teh društev ima tradicijo že iz časa pred italijansko okupacijo; med narodnoosvobodilno borbo in po vojni pa so mnoga od njih ponovno zaživela. Značilnost ljudsko prosvetnega dela na našem območju je v tem, da je izključno prostovoljno, diletantsko in ima zato tem višjo moralno vrednost. Kdor zna preceniti poštvenost naših kmečkih deklet in fantov, ki hodijo v zmrzlih zimskih večerih ob slabem vremenu v oddaljene vasi k vajam, da se usposobijo za nastop na odru; kdor razume težave delavcev in rudarjev, ki po težkem delu še najdejo čas za prostovoljno udejstvovanje v tečajih ljudske univerze, dramski družini, v pevskem zboru ali v orkestru, ta bo pravilno ocenjeval splošno kulturno prosvetno dejavnost.

V letu 1955 so aktivno delala društva v Spodnji Idriji, v Otaležu, v Zavrtaču, v Gornji Kanomlji, v Ledinah, v Srednji Kanomlji, v Črnem vrhu, v Šebreljah in DPD »Svoboda« v Idriji.

Eno izmed delavnih vaških društev je kulturno društvo v Spodnji Idriji. V letu 1955 so naštudirali dve dramski deli: »Raztrganci« in »Hmeljsko princeso«, s katerima so nastopili sedemkrat. V Zavrtaču so naštudirali precej zahtevno delo »Legionarje« in so z njimi gostovali tudi na Gorah in v Hotedršici. Kulturno društvo Otalež pa ima poleg dramske družine zelo dober pevski zbor in orkester, ki sta dala več samostojnih nastopov. Pevski zbor v Črnem vrhu je nastopal do 1. maja 1955. Po odhodu Jogan Almir, ki je zbor uspešno vodil, je ta prenehal z delom.

Prav tako je v Ledinah, na Vrsniku in na Vojškem. Pevski zbori nimajo sposobnih pevovodij, zato nastopajo le ob raznih proslavah.

DPD »Svoboda« v Idriji je naštudirala v letu 1955 štiri dramska dela: »Matiček se ženi«, »Ah, ta ljubezen šmentana«, »Dve nevesti« in »Mladost pred sodiščem«. Dali so 19 predstav. Vseh prireditev z gostovanji vred je bilo 59.

Pevski zbor in orkester sta nastopala le ob raznih proslavah in nista imela samostojnih nastopov. Zabavni orkester pa je dal v mesecu avgustu 1955 skupaj z začasnim mladinskim pevskim zborom dobro naštudiran program.

Zadovoljivo je tudi delo prosvetnih društev v Gornji in Srednji Kanomlji. Naštudirali so deli »Veriga« in »Vrnitev«. Obe društvi delata v zelo težkih pogojih, ker nimata niti lastnih prostorov in so vse prireditve v šolskih prostorih.

Ni pa bilo dovolj razgibano prosvetno življenje v Krnicah in Masorah, na Voljskem, na Gorah, v Doleh in Godoviču. Tako so zaključili predsedniki prosvetnih društev, ki so se po iniciativi Sveta za prosveto in kulturo in Občinskega odbora ljudske prosvete sestali v Idriji dne 15. decembra 1955.

Ob tej priložnosti so predsedniki društev soglasno sprejeli sklep, da bodo poživeli prosvetno dejavnost in da bodo vsa društva pripravila programe, v katerih bodo sodelovala v pripravah za proslave zgodovinskih obletnic, ki jih pripravila Idrija za leto 1956.

Programi dramskih družin bodo kvalitejnejši. Prenehati nameravajo z »Lumpacivagabundus«, z »Mož copata« itd., ki se še neredko pojavijo na naših odrih.

Prosvetna društva Idrija, Črni vrh, Gornja Kanomlja in Spodnja Idrija so imela v decembru občne zборе, na katerih so kritično preverila svoje delo in izvolila nove odbore. DPD »Svoboda« v Idriji je imelo občni zbor 4. decembra 1955.

V izobraževalnem delu odigravajo zelo važno vlogo knjižnice, ljudska univerza in razni tečaji. V Idriji je Mestna knjižnica, ustanovljena leta 1946 pod naslovom »Knjižnica Janka Premrla-Vojka«. Knjižnica je obenem tudi čitalnica. Steje 8770 knjig in je naročena na 30 raznih časopisov in revij. Vse to privablja dnevno od 70 do 100 rednih čitateljev. Število redno vpisanih članov je 1158, v letu 1955 pa je bilo izposojenih 21.849 knjig. Zelo razveseljivo je dejstvo, da je med bralci in obiskovalci knjižnice najvišji odstotek mladine. Po zaslugi zelo delavnega knjižničarskega odbora, ki ga vodi Denis Primožič, je dobila knjižnica v l. 1955 novo, moderno opremo.

Manj razveseljiva pa je slika knjižničarstva po vaseh. Knjižnice štejejo od 200 do 500 knjig in nimajo za uspešen razvoj nikakih pogojev. Knjižnica v Črnem vrhu, ki šteje 450 knjig, posluje na hodniku zadruženega doma. V okviru knjižne akcije so v letu 1955 nabavili 180 novih knjig, toda nimajo potrebnega prostora in opreme za knjižnico.

Prav tako nima potrebnih prostorov knjižnica v Spodnji Idriji, ki šteje 1333 knjig. Lepo urejeno knjižnico imajo v Otaležu, a šteje le 300 knjig. Vse druge knjižnice, ki štejejo od 300 do 400 knjig, so po večini nameščene v šolah. Število knjig je majhno, zato so jih redni čitatelji že po večkrat prečitali. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev se ne nabavljajo novoizšle knjige in zato knjižnice v glavnem le životarjajo.

Odbor ljudske univerze v Idriji se je na novo formiral na sestanku dne 19. oktobra 1955. Pobudo za ta sestanek je dal Svet za prosveto in kulturo pri Občinskem ljudskem odboru. Ljudska univerza deluje kot samostojna ustanova in ima svoj program. Ob občinskem prazniku dne 22. novembra je imela otvoritveno predavanje »Idrija v borbi«. Sedaj pripravlja izobraževalni tečaj za mladino s predavanji poljudno znanstvenega značaja. Tečaj bo trajal 3 mesece, predavanja pa bodo enkrat tedensko.

Društvo prijateljev mladine v Idriji je organiziralo vzgojna predavanja za starše, ki so redno enkrat na mesec.

Društvo žena v Idriji vodi tromesečne šiviljske in krojne tečaje za mlade žene. V vaseh Otalež, Zavrtač, Dole in Kanomlja pa delujejo kmetijski tečaji za vaško mladino.

Kulturno prosvetna dejavnost je torej v naši občini razgibana, vendar nas sedanje stanje ne zadovoljuje.

Z. T.

**REDNI LETNI OBČNI ZBOR
RIBIŠKEGA DRUŠTVA IDRJI**

Ribiško društvo v Idriji je imelo redni letni občni zbor dne 8. januarja 1956. Udeležilo se ga je 32 članov, med njimi kot gostje dr. Hočevar Franc, predsednik Ribiške zveze Slovenije, in prof. inž. Jelačin Ivan, strokovnjak za ribogojstvo, pri Ribiški zvezi. Zboru je prisostvoval tudi Božič Lado, predsednik ObLO v Idriji.

Iz poročil funkcionarjev in diskusije posnemamo: Društvo ima 50 članov. Večina članov je bila v letošnjem letu disciplinirana, društvo je sodišču prijavilo le dva krivolovca, od katerih je bil eden že kaznovan z občutno denarno kaznijo, proti drugemu pa še teče postopek.

Društvo je v preteklem letu imelo največ dela z uničenim revirjem v spodnjem delu Idrije, kamor je vložilo 150.000 postrvjege zaroda in 4200 odrastlih postrvi iz lastnih virov. Ribiška zveza pa je prispevala približno 100.000 lipanskega zaroda. Uspeh tega truda se že kaže in bo škoda v kratkem času popravljena, posebno še, ker je bil revir očiščen škodljivih klenov, katerih je bilo odstranjenih 450 kg. Društvo bo v letošnjem letu organiziralo tudi 4 podvodne ekipe, ki bodo imele nalogo, da revir popolnoma očistijo klenov.

Odliv rib je bil v preteklem letu na splošno nekaj manjši zaradi zgoraj navedene katastrofe, nekoliko pa se bo popravil že v letošnjem letu. Društvo je bilo v tesnih stikih z ribogojnico v Kobaridu, le-tej je prispevalo mnogo postrvjih iker iz idrijskih voda. Lastno vališče pa je lani vzgajalo samo za lastne potrebe.

V novi odbor so bili izvoljeni:

predsednik Kolakovič Ljubo, tajnik Mauser Ivan, gospodar vode Vončina Ludvik, pomočnik gospodarja Eržen Franc, blagajnik Jereb Anton, člani: Prebil Anton, Carl Vladimir, Mažgon Franc. Nadzorni odbor: Kenda Jože, Čuk Tone, Mažgon Franc. Razsodišče: Poženel Milan, Eržen Franc, Kolakovič Ljubo. Glede ribiškega čuvaja bo sklepal novi odbor.

Za uspešno delo so bili nagrajeni z denarno nagrado: gospodar vode Vončina Ludvik z 10.000 din, blagajnik Jereb Anton s 7000 din, predsednik Kolakovič Ljubo s 5000 din. Brezplačne ribolovnice za leto 1956 so prejeli kot nagrado: Zelenc Stanko, Poženel Milan, Mauser Ivan, Eržen Franc in Mažgon Franc. Pohvaljeni so bili: Vončina Ludvik, Mauser Ivan, Jereb Anton, Eržen Franc, Mažgon Franc, Zelenc Stanko, Strnad Stanko, Kolakovič Ljubo, Eržen Ivan, Šifrer Viktor, Carl Vladimir, Novak Pavel, Poženel Milan in Bizjak Avgust.

Proračun dohodkov in izdatkov za leto 1956 je bil sestavljen v višini 170.000 din.

Sprejet je bil tudi predlog, da se v članstvo sprejme 10 do 15 pionirjev in mladincev, kar je posebno toplo pozdravil predstavnik Ribiške zveze.

Na občnem zboru je bil sprejet tudi delovni program, vendar se bo bistveno spremenil na podlagi nove vesti, da se je društvo pogodilo z Rudnikom živega srebra v Idriji zaradi odškodnine za uničeni revir v višini 8 milijonov din. Tako je bil rešen neljubi spor v korist obeh prizadetih in društvo se bo sedaj potrudilo, da bo prejeto vsoto čimbolje izkoristilo v korist naših voda in v splošno korist.

V pozdravnem govoru je zastopnik Ribiške zveze poudaril, da ima društvo v Idriji sicer malo članov, vendar pa ga moramo po dejavnosti prišteti med najbolj pridna društva v Sloveniji.

L. S.

»RUDARJEVI« TEKAČI NA POKLJUKI

V nedeljo 7. januarja so se udeležili štirje tekači ŠD »Rudar« iz Idrije izbirnih tekem v teku na 15 kilometrov za sestavo olimpijskega moštva na Pokljuki. Na tekme seveda niso odšli z nekimi iluzijami, pač pa z namenom, da navežejo stike z našimi najboljšimi tekači in se od njih nekaj navadijo. Med elito tekačev, ki je bila ojačena še z udeležbo italijanskih tekmovalcev, so se plasirali:

24. Podobnik Jože,
25. Erjavec Jože,
26. Mikuž Marijan,
- Miklavič Vlado je odstopil.

Ce upoštevamo, da so odšli naši tekmovalci na to težko preizkušnjo brez pravega treninga, ker nam muhasta zima še sedaj ni naklonila snežne odeje, smo z uspehi lahko zadovoljni. Po tekmovanju so bili ocenjeni kot najbolj požrtvovalno moštvo in Gorenjska smučarska podzveza jim je poklonila krasen, v usnje vezan album. L. S.

DRUŠTVENE TEKME ŠD »RUDARJA« V IDRJI

V nedeljo dne 12. februarja je priredilo ŠD »Rudar« iz Idrije društvene tekme, ki pa niso dosegle svojega namena zaradi majhnega števila tekmovalcev.

Dopolodne je bil izveden tek na 8 km pri Likarci:

1. Podobnik Jože, 42.32
2. Miklavčič Vlado, 50.58
3. Sedej Stane, 53.17

Erjavec Andrej, 45.32 diskvalificiran zaradi krajsanja proge

- Logar Saško odstopil
Rijavec Rado (mladinec na 4 km) 21.15.

Popoldne je bil izveden slalom na 250 m dolgi progi z višinsko razliko 100 m in 30 vratici:

- č l a n i :
1. Miklavič Vlado, 1.13.6
 2. in 3. Logar Ivi, 1.19.8
 - Ferjančič Ivan, 1.19.8
 4. Podobnik Jože, 1.26.7
 5. Troha Karl, 1.34
 6. Ogrič Alojz, 1.35 s pribitkom
 7. Kogej Marijan, 2.23.9

- m l a d i n c i :
1. Leskovec Boris, 1.20.6
 2. Crnobrnja Viktor, 1.22.7
 3. Logar Peter, 1.33
 4. Kastrin Emil, 1.31.1
 5. Tušar Stanislav, 2.03.1
 6. Carl Sandi, 2.46

Odstopili: Velikajne Anton, Knap Silvij, Čopič Ivan. L. S.

T U R I Z E M

**USTANOVITEV OKRAJNE STALNE
TURISTIČNE KONFERENCE**

Dne 6. januarja je bila ustanovljena v Gorici stalna turistična konferenca. V njenem območju bodo vsa turistična društva našega okraja, katerih je do sedaj že 8, v najkrajšem času pa se bodo ustanovila še 3 društva. Naše Turistično društvo sta zastopala Kavčič Josip in Logar Srečko. Na zboru je bilo storjeno vse, kar je potrebno za uspešnejši razvoj turizma v našem okraju. Podanih je bilo 6 referatov iz različnih področij turizma, med katerimi je naš delegat Logar Srečko referiral o turistični propagandi.

Pri obravnavanju prometnih zvez in prometnega urnika sta se naša delegata resno zavzela za uvedbo še ene avtobusne proge na liniji Ljubljana—Idrija, tako da bi avtobus prihajal v Idrijo v jutranjih urah in se vračal v večernih urah. Delegata sta tudi stavila predlog, da bi jutranji avtobus odhajal iz Idrije pol ure prej, tako da bi ujel v Logatcu avtobus proti Kopru in vlak proti Postojni. Uresničenje teh dveh zahtev odvisi samo od dobre volje SAP v Ljubljani.

Za predsednika je bil izvoljen dr. Žižek Ciril, v predsedstvo pa je prišel tudi naš zastopnik Kavčič Josip. L. S.

Š A H

REDNI LETNI OBČNI ZBOR ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA IDRİJA

Naše šahovsko društvo je imelo svoj redni letni občni zbor dne 30. decembra 1955 v prostorih Okrajnega sodišča, na katerem žal ni moglo poročati o večjih uspehih v preteklem letu. Iz poročila tajnika Logarja Srečka posnemamo, da šteje društvo 26 članov, od katerih sta 2 tretjekategornika, 14 je četrtekategornikov, 10 pa nekategoriziranih šahistov. Iz kronike pa posnemamo:

10. februarja je bil zaključen kvalifikacijski društveni turnir, ki se ga je udeležilo 16 šahistov. Zmagal je Slavič Momčilo, četrta kategorija je bila priznana še Pirihi Dušanu in Zivkoviču Bogdanu.

Od 4. do 9. maja so imeli na osnovni šoli pionirski turnir z 12 udeleženci, kjer je postal pionirski prvak Božič Jože.

Turnirja za prvenstvo posameznikov Primorske v Portorožu sta se udeležila Veznar Dmiatar, ki je dosegel 6. mesto, in Troha Tone, ki je bil trinajsti.

Od 9. do 24. decembra je bil izveden prvi turnir nekategoriziranih šahistov z 12 udeleženci, kjer je zmagal Milenkovič Drago.

Omeniti je treba tudi prvo žensko prvenstvo Primorske, ki je bilo poverjeno Okrajnemu šahovskemu odboru v Idriji, kjer smo dobili prvo šahovsko prvakinja Primorske Lenarčič Eriko iz Pirana, na 2. mesto se je plasirala Štekar Beti iz Ajdovčine. Že na tretje mesto, takoj za obema znanima šahistinjama, je prišla idrijska dijakinja Skok Ludovika. Ker so se tudi druge idrijske udeleženke dobro plasirale, bi bilo nujno, da se v Idriji organizira tudi ženska sekcija.

Soglasno je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Sever Danilo, podpredsednik Pirihi Dušan, tajnik Logar Srečko, blagajnik Beričič Drago, ki bo skupno z Logarjem Saškom vodil tudi mladinski šah, tehnični vodja Troha Tone, ki mu bosta pomagala Veznar Dmiatar in Milenkovič Drago. Nadzorni odbor: Urbas Franc in Miklavčič Milan.

Večji razmah društva ovira pomanjkanje primernega šahovskega prostora in premajhna gmotna podpora. L. S.

PRVENSTVO ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA IDRİJA

Od 12. januarja do 12. februarja je bil turnir za prvenstvo našega šahovskega društva. Prvak za leto 1956 je postal dr. Pirihi Dušan.

Rezultati turnirja:

1. dr. Pirihi Dušan	10 točk, 90,1%
2. Šinkovec Janko	9,5 točk, 86,3%
3. Veznar Dmiatar	9 točk, 82 %
4. Sever Danilo	8,5 točk, 77,3%
5., 6. Troha Tone	6 točk, 54,4%
Crnobrnja Viktor	6 točk, 54,4%
7. Milenkovič Drago	5,5 točk, 50 %
8. Miklavčič Milan	4 točk, 36,4%
9. Logar Saško	3,5 točk, 32 %
10. Beričič Srečko	2,5 točk, 22,7%

11. Beričič Karel	1 točk, 9,1%
12. Slavič Momčilo	0,5 točk, 4,5%

Tretjo kategorijo sta dosegla Pirihi Dušan in Sever Danilo, potrdila pa sta jo Šinkovec Janko in Veznar Dmiatar.

S tem turnirjem so bili končani predhodni turnirji za prvenstvo Idrije, ki se je začelo 15. februarja.

I. TURNIR NEKATEGORIZIRANIH ŠAHOVISTOV

Šahovsko društvo Idrija je priredilo od 9. do 24. decembra 1955 turnir nekategoriziranih šahistov, ki se ga je udeležilo 12 igralcev. Le-ti so dosegli naslednji uspeh:

1. Milenkovič Drago	10 točk, 90%
2. Miklavčič Milan	9 " 81%
3., 4., 5. Poljšak Ivan	7 " 64%
Skomina Franc	7 " 64%
Repar Anton	7 " 64%
6. Jereb Ivo	6,5 " 60%
7. Balek Elek	6 " 55%
8. Pudgar Milan	5 " 45%
9. Beričič Karl	4,5 " 41%
10. Kirn Stane	2 " 19%
11. Šušmelj Alojz	1 " 10%
12. Serini Artur	0 " 00%

IV. kategorijo so dosegli: Milenkovič Drago, Miklavčič Milan, Poljšak Ivan in Skomina Franc. Društvo je udeležence nagradilo s spominskimi knjigami. L. S.

II. TURNIR NEKATEGORIZIRANIH ŠAHOVISTOV

Šahovsko društvo v Idriji je po občnem zboru razvilo veliko dejavnost z namenom, da bi si pridobilo nove člane predvsem iz vrst naše mladine in z željo, da bi čim več doprineslo k občinskim proslavam kulturnih obletnic.

Od 4. do 10. januarja je bil v teku drugi turnir nekategoriziranih šahistov, udeležilo se ga je 14 igralcev, ki so dosegli naslednje uspehe:

1. Beričič Srečko, 11 in pol točke, 86%
2. Pelhan Sergej, 10 in pol točke, 81%
3. Carl Marijan, 9 in pol točke, 73%
4., 5., 6., Beričič Karel, 9 točk, 69%
Koler Viktor, 9 točk, 69%
Knap Silvij, 9 točk, 69%
7., 8., Petrovčič Janez, 6 točk, 46%
Kopač Bruno, 6 točk, 46%
9. Močnik Leopold, 5 in pol točk, 42%
10. Kerševan Pavel, 4 in pol točke, 35%
11. Božič Milan, 3 in pol točke, 25%
12. Didič Igor, 3 točke, 23%
13., 14. Tušar Stanislav, 2 točki, 15%
Kovač Silvij, 2 točki, 15%

Okrajni šahovski odbor je priznal IV. kategorijo Beričiču Srečku, Pelhanu Sergeju, Carlu Marijanu in Beričiču Karlu, ki so si priborili tudi pravico, da sodelujejo na društvenem prvenstvu. L. S.

III. TURNIR NEKATEGORIZIRANIH ŠAHOVISTOV

Šahovsko društvo je po občnem zboru razvilo veliko dejavnost z namenom, da si pridobi novih članov posebno med mladino. Od 29. januarja do 6. februarja je bil izveden že tretji turnir nekategoriziranih šahistov, ki je dal naslednje uspehe:

1., 2. Gruntar Ivan	11 točk, 91,7%
Kraševac Tone	11 točk, 91,7%
3. ing. Stanko Mazi	10 točk, 83,3%
4. Knap Silvij	7,5 točk, 62,5%
5., 6. Koler Viktor	6,5 točk, 54 %
Kobal Adolf	6,5 točk, 54 %
7. Kovač Silvo	5 točk, 41,9%
8., 9., 10. Petrovčič Janez	4 točk, 33,3%
Kerševan Marko	4 točk, 33,3%
Božič Milan	4 točk, 33,3%

11. Kopač Bruno	3,5 točk, 29,2%
12. Erjavec Rado	3 točk, 25 %
13. Podkrajšek Srečko	2 točk, 16,6%

Odstopil je Jereb Jurij.

Na podlagi gornjega uspeha je Okrajni šahovski odbor v Idriji priznal IV. kategorijo Gruntarju Ivanu, Kraševcu Tonetu, ing. Maziju Stanku in Knapu Silviju.

L. S.

FILATELIJA

REDNI OBČNI ZBOR FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA V IDRJI

V nedeljo dne 15. jan. je bil redni letni občni zbor Filatelističnega društva v Idriji.

Iz poročila tajnika Logarja Srečka posnemamo, da je bilo društvo tudi lansko leto ocenjeno kot najboljše filatelistično društvo v Sloveniji in je prejelo od Filatelistične zveze Slovenije krasno Jakčevo sliko z motivom iz Idrije. Ta uspeh, za katerega moramo našim filatelistom iskreno čestitati, je društvo doseglo z rednim vodenjem društvene administracije, s pridnostjo in vestnostjo članstva pri izpolnjevanju dolžnosti, z izpopolnjevanjem zbirk ter z velikim odvzemom znamk iz krožne zamenjave.

Slaba stran tega društva pa je premajhno število članov, ki se je v preteklem letu zopet zmanjšalo za 7 članov, tako da šteje sedaj 22 odraslih in samo 4 registrirane mladince, skupaj torej 26 pripadnikov. Padec članstva pripisujejo nepravilni in škodljivi emisijski politiki, ta se je posebno odrazila v mladinskih vrstah, ker si mladina ne more nabaviti vseh domačih znamk. Društvo pa se je posebno pri mladini borilo, da bi bila filatelija zanjo predvsem počtna.

Vsakoletno razstavo so imeli lani od 3. do 10. julija v okviru splošne razstave v času »Turističnega tedna«. Razstava je lepo uspela in jo je obiskalo skoraj 2500 obiskovalcev.

Prva nagrada je bila podeljena Jerebu Rafaelu za zbirko Trsta in primorskega ozemlja, drugo

nagrado je prejel Treven Toni za zbirko USA, tretjo pa Logar Srečko za Koper. Skupno je bilo ocenjenih 15 razstavnih objektov osmih razstavljalcev, med katerimi sta bila samo dva mladinska.

Lepo je uspela tudi razstava mladinskega krožka na gimnaziji, ki je bila urejena v sklopu šolske razstave.

Društvo ima redne sestanke vsako nedeljo ob pol 11. uri v zbornici Vajenske šole. Lani so imeli 49 sestankov s skupno udeležbo 611 in s 12,5 članov povprečno na vsak sestanek.

Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem stari odbor:

predsednik ing. Jager Anton,
podpredsednik Kobal Mirko,
tajnik Logar Srečko,
blagajnik Jereb Rafael,
gospodar Majnik Stanko,
poverjenik za mladino Pivk Josip,
poverjenik za krožno zamenjavo Treven Toni,
nadzorni odbor: Lapajne Julče in Kogoj Leopold,
razsodišče: Toplak Franc, Bajt Srečko, Bedenk Marijan,
delegat za skupščino Logar Srečko.

V načrt za delo v letu 1956 so postavili predvsem sodelovanje pri občinski proslavi zgodovinskih in kulturnih obletic, ko bodo priredili razstavo. Pri tem se ukvarjajo celo z mislijo, da bi prevzeli organizacijo prve razstave primorskih filatelistov, kar pa je odvisno še od finančnih sredstev. Vso pažnjo bodo posvetili tudi mladinskemu krožku na gimnaziji. Vsi starejši člani bodo iz svojih rezerv odbrali znamke in jih darovali krožku. Za gimnazijski krožek ima tudi ravnateljstvo veliko zanimanje, zato je bil ta krožek ob polletni širši konferenci obdarovan s filatelističnimi rekviziti. Večjo pozornost bodo posvetili tudi reviji »Nova filatelija«, ki je zaradi majhnega števila naročnikov vedno v težavah.

Dobro izbrani upravni odbor in vestnost članstva sta poročstvo, da bo društvo tudi v letu 1956 doseglo najlepše uspehe.

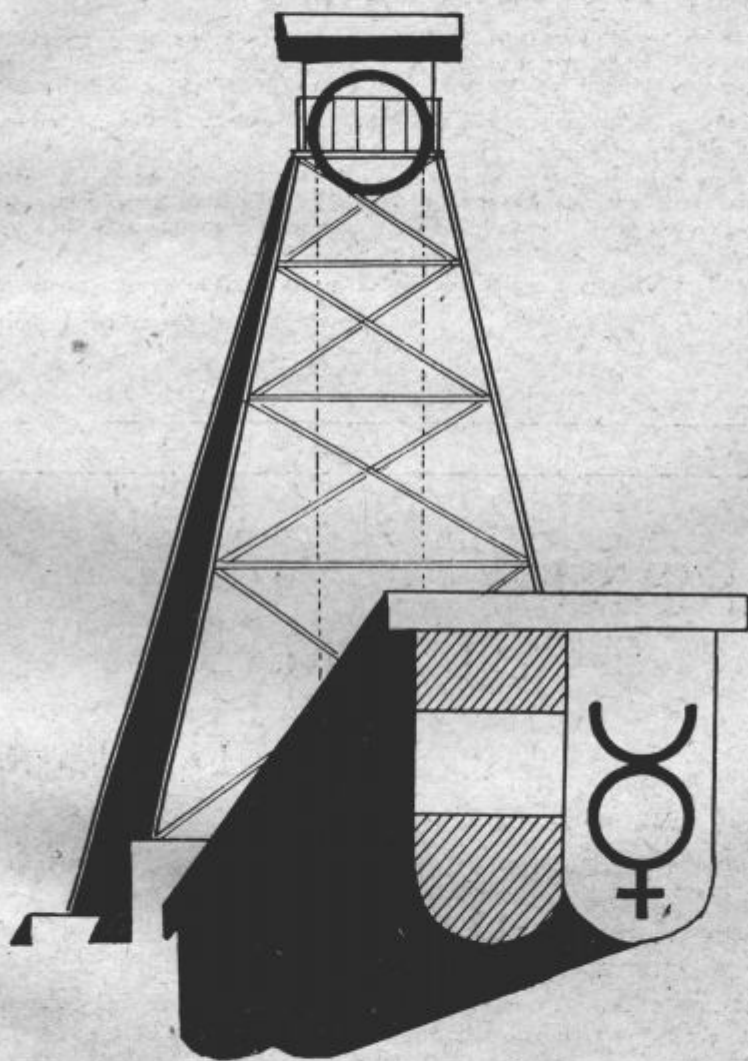
L. S.

1956

1-1956

1-4, karalo s radnjami 20. - vstavn s predaj!

IDRIJSKI RAZGLEDI

Sporočilo naročnikom

Mestni muzej v Idriji je prevzel težko nalogo: izdajanje rednega časopisa, ki naj obravnava vso politično, zgodovinsko, zemljepisno, prosvetno, socialno in gospodarsko problematiko naše občine. List naj bo viden izraz dejavnosti našega ljudstva. To nalogo je prevzel v trdni veri, da bodo vsi občani videli v listu nekaj svojega, kajti le tako bo postal odsev vsakega posameznika in celotne skupnosti.

Sedaj smo se odločili za tromesečnik, ki je prem Vami, da ga ocenite. Hvaležni Vam bomo za vsako kritiko in za vse nasvete, še bolj pa bomo veseli Vaših prispevkov.

V prvi številki smo morali upoštevati željo našega Občinskega ljudskega odbora in objaviti vse zaostalo gradivo, s katerim mora biti seznanjen vsak naš občan. Stevilka zafo ni peštra, pač pa ima mnogo večji obseg.

List lahko naročite na sedežu Mestnega muzeja v gradu ali po pošti na naslov: »Idrijski razgled«, Idrija, poštni predal 11, ali pri Turističnem uradu v Idriji. Naročnino lahko nakažete na tek. rač. pri Narodni banki v Idriji št. 652-T-108.

Prihodnja številka bo izšla v maju in bo posvečena kulturnim obletnicam ter prireditvam, ki bodo tedaj v Idriji.

Zelo Vam bomo hvaležni, če boste list priporočili Vašim sorodnikom v tujini, ki bodo gotovo veseli novic iz domačega kraja. Naročnino zanje lahko poravnate na isti način v znesku din 300.—. Celotno naročnino v naši državi smo določili samo na din 200.—, računajoč, da bo vsak naš človek zmogel ta znesek.

Naročnikom v mestu bomo list dostavljali po raznašalcih, ostalim pa po pošti.

Uredništvo in uprava

MESTNI MUZEJ IDRIJA

ima na zalogi naslednje knjige, ki so zelo važne za spoznavanje našega mesta:

JANKO TROST, »Idrija, naše najstarejše rudarsko mesto«, bogato ilustrirana s situacijskim načrtom, 72 strani, din 100.—

Ing. prof. ALBERT STRUNA, »Idrijska Kamšt«, ilustracije in načrti, iz zbirke Vodnikov po tehniških spomenikih Slovenije, 20 strani, din 20.—

Ing. STANISLAV MAZI, »Klavže nad Idrijo«, z ilustracijami in načrti, iz zbirke Vodnikov po tehniških spomenikih Slovenije, 70 strani, din 160.—

Idrijski muzej je do sedaj uredil za ogled znamenito in edinstveno vodno črpalko »Idrijsko kamšt«. Obisk je brezplačen. Med letošnjim letom bo otvoril tudi prva dva razstavna oddelka: petrografske in mineraloške zbirke pa tudi sobo slikarja in kiparja Nika Pirnata.

GOSTINSKO PODJETJE
HOTEL IN RESTAVRACIJA

„NANOS“ IDRIJA

vam nudi

V HOTELU »NANOS«

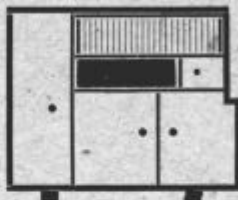
lepa in udobna prenočišča po din 200,
prvovrstno kuhinjo, navadna in izbira-
na jedila, vse vrste pijač po nizkih
cenah, celodnevni penzion po din 600.

V GOSTILNI S PRENOČISCEM »SOCA«

lepa in udobna prenočišča po din 160,
dobro domačo kuhinjo, vse vrste pijač,
celodnevni penzion din 500.

Obiščite najlepši kotiček idrijske oko-
lice v Beli, kjer vam nudimo v naši
gostilni Bela pri Sinkovcu hladna je-
dila in vse vrste pijač, po naročilu tudi
topla jedila.

Po sprehodu po idiličnih Rakah pa se
ustavite v našem letnem bifeju »Ko-
bila«, kjer boste prav tako dobro
postreženi!

TOVARNA POHIŠTVA

„22. julij“

IDRIJA

IZVRSUJE VSE MIZARŠKE IZDELKE
SOLIDNO IN PO ZMERNI CENI
SPREJEMA TUDI SERIJSKA
NAROCILA

GRADBENO PODJETJE

„ZIDGRAD“ IDRIJA

gradi nizke, visoke in industrijske
zgradbe po najnižjih cenah ter prev-
zema dela tudi izven okraja.

Podjetje je dobro mehanizirano in
razpolaga z dobrim strokovnim kadrom.

TRGOVSKO PODJETJE

„VINO“ IDRIJA

ima stalno na zalogi raznovrstna pri-
morska vina, likerje ter ostale alko-
holne in brezalkoholne pijače, stalno
zalogo piva, vse po ugodnih cenah.

TRGOVSKO PODJETJE

„KURIVO“ IDRIJA

nudi gradbeni material, drva in pre-
mog, vsa tekoča goriva in maziva po
solidnih cenah.

TRGOVSKO
PODJETJE

»ZBIRA« IDRIJA

VAS V SVOJIH PRODA-
JALNAH NAJBOLJŠE
POSTREŽE PO SOLIDNIH
CENAH

V LETU 1966 SE BOMO TRUDILI, DA
POVEČAMO ASORTIMENTE BLAGA

MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA IDRIJA

je odprta
oba delavnikih od 9. do 12. ure
in od 16. do 20. ure
Ob nedeljah in praznikih
ne posluje

Razpolaga z 9.600 knjigami,
za čitalnico pa ima naročenih
32 časopisov in revij

Služimo našemu ljudstvu za dvig
njegove izobrazbe!

TURISTIČNI URAD - IDRIJA

vam nudi brezplačno vse informacije
v zvezi z raznimi potovanji

Prodaja razno turistično literaturo, zemljevide in razglednice

Posreduje in pomaga pri nabavi potnih listov za inozemstvo

V našem uradu lahko nabavite tudi tobачne izdelke in
pisemske znamke. - Pri nas lahko kupite tudi vso literaturo
o Idriji in njenih znamenitostih

